

Og Gomba'is nog Guksugan pa'ali dia ni Isukristu nog sinulat ni

Luk

Og Piuna Talu' pa'ali sog Gomba'is nog Guksugan nog Sinulat ni Luk

Og libru koni nog sinulat ni Luk, og mikposun pa'ali dia ni Isus nog ion og pinasad kitu' nog Polonabang nog bansa Israel, bu ion dosop og Polonabang sog glam nog gotowanan. Sa'an ini iningolanan nog Gomba'is nog Guksugan. Sinulat dosop ni Luk nog si Isus, bianan dia sog Bolakat nog Mikpongon, dinondag ion mogustal nog Gomba'is nog Guksugan dia sog ain miskinan. Bu motongow sog guksugan koni, og pona'ub nog Mikpongon sog glam nog ginis nog kulang kobus nog gotowanan. Motongow dosop sog guksugan koni, nog kololiag, labi na sog tolipunan pa'ali sog kodatong ni Isus dini, bu dia dosop sog doksuan, dangan miktolabang na si Isus ditu' sog glangit.

Og piguksugan sog kopituluanan 1-2 bu sog kopituluanan 9-19, di' motongow dia sog guksugan nog sinulat ni Matiu, ni Mark, otawaka ni Jan. Mama' nog guksugan kitu' pa'ali sog sanglit nog moloikatanan bu og kangoy tumontong nog polongipat nog bilibilianan dia ni Isus nog bogu pa ion bota'oy. Bu og kobon pa nog bata' pa si

Isus dun, ditu' ion sog dialom Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon, bu og pononggi'an pa'ali sog kolongas nog gotow Samaria, bu og gotow nog minawa' dia sog mokogulang non. Sog sinulat ni Luk koni, motongow bog andun kobololaga' og kopogyakin, bu pa'ali sog Bolakat nog Mikpongon. Motongow dosop og ponginangon nog kolibunanan dia sog ginang ni Isus, bu og kopogampun nog Mikpongon dia sog dusaanan.

1. Og bokna nog guksugan ni Luk, 1:1-4.
2. Og kobata' bu masa nog bata'bata' pa si Jan nog Polomunyang bu si Isus, 1:5-2:52.
3. Og piginang ni Jan nog Polomunyang, 3:1-20.
4. Og kobunyang bu kopongyuba' dia ni Isus, 3:21-4:13.
5. Og piginang ni Isus dia sog kodokolan nog gotowanan ditu' sog Galili, 4:14-9:50.
6. Og piginang ni Isus sog kopanow non kitu' tidu sog Galili mangoy ditu' sog Jerusalem, 9:51-19:27.
7. Og gimpusan nog simana non sog Jerusalem bu sog glumibut nog gimbolayan koyon dion, 19:28-23:56.
8. Og kopokpotubu' dianon tidu sog patoy, og kopokpotongow non sog gotowanan, bu og kopoktolabang non sog glangit, 24:1-53.

¹ Og sulat koni tidu dia ni Luk posungu' dia ni Teopilus.*

---

* **1:1** 1:1 Og Teopilus koni og Ginirik. Og ma'ana non, og gotow kitu' nog molalam sog Mikpongon.

Modakol og gotow nog migapas sumulat nog guksugan pa'ali sog piginang ni Isukristu kobon nog dini pa ion nita. ² Og sinulat nilan kitu' ion non og piguksugan nog gotowanan kitu' dianami nog mikotaksi' nog ginang non tidu pa sog tolipunan. Bu ilan dosop og mikpulonag nog Gomba'is kitu' nog Guksugan pa'ali sog ginang nog Mikpongon dia sog gotowanan. ³ Dadi, akon, pigonadan ku dosop mahatul og glam non kitu' tidu pa sog tolipunan non. Mipikil u dosop nog pokpolaspolason ku sumulat og guksugan pa'ali dianon bu poiton ku dianika, Pogodaban Teopilus, ⁴ bagun mu da kosunan nog motud doda' og pianad kitu' dianika nog sakup ni Isus.

Pidonsama' tumalu' nog moloikat nog Mikpongon og kobata' dia ni Jan nog Polomunyang

⁵ Kobon pa nog si Herod og migdatu' sog probinsia nog Judia, ngon sala kotow bolian nog bansa Hudyu og ngalan non si Sakaraya. Ion og sakup nog sala kampung nog boliananan kitu' nog dia sog pangkat ni Apu' Abidya. Bu og ngalan nog duoy non si Elisabet. Ion si'oy miktidu dosop dia sog pangkat ni Apu' Aron.† ⁶ Og pogduoy koyon midulus og kotubu' nilan dia sog motaan nog Mikpongon bu onda' ilan kosimoy dia sog glam nog dondagan bu glam nog po'atan nog Mikpongon. ⁷ Tibua, da'idun og bata' nilan po' si Elisabet, asta mogulang na, ondi' mogbata'.

---

† **1:5** 1:5 Si Aron koni, og piktolipunan nog glam nog boliananan nog bansa Hudyu.

⁸ Dadi, dangan minatong na og tang nog sakup nog kampung ni Apu' Abidya og mogokbit sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon, si Sakaraya og bolian dun. ⁹ Po' og botad nog boliananan, moglogindanan ilan bog sima tumutung nog komangyan dia sog poktutungan nilan kitu' sog dugu kitu' nog mosigda. Bu si Sakaraya og mipili' nilan. ¹⁰ Sonuk ni Sakaraya moktutung nog komangyan, glam nog gotowanan dion, sosuku og miktamuy, migyakin ilan sog glowasan. ¹¹ Sonuk ni Sakaraya tumutung, gomonsunoy pa, og moloikat nog Mikpongon mikpotongow dianon nog dia pogindog sog dapit glintu nog poktutungan nog komangyan koyon. ¹² Dadi, kitokowan ion bu kiondokan dun dangan mitongow non. ¹³ Tibua, miktalu' og moloikat koyon nog, "Na' a kondokan Sakaraya po' og gyakin mu midongog nog Mikpongon. Og duoy mu nog si Elisabet mogbata' nog glaki bu sumboy ingolanan mu ion nog Jan. ¹⁴ Bu bila bota'on og bata' koyon, landu' gloliag mu dun bu modakol dosop og gotowanan og mogda'da' dun. ¹⁵ Og bata' niu koyon mimung motas dia sog motaan nog Mikpongon. Bu sumboy di' ion minum nog sosuku mokobisa. Bu tidu sog kobata' dianon, dia non na og Bolakat nog Mikpongon. ¹⁶ Bu bianan dianon modakol og pangkat ni Apu' Israel og motiguli' dia sog Mikpongon nog Kounutan nilan. ¹⁷ Bu ion moguna dia sog Kounutan. Mongon dianon og bolakat bu og baya' mama' nog bolakat kitu' bu og baya' nog dia ni Iladya, og polomolatas kitu' nog talu' nog Mikpongon

kobon nitu'. Bu sabap sog pomali nog bata' mu koyon, og mokogulanganan bu og gombata'anan nilan nog da' pomoksulut, motiguli' ilan dun. Bu og gotowanan kitu' nog onda' pokokunut sog glegan nog Mikpongon, mokpuli' na dia sog Mikpongon bu mokopikil ilan na moginang nog kodulusan. Bianan dianon, og gotowanan mosimpan sog kodatong nog Kounutan nilan."

¹⁸ Tubus nion, miktalu' si Sakaraya dia sog moloikat koyon nog, "Olo ma kisunoy u dun nog og talu' nika koyon motuman doda'? Po' mogulang ami na!"

¹⁹ Dadi, tinumabal og moloikat koyon nog, "Akon si Gabriel nog miktidu ditu' sog sungu'an nog Mikpongon. Ion og dinumondag dianakon mangoy dini nika mangoy mogabit nog molongas nog guksugan koni. ²⁰ Tibua, sabap nog ondi' a ma tumud nog tinalu' u koni nog saka motud bosia, maktimaluy a bod. Maktolipun numun kitu' di' a mokopoktalu' asta sog gondow nog motuman na og piktalu' u koni dianika."

²¹ Og gotowanan sop kitu' nog migbagad dia ni Sakaraya dia sog glowasan nog Baloy nog Poktomuyan koyon, kisobu'an ilan bog olo og kiobon non sog dialom. ²² Dangan linumiu si Sakaraya, ondi' na ion mokopoktalu'. Dadi, misabut nilan nog ongon pitongow nog Mikpongon dianon sonuk nog ditu' ion sog dialom. Dadi, sabap nog di' ma ion mokopoktalu', mikpopononggi' tibua ion dia sog gotowanan koyon dion.

²³ Dangan midoksu' na og polosuku'an ni Sakaraya dia sog Baloy nog Poktomuyan koyon, minuli' ion ditu' sog bonua nilan. ²⁴ Tubus nitu',

si Elisabet migbogat doda', bu lima bulan nog da' ion pogliuluu sog baloy. ²⁵ Bu miktalu' ion nog, "Kilolatan u doda' tokodoy nog Pogbaya' po' bianan sog gininang non koni dianakon, miawa' og sipogan ku dun dia sog gotowanan."

*Pidonsama' tumalu' nog moloikat nog Mikpon-
gonpa'ali sog kobata' dia ni Isus*

Matiu 1:18-21

²⁶ Dangan midopot na gonom bulan og tian ni Elisabet, og moloikat kitu' nog si Gabriel dinondag nosop nog Mikpongon mangoy ditu' sog Nasaret nog sakup nog probinsia nog Galili, ²⁷ mangoy moguksug dia sog sala kotow dolaga nog da' sibon kotuyok, og ngalan non si Maria. Si Maria koni, pigbaya' ilan na ni Jusep og pangkat ni Apu' Dabid. ²⁸ Bu og moloikat koyon mikpolani dianon mangka poktalu' nog, "Og kotikna' nog pikilan mongon dianika, po' pipia a nog Mikpongon bu Ion dion nika." ²⁹ Dadi, kiondokan dun si Maria dangan midongog non og piktalu' nog moloikat koyon, bu pikpikilpikil non bog olo og ma'ana nog kogolun kitu' dianon. ³⁰ Bu miktalu' nosop og moloikat koyon dianon nog, "Na' a kondokan Maria, po' kisu'atan dianika og Mikpongon. ³¹ Po' di' mobon mogbogat a. Bu bila mogbata' a na, og bata' mu og glaki bu ingolanoy mu ion nog Isus. ³² Bu ion mimung nog motas bu og pogingalan dianon nog Bata' nog Mikpongon. Og Mikpongon di' kolobian. Bu ion og Pogbaya'. Tugdakon non dianon og kopogdatu' nog pangkat non kitu' nog si Dabid.

³³ Bu ion og mogdatu' dia sog pikpongkatan ni Jakub. Og kopogdatu' non da'idun kopus non."

³⁴ Dadi, miktalu' si Maria dia sog moloikat koyon nog, "Olo mogandun kopogbogot u nog da' u pa tanan sibon kotuyok?"

³⁵ Tinumabal og moloikat koyon nog, "Og Bolakat nog Mikpongon tumona' dianika. Bu kotindungan ka nog baya' nog Mikpongon nog di' kolobian. Dadi, og bata' mu koyon da' dusa non bu og pogingalan dianon og Bata' nog Mikpongon. ³⁶ Midongog mu ta' og goguapu' mu kitu' nog si Elisabet, talu' nog gotowanan dun, ondi' na dow ion mogbata'? Tibua, tontong mu, minsan si'oy mogulang na, numun koni gonon bulan na og tian non. ³⁷ Po' da'idun og mologon dia sog Mikpongon."

³⁸ Tinumabal si Maria nog, "Akon koni, saga u da og sosoligan nog Mikpongon. Dadi, molongas u da bila motuman dianakon og poktolu'on mu koyon." Tubus nitu', ginonatan ion nog moloikat koyon.

Minumbaloy si Maria ditu' ni Elisabet

³⁹ Dadi, migulikos si Maria mangka pogdali' ditu' sog kobukidan nog probinsia nog Judia, sog bonua ni lo' Sakaraya. ⁴⁰ Dangan minatong ion ditu' sog baloy ni lo' Sakaraya, sinumolod ion bu ginolun non si Elisabet. ⁴¹ Dangan midongog ni Elisabet og talu' ni Maria, migdodial mogdayun og bata' dia sog dialom tian non. Bu og Bolakat nog Mikpongon minulu' mogdayun dia ni Elisabet ⁴² bu mangka ion poktalu' nog mosikad nog, "Sog glam nog kolibunanan, ika

og pipia nog Mikpongon. Bu popiaon dosop og bata' koyon dia sog dialom tian mu. ⁴³ Onda' u tokodoy bibola'oy nog og gina' nog Kounutan ku mokoponumbaloy dini nakon. ⁴⁴ Sa'an kisunan ku nog ika og gina' non, po' dangan mibatik u ika, og bata' koni sog dialom tian ku, migdayun mogdodial dun. ⁴⁵ Pipia a nog Mikpongon po' sabap sog tud mu nog glam nog pikталu' nog Mikpongon dianika, motuman nododa'."

Og bobat ni Maria

⁴⁶ Dadi, tinumabal si Maria,
 "Landu' og sanglit u sog Pogbaya' ⁴⁷ bu landu' og da'da'an ku po' ion og Polonabang u. ⁴⁸ Po' da' non akon su'usa kolin-gowoy minsan si'oy sagya u da ombaba' nog sosoligan non. Dadi, moktolipun sog numun koni, og glam nog gotowanan mokталu' nog akon pipia u nog Mikpongon ⁴⁹ po' ion og di' kontuan, mosolag og tabang nog miinang non dianakon. Mosigda og ngalan non. ⁵⁰ Tidu sog tigana' nog pangkat momangkat pitongowog nog Mikpongon og glolat non dia sog glam nog gotowanan nog ain mogadab dianon. ⁵¹ Bianan sog Bolakat non, pikpola' non og mokpotaspotas kitu' sog dialom pik-ilan non, ⁵² mangka non poboba'oy og mokokosog nog kodotu'an, bu potasoy og mikpobaba' nog bolotabat non. ⁵³ Piokan non og kigutoman nog sosuku mokoba'is, tibua, binugow non og pongdoyahan kitu', nog da'idun og binogoy non dun. ⁵⁴ Ita og

sosoligan non nog bansa Israel, tinobangan non ita. Bu da' non kolingowoy og glolat non ⁵⁵ dia ni Apu' Abraham bu glam nog pangkatanan non. Po' tinuman non og pasad non dia sog mokogulanganan ta kitu' kobon nitu' asta sog pangkatanan nilan kitu' asta nog da' kopus non."

⁵⁶ Tubus nion, minguli'an si Maria ditu' ni Elisabet goktob nog tolu bulan mangka ion uli'.

Og kobata' dia ni Jan nog Polomunyag

⁵⁷ Dadi, dangan minatong og tang nog pogbota'an ni Elisabet, migbata' ion nog glaki. ⁵⁸ Bu glam nog sumbaloyanan non bu og pigoloanan non, mikpogda'da' ilan dosop dangan midongog nilan nog kololatan tokodoy ion nog Mikpongon.

⁵⁹ Dangan og bata' koyon midopot walu ondow tidu bota'on, inangoy nilan tukoy ion.‡ Bu songoyon nilan bosia og ngalan nog bata' koyon dia sog ngalan nog gama' non nog si Sakaraya.

⁶⁰ Tibua, si Elisabet miktalu' nog, "Di' mogusoy! Po' sumboy og ngalan non si Jan."

⁶¹ Dadi, mikpoktalu' sala dua' nog, "O'o ma, tibua, sog glam nog pigilugananan nika da'idun pa ma' nion og ngalan non." ⁶² Mangka ilan pononggi' dia ni Sakaraya bog sima og kolegan non og ngalan nog bata' non koyon.

⁶³ Dadi, minonggi' si Sakaraya nog bogayan ion nog ponulatan non mangka ion surat nog, "Og ngalan non si Jan." Dangan mitongow nog

---

‡ **1:59** 1:59 Po' ma' nitu' og botad nog bansa Hudyu nog og bata' nilan nog glaki, walu ondow tidu bota'on sumboy nododa' tukon.

gotowanan og sinulat non koyon, kisobu'an ilan dun. ⁶⁴ Tubus non tibua sulatoy og ngalan koyon, miglandan ion mokopoktalun puli'. Bu miksanglit ion mangka pokposolamat sog Mikpongon. ⁶⁵ Og sumbaloyanan nilan, kisobu'an ilan dun dunut gondok nilan. Bu og dongogan koyon mipulonag mogdayun sog kobukidan nog probinsia nog Judia sabap sog guksugan nog gotowanan koyon. ⁶⁶ Dadi, ain mikodongog dun, mikpikilpikil ilan bog olo gidoy og bata' koyon bila sumolag na po' motampal tokodoy nog dianon og Bolakat nog Mikpongon.

Og bobat ni Sakaraya

⁶⁷ Tubus nitu', si Sakaraya og gama' nog bata' koyon tinosopan nog Bolakat nog Mikpongon mangka pomitua nog talu' nog Mikpongon nog,

⁶⁸ "Sanglit sog Mikpongon, og piktamuy nog bansa Israel po' inangoy non tobangoy og pigotowan non. ⁶⁹ Bu pitua' non dianita og bolokatan nog Polonabang nog ion tidu dia sog pangkat nog sosoligan kitu' nog Mikpongon nog si Apu' Dabid. ⁷⁰ Kobon nitu' pa bianan sog polomolatasan non kitu' nog midulus, ⁷¹ pinasad non na nog tobangan non nododa' ita tidu sog bantaanan ta bu tidu sog baya' nog ain mokangit dianita. ⁷² Bu miktalu' ion nog potongowon non og glolat non dia sog mokogulanganan ta kitu' bu ondi' non nododa' poksolingawan og pasad non dianilan. ⁷³ Og pasad kitu', ion non og pinasad non kitu' dia ni Apu' Abraham

nog tobangan non ita tidu sog baya' nog bantaanan ta ⁷⁴ bagun ita da mokokunut dianon bu ondi' ita mondok dia sog bantaanan ta, ⁷⁵ bu bagun dosop modulus og kotubu' ta bu molonu' og pikilan ta dia sog motaan non solian totubu' ita pa.

⁷⁶ Bu ika sop bata' u, sog gunanunan koyon, ingolanen ka nog polomolatas nog Mikpongon nog ion ondi' kolobian. Moguna a dia sog kounutan ta moksimpan nog bianan non. ⁷⁷ Po' posunon mu dia sog pigotowan nog Mikpongon pa'ali sog tabang non dianilan bianan sog kopongampun nog dusaanan nilan ⁷⁸ sabap sog landu' tokodoy og glolatan non dianilan. Og bayu' nog kotabang non dianita ompononggi' sog gondow nog mimola'as dia sog silangan nog posungu' na sumilow dianita. ⁷⁹ Po' ampun matong ion dini nita, ain dia sog kodoloman otawaka sog kopotayan, kosilowan ilan na nog dolag non bagun ilan da koponulu'an dia sog kotikna' nog kopoglokotubu'."

⁸⁰ Bu og bata' koyon sinumolag bu mipagon og pikilan non dia sog Mikpongon. Bu ditu' ion migonong sog bonua nog mologon pogonongan asta minatong og gondow nog mangoy ion mokpulonag nog pomali sog gotow Israelanan.

2

*Og kobata' dia ni Isus
Matu 1:18-25*

¹ Sog tang koyon, si Datu' Agustu og migdatu' dia sog glam nog bonuaanan nog mikaum nog bansa Roma. Dinondag non ain og misakup dia sog pigdotu'an non nog sumboy mangoy ilan mokpolista. ² Og ginang koni nog monglista nog ngalan nog gotowanan ugat pa ini kinang dia sog bonua nog Siria masa nog kopoglogubernador ni Kirinius. ³ Dadi, kokonia dianilan sumboy mangoy ilan mokpolista dia sog dili bonua nog ganakapu'anan nilan.

⁴ Dadi, si Jusep tidu sog koliwagan bonua nog Nasaret nog misakup sog probinsia nog Galili tinumukad dosop ditu' sog koliwagan bonua ni Datu' Dabid sog Betlehem nog dia misakup sog probinsia nog Judia po' ion og pangkat ni Dabid. ⁵ Bu si Maria, og posungu' non kitu' pogduoyon, migunut dosop dianon mangoy mokpolista. Sog tang koyon mosolag na og tian ni Maria. ⁶ Kobon nilan ditu' sog Betlehem, kiso'utan nog migbata' si Maria. ⁷ Og bata' non koyon og glaki. Tigana' non pa ion mogbata'. Pilimumu'an non mangka non bolilidoy sog bogan po' mitipot na og duguanan dion botukoy nog gotowanan.

Og polongipat nog bilibilianan bu moloikatanan

⁸ Bu ngon og polongipatanan nog bilibilianan sog bukidbukid nog koliwagan bonua koyon nog migonduk ilan mogipat nog bilibilianan nilan. ⁹ Sintak nilan mogonduk, mikpotongow dianilan og moloikat nog Mikpongon bu og dolag tidu sog Mikpongon sinumilow dianilan. Dadi, kiondokan ilan tokodoy dun. ¹⁰ Tibua, miktalu' og

moloikat koyon dianilan nog, “Na' amu mondok po' ngon og molongas nog guksugan nog tolu'on ku daniu nog mimung landu' da'da'an nog glam nog gotowanan sog dunya. ¹¹ Po' gondow koni, og Polonabang niu, nog ion og Kristu,* og Kounutan, binata' na ditu' sog koliwagan bonua ni Dabid. ¹² Og gindanan niu nog ion non doda' og bata' koyon nog pogolongon ku, motongow niu ion pinutus nog glimumu' bu binolilid dia sog bogan.”

¹³ Gomonsunoy pa mikponua' og landu' kodakol nog moloikatanan tidu sog glangit minangoy mampu' dia sog solabuk moloikat koyon mangka ilan poksanglit sog Mikpongon. ¹⁴ Long nilan dun, “Sanglit sog Mikpongon ditu' sog glangit, bu mongon og gomigus dia sog gotowanan kitu' dini sog dunya, ain kisu'atan og Mikpongon dun.”

¹⁵ Dangan ginonatan ilan nog moloikatanan koyon bu minuli' ilan na ditu' sog glangit, miksitalu' og polongipatanan koyon nog bilibilianan nog, “Alung, mangoy ita sog Betlehem! Ongoyon ta tontongoy bog olo miinang koyon ditu', nog pinosun nog Mikpongon dianita.”

¹⁶ Dadi, mikpogdali'dali' ilan mangoy ditu' sog Betlehem. Minatong ilan ditu', mitongow nilan dion si Maria bu si Jusep, bu mitongow nilan dosop og popula nog binolilid dia sog bogan. ¹⁷ Dangan mitongow nilan, piguksugan nilan dion og pa'ali dia sog bata' koyon nog

---

* **2:11** 2:11 Og Kristu koni og Ginirik. Og ma'ana non og Pipangoy nog Mikpongon Mogdatu' dini sog dunya.

piosun nog moloikat dianilan. ¹⁸ Bu glam nog mikodongog nog bitan nilan koyon, kisobu'an ilan dun. ¹⁹ Tibua, piktitukan ni Maria og glam nog midongog non koyon bu tinagu' non sog dialom pikilan non. ²⁰ Tubus nion, minuli' og polongipatanan nog bilibilianan koyon dunut mikpogda'da' ilan kobon nilan moksanglit sog Mikpongon sabap sog glam nog midongog bu mitongow nilan po' motud doda' og glam nog tinalu' nog moloikat kitu' dianilan.

Iningolanan nilan og bata' koyon nog Isus

²¹ Dangan midopot na og gondow nog sumboy ion tukon, og kowalu ondow non tidu ion bota'on, tinuk nilan ion mangka nilan ingolanoy nog Isus. Ion non ion og ngalan nog binogoy nog moloikat kitu' nog kobon nog da' pa si Maria pogbogot dun.

Inuakil nilan si Isus sog Mikpongondia sog Baloy nog Poktomuyan

²² Dangan mitoktub na og ginondowan nog inangon og po'atan kitu' nog sinulat ni Muses kobon nitu' nog ngalan non og poglonu' tidu mogbata', minangoy si Maria bu si Jusep ditu' sog Jerusalem, sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon po' momalas ilan ditu'. Bu pinitang nilan og bata' nilan koyon po' uokilon nilan ion dia sog Mikpongon. ²³ Po' tinalu' dosop dia sog po'atan nog sinulat ni Muses nog og glam nog tigana' nog bata' bila glaki, sumboy nododa' uokilon sog Mikpongon.† ²⁴ Dadi, inunut nilan

---

† 2:23 2:23 Exodus 13:2

og pogbotadon kitu' nog binogoy nog Mikpongon dia ni Muses nog sumboy momalas ilan nog dua' buk kolopati doko' bu dolukan otawaka dua' buk kolopati nog mokolobud pa.‡

²⁵ Tubus nion, ngon sala kotow ngalan non si Simiun nog dion sog Jerusalem. Midulus ion bu polotamuy sog Mikpongon, bu dia non dosop og Bolakat nog Mikpongon. Migbagad ion nog tabang nog Mikpongon dia sog bansa Israel. ²⁶ Bu pisabut nog Bolakat nog Mikpongon dianon nog ondi' ion matag matoy taman da ondi' non motongow poguna og Kristu nog miktidu sog Mikpongon. ²⁷ Dadi, pinulu'an ion nog Bolakat nog Mikpongon mangoy ditu' sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon. Da' kobon, minatong si Maria bu si Jusep dion sog Baloy nog Poktomuyan koyon bu pinitang nilan og bata' nilan koyon mangoy tumuman dianon nog po'atan kitu' nog sinulat ni Muses kobon nitu'. ²⁸ Dangan mitongow ni Simiun og bata' koyon, pigdoyunan non sumipit mangka ion pokposolamat sog Mikpongon nog,

²⁹ “Mikpongon, songlitan ku ika, po' ika og Pogbaya' sog glam non. Bu tinuman mu og pasad mu. Dadi, numun kitu' minsan si'oy matoy u na, omba'is na pikilan ku ³⁰ po' mitongow u na og polonabang tidu dianika ³¹ nog sinimpan mu dia sog tinontongan nog glam nog gotow ³² nog miimung ion nog dolag sumilow dia sog gotowanan nog kona' Hudyu bagun nilan

---

‡ 2:24 2:24 Levitikus 12:8

mosabut bog olo og glegan mu dianilan, bu bagun da kodongya'an og bansa Israel, og pigotowan mu.”

³³ Dangan miluksad og talu' ni Simiun koyon, kisobu'an si Jusep ilan ni Maria nog glam nog piktalunog mogulang koyon pa'ali sog bata' koyon. ³⁴ Tubus nitu', pigyokinan ilan ni Simiun mangka ion poktalunog dia ni Maria nog, “Og bata' koni og pinili' nog Mikpongon. Sabap dianon, modakol gotow Israel og mogla'at. Bu modakol dosop og motabang. Bu mimung dosop ion nog gindanan tidu sog Mikpongon nog susion nilan ion. ³⁵ Bianan dion mitampal og doksu'an nog dialom pikilan nog modakol nog gotowan. Bu ika si'oy, og gina' non, miimung kosokitan pusung mu dun ma' nog kodokso'an nog kalis.”

³⁶ Bu ongon og mogulang glibun sog bonua koyon, og mokosun bu og ngalan non si Ana. Ion og bata' ni Panuel bu og pangkat ion ni Apu' Aser. Og mogulang koyon mikobian na mogduoy goktob nog pitu ton. ³⁷ Tibua, asta sog numun koni, balulibun pa bu ngon na tanan walu pulu' bu pat og tinonan non. Bu kobon non dia ion sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon, moktamuy ion gobi gondow bianan sog mogyakin bu mokpuasa. ³⁸ Linumpak non si lo' Jusep mangka pokposolamat sog Mikpongon bu mangka non ustaloy dia sog gotowan pa'ali sog bata' koyon, sog ain og migdodama kitu' nog tabang nog Mikpongon dia sog Jerusalem.

³⁹ Dangan midoksu' ni lo' Jusep inangoy og polosuku'an nilan koyon nog botad tidu sog Mikpongon, minuli' ilan na ditu' sog koliwagan

bonua nog Nasaret nog dia sog sakup nog Galili.
⁴⁰ Bu og bata' koyon sinumolag bu modasig. Bu ompantas og pomikilan non, bu og popia nog Mikpongon dianon kobon non.

Si Isus dia sog Baloy nog Poktomuyan

⁴¹ Giap nog ton, og mokogulang ni Isus, mangoy ilan sog Jerusalem sumakup nog kol-ogya'an nog Hudyuanan nog iningolanan og Liniusan. ⁴² Dangan midopot na sopulu' bu dua' og tinonan non, minangoy ilan nosop sumakup sog kologya'an po' ma' nitu' og kiloyaman nilan. ⁴³ Dangan midoksu' na og kologya'an koyon, og glam nog gotowanan mikponguli' na sog konia konia bonuaanan nilan. Bigya' non, si Isus onda' dion sog gluyud koyon po' mibagak ditu' sog Jerusalem. Tibua, da' ion kosunoy nog mokogulang non ⁴⁴ po' balu' nilan dun, og bata' nilan koyon dion da sog gluyud nilan koyon. Dadi, mipanow ilan sumondow koyon mangka nilan pa tolipunoy monontong dia sog pigoloan nilan bu sog pakasibata'anan nilan. ⁴⁵ Tibua, da' nilan kotongow dion. Dadi, pinuli' nilan monontong ditu' sog Jerusalem. ⁴⁶ Sog kotolu ondow non, sokali' nilan mitongow si Isus ditu' sog dialom nog Baloy nog Poktomuyan dia nog Mikpongon mikpogadapadap ilan nog polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu. Og piginang ni Isus monginongog nog glam nog bitan nog gotowanan koyon bu moksak dosop dianilan. ⁴⁷ Dadi, og glam nog mikodongog nog talu' ni Isus koyon, kisobu'an ilan po' bianan sog tabal non motongow nilan ompantas og sabut

non. ⁴⁸ Bu og mokogulang non, kisobu'an ilan dosop dianon dangan mitongow nilan ion sog Baloy koyon nog Poktomuyan. Dadi, sinabi ion nog gina' non bu tolu'oy nog, "Nu', iduma ma' nion ma og piginang mu dianami? Saka misusa ami monontong dianika?"

⁴⁹ Dadi, tinumabal si Isus nog, "Da' niu na bosia akon ponontongoy sog ainain nog bonua, po' onda' niu ta' kosunoy nog dini u nododa' sog baloy nog Gama' u?" ⁵⁰ Tibua, og mokogulang non koyon, onda' nilan kosabut og ma'ana nog piktalun ni Isus koyon.

⁵¹ Tubus nion, si Isus migunut na dia sog mokogulang non koyon muli' ditu' sog Nasaret bu mikokunut ion sog glam nog glegan nog mokogulang non koyon. Tibua, og glam nini tinagu' nog gina' non dia sog dialom pikilan non. ⁵² Bu og bata' koyon tinumulun bu pododungag og kotoan non, bu pododungag kosu'atoy dianon og Mikpongon bu og gotowan.

3

Si Jan nog Polomunyang miktolipun momali Matiu 3:1-12, Mark 1:2-8, Jan 1:19-28

¹ Sog kosopulu' bu lima ton nog kopogdatu' ni Datu' Tiberias, si Puntus Pilatu og gubernador dia sog Judia. Si Herod, og miglokounutan dia sog bonua nog Galili, bu og gilug non kitu' nog si Pilip miglokounutan dia sog bonua nog Iturea bu Trankonitis, bu og miglokounutan dia sog bonua nog Abilen si Lisinas. ² Og tang koni si Anas bu si Kaypas og kounutan nog boliananan nog bansa

Hudyu. Bu si Jan, og bata' kitu' ni Sakaraya, ditu' migonong sog bonua kitu' nog mologon pogonongan. Bu ongon og tinalu' nog Mikpongon dianon. ³ Dadi, minangoy ion momali dia sog glam nog bonuaanan nog mingigbid sog glawas nog tubig nog Jurdan. Og pomali non koyon pa'ali dia sog kopoglila' nog dusa mangka pokpobunyag bagun ilan kompunan nog Mikpongon. ⁴ Ion non ini og kotumanan nog talu' nog Mikpongon nog sinulat nog polomolatas non nog si Isaya kobon nitu' nog,

“Ngon og maktawag sog bonua kitu' nog mologon pogonongan nog, ‘Simpan niu og bianan nog Pogbaya' nog posungu' matong bu pologdong niu og dalan non.* ⁵ Glam nog kobuludbuludan bu globaklobakanan sumboy potagon, glam nog moliku' nog dalan sumboy pologdongon, bu ain og mikpogla'at sumboy pogusayan. ⁶ Bianan dion, motongow nog glam nog gotow og tabang nog Mikpongon.’”†

⁷ Dadi, modakol nog gotowanan og mikpogangoy ditu' non po' mangoy ilan mokpobunyag dianon. Tibua, ma' long ni Jan dia sog duma gotowanan koyon dion, “Amu, og tupu'anan amu nog mamak kitu' nog molala! Sima og miktalu' dun daniu nog mokopolaguy amu sog posungu' koyon matong nog polihala' nog Mikpongon? ⁸ Sumboy potongowon niu nog miktantu amu tumolikud dia sog dusa niu bianan

---

* **3:4** 3:4 Somo' ita da, simpanon nilan pikilan nilan tumabuk dianon. † **3:6** 3:6 Isaya 40:3-5

sog glangkalangka niu. Bu na' amu sumalig nog dangan pa pangkat amu ni Abraham nog motabang amu na. Po' tolu'on ku daniu, bila tiboba'on nog Mikpongon, minsan og batuanan koni muktimaluy nog pangkat ni Abraham. ⁹ Og bayu' nog kopongukum nog Mikpongon ompononggi' dia sog kapa nog pitom na dia sog pun nog kayu nog posungu' na ponoga'on. Bu ain og kayu kitu' nog ondi' mogbunga nog molongas, ponoga'on mangka tikpu'oy sog gapuy."

¹⁰ "Dadi, olo ma buan og ginangon nami dun?" Ma' long nog gotowanan koyon dun.

¹¹ Tinabal non ilan nog, "Bila ongon daniu og togo logdoy dua' buk, bogoy niu og solabuk koyon dia sog ain da'idun glogdoy non. Bu bila ongon ponganon niu, otuloy niu og da'idun kitu' og ponganon non."

¹² Ongon dosop og polongabatanan nog buis minangoy mokpobunyag dion. Miksak ilan dia ni Jan nog, "Polopanad, ami sop buan, olo ma sumboy inangon nami?"

¹³ Tinabal non ilan, "Bila mongabat amu nog buis, na' niu posowadan."

¹⁴ Bu ongon og sundaluanan dion nog miksak ilan dosop dianon nog, "Ami sop buan, olo sop sumboy inangon nami?"

Tinabal ilan sop ni Jan nog, "Na' niu na pongondokon otawaka pongimungan og gotow bagun amu mokosin dun. Suga'id non, tolima' niu ain tindanan kitu' daniu."

¹⁵ Dangan ion ma' nion, og gotowanan koyon nog migdodama nog pasad nog Mikpongon kitu', mikpikilpikil ilan bog kona' ta' gidoy ni Jan og

Kristu? ¹⁶ Tibua, dangan kisunan ni Jan nog ma' nion og pomikilan nog gotowanan koyon, miktalu' ion dianilan nog, "Akon, bunyagan ku amu bianan sog tubig. Tibua, ongon sala kotow posungu' matong nog motas pa tokodoy dianakon nog minsan og gikot nog pongyapak non, di' u tanan patut mubad dun. Ion og momunyag daniu bianan sog Bolakat nog Mikpongon bu og gapuy. ¹⁷ Po' og bayu' nog kopongukum non pinonggi' dia sog gotow nog minangoy mokpalid nog paloy non. Ain og glinggas polenan non bu togu'oy sog komalig. Tibua, ain og pis, doksulan non nog gapuy nog ondi' ompalong somul non."

¹⁸ Bu modakol pa pomali ni Jan dia sog gotowanan bu gustalan non dianilan pa'ali sog Gomba'is nog Guksugan.

¹⁹ Bu pigbina'an ni Jan si Herod, og kounutan dia sog bonua koyon sabap sog pigduoyduoy non og pimikitan non nog si Herodias, bu sabap dosop sog modakol pa lumual og kohinangan ni Herod nog molaton. ²⁰ Dadi, og dungag nog kohinangan ni Herod koyon nog molaton, kinolobusu non si Jan.

Si Isus binunyagan ni Jan

Matiu 3:13-17, Mark 1:9-11

²¹ Kobon nog da' pa kolobusuoy si Jan, bu kobon non pa momunyag nog modakol nog gotow, si Isus si'oy binunyagan non dosop. Dangan midoksu' na si Isus bunyagoy, migyakin ion. Sonuk non mogyakin mibuka' glangit ²² bu og Bolakat nog Mikpongon nog ma' nog bantuk nog kolopati tinumona' dianon. Bu ngon og talu' nog

tidu sog glangit nog ma' nini, "Ika og bata' u, nog kololaman ku. Kisu'atan u tokodoy dianika."

Og pikpongkatan ni Isus

Matiu 1:1-17

²³ Si Isus miktolipun nog ginang non momali dangan midopot na ion tolu pulu' ton. Bu dia sog pomikilan nog gotowanan koyon si Isus og bata' ni Jusep. Si Jusep og bata' ni Heli. ²⁴ Si Heli og bata' ni Matat. Si Matat og bata' ni Lebi. Si Lebi og bata' ni Melki. Si Melki og bata' ni Hanai. Si Hanai og bata' ni Jusep. ²⁵ Og Jusep koni og bata' ni Matatias. Si Matatias og bata' ni Amos. Si Amos og bata' ni Nahum. Si Nahum og bata' ni Esli. Si Esli og bata' ni Nagai. ²⁶ Si Nagai og bata' ni Maat. Si Maat og bata' ni Matatias. Og Matatias koni og bata' ni Semein. Si Semein og bata' ni Josek. Si Josek og bata' ni Joda. ²⁷ Si Joda og bata' ni Joanan. Si Joanan og bata' ni Resa. Si Resa og bata' ni Serubabel. Si Serubabel og bata' ni Seltiel. Si Seltiel og bata' ni Neri. ²⁸ Si Neri og bata' ni Melki. Og Melki koni og bata' ni Adi. Si Adi og bata' ni Kosam. Si Kosam og bata' ni Elmadam. Si Elmadam og bata' ni Er. ²⁹ Si Er og bata' ni Josua. Si Josua og bata' ni Eliesar. Si Eliesar og bata' ni Jorim. Si Jorim og bata' ni Matat. Og Matat koni og bata' ni Lebi. ³⁰ Og Lebi koni og bata' ni Simiun. Si Simiun og bata' ni Juda. Si Juda og bata' ni Jusep. Og Jusep koni og bata' ni Jonam. Si Jonam og bata' ni Eliakim. ³¹ Si Eliakim og bata' ni Melia. Si Melia og bata' ni Mina. Si Mina og bata' ni Matata. Si Matata og bata' ni Natan. Si Natan og bata' ni

Dabid. ³² Si Dabid og bata' ni Jese. Si Jese og bata' ni Obed. Si Obed og bata' ni Boas. Si Boas og bata' ni Salmun. Si Salmun og bata' ni Nason. ³³ Si Nason og bata' ni Aminadab. Si Aminadab og bata' ni Ram. Si Ram og bata' ni Hesron. Si Hesron og bata' ni Peres. Si Peres og bata' ni Juda. ³⁴ Og Juda koni og bata' ni Jakub. Si Jakub og bata' ni Isak. Si Isak og bata' ni Abraham. Si Abraham og bata' ni Tera. Si Tera og bata' ni Nahor. ³⁵ Si Nahor og bata' ni Serug. Si Serug og bata' ni Reu. Si Reu og bata' ni Peleg. Si Peleg og bata' ni Eber. Si Eber og bata' ni Sela. ³⁶ Si Sela og bata' ni Kainan. Si Kainan og bata' ni Arpaksad. Si Arpaksad og bata' ni Sem. Si Sem og bata' ni Nowa. Si Nowa og bata' ni Lamek. ³⁷ Si Lamek og bata' ni Metusela. Si Metusela og bata' ni Inok. Si Inok og bata' ni Jared. Si Jared og bata' ni Mahalel. Si Mahalel og bata' ni Kainan. ³⁸ Og Kainan koni og bata' ni Inos. Si Inos og bata' ni Set. Si Set og bata' ni Adan. Bu si Adan, og gama' non og Mikpongon.

4

Og kopongyuba' ni Kindagow dia ni Isus Matiu 4:1-11, Mark 1:12-13

¹ Dangan midoksu' bunyagoy si Isus sog glawas nog tubig nog Jurdan, bu tinosopan ion nog Bolakat nog Mikpongon, pinulu'an ion nog Bolakat mangoy sog bonua kitu' nog mologon pogonongan. ² Sog solod nog pat pulu' gobi ion ditu', pingyuba'an ion ni Kindagow. Bu sog

tang koyon da' ion poglokanlokan. Bu dangan mitimpus og pat pulu' gobi, migutom ion.

³ Dadi, miktalu' si Kindagow dia ni Isus. Long non dun, “Bila motud nog Bata' a doda' nog Mikpongon, dondag mu dow buan og batu koni nog moktimaluy pan.”

⁴ Tinumabal si Isus nog, “Sinulat dia sog Kitab nog kona' sagya og pan og kotubu'an nog gotow.”*

⁵ Tubus nitu', inoit nosop ion ni Kindagow ditu' sog ditas bu pigdoli'an non mokpotongow dia ni Isus og glam nog pigdotu'an dini sog dunya ⁶ mangka non ion tolu'oy nog, “Binogoy na dianakon og baya' mogdatu' sog glam nion bu glam nog pogongonon dion. Bu ombogoy u dia sog ain og glegan ku kitu' nog bogayan ku dun. Dadi, bogoyon ku dianika og baya' bu glam nog pogongonon dion ⁷ bila tomuyon mu akon. Og glam nini mimung ika na dun.”

⁸ Tibua, tinabal ion ni Isus nog, “Sinulat dia sog Kitab nog tamuy mu og Mikpongon nog ion og Diwata mu bu ion da tibua og pokokunutoy mu.”†

⁹ Tubus nitu', inoit ion ni Kindagow ditu' sog Jerusalem mangka non ion popunoy dia sog kolowaan nog dibabow nog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon mangka ion poktalu' nog, “Bila motud nog Bata' a doda' nog Mikpongon, okpu a! ¹⁰ Po' sinulat dia sog Kitab nog, ‘Og Mikpongon, dondagon non og moloikatanan non mogipat dianika mahatul. ¹¹ Bu toyakon nilan

---

* **4:4** 4:4 Deuteronomy 8:3   † **4:8** 4:8 Deuteronomy 6:13

ika bagun da minsan si'oy og botis mu ondi' mosugat dia sog batu.' "‡

¹² Tibua, tinumabal si Isus nog, "Tinalu' dosop dia sog Kitab nog, 'Sumbay di' mu sulayan og Mikpongong nog ion og Diwata mu.' "§

¹³ Dangan mitaman si Kindagow mongyuba' dia ni Isus nog saka ondi' non ion dagon, ginonatan non ion solianlian.

Miktolipun si Isus mogustal sog Galili
Matiu 4:12-17, Mark 1:14-15

¹⁴ Tubus nion, mikpuli' si Isus sog Galili dunut og pagas nog Bolakat nog Mikpongong. Bu og dongogan non mipulonag dia sog gliwag nog bonua koyon. ¹⁵ Bu mikpanad ion sog gotowanan dia sog baloyanan nog poglumpukan nog bansa Hudyu. Bu pigdongya'an ion nog glam nog gotowanan.

Minangoy si Isus ditu' sog Nasaret
Matiu 13:53-58, Mark 6:1-6

¹⁶ Tubus nitu', minangoy si Isus ditu' sog Nasaret, og bonua koyon, dion ion sinumolag. Og kiloyaman non, giap matong og Gondow nog Pogulali, mangoy ion sog baloy nog poglumpukan nog bansa Hudyu. Dadi, sog gondow koyon minangoy ion ditu'. Tubus nitu', minindog ion dia sog sungu'an nilan po' mogbasta ion nog Kitab. ¹⁷ Dadi, tinulun dianon og sinulat ni Isaya kitu' nog polomolatas nog talu'

---

‡ 4:11 4:11 Salmu 91:11-12 § 4:12 4:12 Deuteronomy 6:16

nog Mikpongon kobon nitu', mangka non bok-ladoy, bu mitongow non og talu' dion mangka non bostaoy nog,

¹⁸ “Og Bolakat nog Mikpongon dini nakon po' tinondu' non akon mogustal nog Gomba'is nog Guksugan dia sog ain miskinan. Pi-pangoy non akon mokpulonag sog ain miulipon nog bianan nilan mokoluas, bu ain og di' mokotongow mokotongow ilan na, bu mangoy tumabang nog ain pib-ian dianon og glogon. ¹⁹ Bu mangoy mokpulonag nog tang nog kogawon nog Mikpongon dia sog pigotowan non.”*

²⁰ Dangan midoksu' ni Isus bostaoy og sinulat koyon, inuli' non dia sog polongusiba' koyon mangka ion ingkud sog sungu'an nilan mogustal nog ma'ana nog binasta non kitu'. Dadi, og glam nog mata nog gotowanan koyon dion mibunag dianon. ²¹ Mangka ion poktalunog, “Og talu' koni sog Kitab mituman na bianan sog kobasta u dun dianiu gondow koni.”

²² Dadi, kisu'atan og glam nog gotowanan koyon dianon. Bu kisobu'an ilan nog kolongas nog gustalan non. Tibua, mikpoktalunog ilan nog, “Kona' non ta' ion og bata' ni Jusep kitu'?”

²³ Ma' long ni Isus dianilan, “Sog da'idun dua'dua' non, tolu'an niu akon nog ma' nog ponolu'on kitu' nog mokogulang nog, ‘Ika polo-mulung, bulung nika glawas mu.’ Bu long niu dosop dun, sumboy inangon ku dosop dini sog dili bonua u og gingyata' nog midongog niu nog

---

* **4:19** 4:19 Isaya 16:1-2

ininang u ditu' sog Kapernaum. ²⁴ Tibua, tolu'on ku daniu nog og polomolatas nog talu' nog Mikpongon ondi' tolina'on sog dili bonua non. ²⁵ Motud ion, po' tolu'on ku daniu nog masa pa ni Iladya, og polomolatas kitu' nog talu' nog Mikpongon, minian nog da' pogdupi' sog solod nog tolu ton bu gonom bulan. Dadi, ginutom og gotowanan sog gliwag nog bonua. Sog tang koyon modakol og balulibunanan sog bonua ta nog Israel nog pingunusan. ²⁶ Tibua, si Iladya onda' dondagoy nog Mikpongon mangoy tumbang dianilan, suga'id non, ditu' ion dinondag mangoy tumabang sog balulibun kitu' nog len bansa nog ditu' migonong sog Sarepat dia sog sakup nog bonua nog Sidon. ²⁷ Bu sog masa ni Elisiu, og polomolatas nog talu' nog Mikpongon, modakol dosop og gotow sog bonua ta nog Israel og tinubu'an nog gipul. Tibua, minsan sala kotow si'oy dianilan, da'idun og kiuli'an dun lual dia ni Naaman nog gotow Siria nog saka kona' tanan ion og Hudyu."

²⁸ Dangan midongog nog gotowanan koyon dion sog baloy koyon nog poglumpukan og tinalu' ni Isus koyon, linolingitan ilan dun. ²⁹ Dadi, mikpogbuat ilan mangka nilan gonggutoy si Isus posungu' sog glowasan nog koliwagan bonua koyon. Po' poksipian nilan bosia ion lumabu' sog pampang po' og koliwagan bonua koyon dia sog dibabow nog bontud. ³⁰ Tibua, mingoklok notibua ion ompanow sog titonga' nog kodokolan nog gotowanan koyon.

Binugow ni Isus og glatdiwata nog tinumosop

sog gotow

Mark 1:21-28

³¹ Tubus nitu', dinumiksun si Isus posungu' sog Kapernaum nog sakup nog Galili. Bu sog Gondow koyon nog Pogulali, mikpanad ion sog gotowanan. ³² Glam nog gotowanan nog mikodongog nog pikpanad non koyon, kisobu'an ilan dun po' og kopokpanad non, ion og togo baya'. ³³ Sog baloy koyon nog poglumpukan, ongon og gotow dion nog tinosopan nog glatdiwata. Dangan mitongow non si Isus, ginumapis nog mosikad. Long non dun, ³⁴ "Hoy! Ika Isus, og gotow Nasaret, olo og dunon mu dianami? Ongoyon mu nota' ami lo'atoy? Kilolaan ku ika. Ika og Mosigda kitu' nog miktidu sog Mikpongon!"

³⁵ Tibua, pimag ni Isus og glatdiwata koyon nog, "Lota' a moktalul! Awa' a na dianon!" Bu mangka si'oy awa', binuksak non pa poguna dia sog sungu'an nilan og gotow koyon nog sinongonan non, tibua, da' da supisupi non.

³⁶ Dadi, og glam nog gotowanan koyon dion, kisobu'an ilan dun bu miksinaksakoy ilan nog, "Olo gidoy og piktalu' non koni? Togo baya' bu togo dasig po' momugow ion nog glatdiwataan bu momilang ma dianon!" ³⁷ Bu og dongogan pa'ali dia ni Isus, mipulonag na sog glam nog bonua dia sog glumibut nilan koyon.

*Modakol og di' mokokodag nog kiuli'an ni Isus
Matu 8:14-17, Mark 1:29-34*

³⁸ Tubus nion, ginonatan ni Isus ilan sog baloy koyon nog poglumpukan mangka poglandan sog

baloy ni Simun. Sog tang koyon og ponugangan ni Simun nog glibun, ompatok tokodoy og panas non. Dadi, mikitabang ilan dia ni Isus. ³⁹ Dadi, pilonian ni Isus og di' koyon mokodag mangka non dondagoy mawa' og panas non koyon. Bu sododu'un kinumodag og mogulang koyon bu pogbuat mangka non ilan poktologadoy.

⁴⁰ Dangan poksindop na og gondow, og glam nog gotowanan kitu' nog ngon og pakasibata'anan nilan nog miglologinis og mosakit non, pingoit nilan ditu' ni Isus. Dadi, pingdoponan ni Isus og monala kotow dianilan bu kiuli'an ilan. ⁴¹ Bu og glatdiwataan kitu' nog pimugow ni Isus mikpoglosek bu mangka pongluas kobon nilan moktalu', "Ika og Bata' a doda' nog Mikpongon!"

Tibua, pimag non ilan bu da' non ilan tugdakoy moktalu' dun. Po' ilan koni, kisunan nilan nog si Isus ion og Kristu.

Minangoy si Isus mogyakin sog molili'

Mark 1:35-39

⁴² Dangan migdali'ondow bonua, minangoy si Isus mogyakin sog molili'. Dadi, pinontong ion nog gotowanan. Dangan mitongow nilan ion, pigondi'an nilan bosia ion gumonat. ⁴³ Tibua, miktalu' si Isus dianilan nog, "Sa'an ini pipangoy u dini po' ustalon ku og Gomba'is nog Guksugan koni pa'ali sog pigdotu'an nog Mikpongon. Sa'an na' niu akon pogondi'an mogustal dun sog len bonuaan."

⁴⁴ Dadi, gininang ni Isus moguliugan sog bonua nog Hudyu mogustal dia sog baloyanan nog poglumpukan nog bansa Hudyu.

5

Og mikuna onggaton ni Isus nog sulanggu'anan non

Matiu 4:18-22, Mark 1:16-20

¹ Ongon gondow non, solian ni Isus mogindogindog sog goksid nog danow nog Gene-saret, modakol og gotowanan nog mikpogagow mokpolani dianon mangoy monginongog nog talu' nog Mikpongon. ² Ngon dua' buk bolangoy nog mitongow non nog dia sog posa'an nabok nog danow koyon nog ginonatan nog gapu'anan non po' mingugas ilan nog pokot nilan. ³ Dadi, sinumakoy si Isus sog solabuk bolangoy koyon nog og gapu' non si Simun, mangka non dondagoy sumindo' dia ni Simun mangka ion ingkud dia sog bolangoy koyon momali dia sog gotowanan koyon dion.

⁴ Dangan midoksu' si Isus momali, dinondag non si Simun mokpodibaba' bu mangka nilan lobu'oy og pokot nilan.

⁵ Dadi, miktalu' si Simun nog, "Polopanad, sogobi gobi ami na ini momokot, tibua, onda' ami pokalap. Bigya' non, og dondagan mu ma, inangon ku." ⁶ Dadi, linabu' ni lo' Simun og pokot nilan koyon. Bu dangan binalut nilan, landu' kodakol og taban non nog soda' nog boya'an moksipi tanan ombogyang og pokot nilan koyon.

⁷ Dadi, kinopayan nilan og dumaanan nilan sog solabuk bolangoy kitu' mangoy tumabang dianilan. Bu mikpolani ilan doma mangka nilan ponu'oy og dua' buk bolangoy koyon nog soda' nog boya'an agonagon ilan notanan molonod.

⁸ Dangan mitongow na ni Simun Piter og gin-inang ni Isus koyon, mininglu'ud ion dia sog sungu'an ni Isus mangka poktalu', "Kounutan, pokpolayu' a dianakon po' akon og gotow nog bolodusaon!" ⁹ Po' si Simun bu og dumaanan non dion sog bolangoy koyon, kisobu'an ilan tokodoy nog landu' kodakol og soda' nog mialap nilan. ¹⁰ Bu og dumaanan non si'oy nog si lo' Jems bu si Jan nog gombata' ni Sebedi, kisobu'an ilan dosop tokodoy dun.

Dadi, si Isus miktalu' dia ni Simun. Long non dun, "Na' a mondok po' maktolipun numun kitu' kona' na og soda' og pogolapon mu, suga'id non, og gotow na." ¹¹ Tubus nion mikpongdonggu' ilan mangka nilan pongdekoy og bolangoyanan nilan koyon, bu gonatoy og glam non mangka ilan pogunut dia ni Isus.

Kiuli'an ni Isus og gotow nog gipulon

Matiu 8:1-4, Mark 1:40-45

¹² Solian ni Isus dia sog solabuk bonua, ongon og gotow dion nog milokop nog gipul og glawas non. Dangan mitongow non si Isus, mikpolani ion mangka ion inglu'ud bu pokilolat dianon kobon non miktalu' nog, "Polopanad, somo' moleg a da, ompokodag mu akon."

¹³ Dadi, dinoponan ion ni Isus mangka poktalu' nog, "Moleg u da, le. Kuli'an ka na!" Bu sododu'un og gotow koyon kiuli'an doda'.

¹⁴ Bu mangka ni Isus ion dondagoy nog, "Na' mu ini posunoy og minsan sima. Suga'id non, angoy a ditu' sog bolian bu potongow mu dianon og glawas mu mangka a pomalas sog Mikpongon

nog ma' nog dinondag ni Muses kitu' kobon nitu', bagun kotoksi'an nog gotowanan nog kiuli'an ka nododa'."

¹⁵ Tibua, og dongogan koyon pa'ali dia ni Isus migdungag tanan ompulonag nog boya'an modakol og gotowanan mikpogangoy ditu' non mokinongog nog pomali non bu bagun kuli'an og mokosakitanan nilan. ¹⁶ Tibua, si Isus alu'alu' mangoy ion dia sog bonua kitu' nog molili'lili' mogyakin sog Mikpongon.

*Og daday kiuli'an ni Isus
Matu 9:1-8, Mark 2:1-12*

¹⁷ Ongon gondow non, sonuk ni Isus mokpanad sog baloy, ongon og parasiuanan bu og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu nog mikpongingkud dion. Ditu' ilan miktidu sog bonuaanan nog sakup nog Galili, bu Judia, bu og koliwagan bonua nog Jerusalem. Minangoy ilan monginongog dia ni Isus. Po' si Isus, dia non og pagas nog Bolakat nog Mikpongon mokokuli' nog glam nog gininisan nog mosakit. ¹⁸ Dadi, ongon og gotowanan minatong nog inoyungan nilan og daday sog pigbolilidan non. Bu mo-gapas ilan bosia sumolod sog baloy koyon, po' botangon nilan sog sungu'an ni Isus og daday koyon. ¹⁹ Tibua, da' ilan pokosolod kobal nog gotowanan koyon dion. Dadi, mimonek ilan sog gatop mangka nilan lodutoy mangka nilan tontunoy og daday koyon dunut og pigbolilidan non koyon dia sog sungu'an ni Isus sog titonga' nog piglumpukan nog gotowanan koyon. ²⁰ Dangan mitongow ni Isus og kopongandol

nilan, tinolu'an non og di' koyon mokodag, "Aki, og dusaanan mu inompunan na."

²¹ Dangan midongog nog parasiuanan bu polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu og tinalu' ni Isus koyon, migdialominawa ilan nog, "Sima gidoy og gotow koni nog moglaka'laka' monalu' dia sog Mikpongon? Po' onda'idun ma lual og mokampun nog dusa lual da og Mikpongon."

²² Tibua, kisunan ni Isus og pomikilan nog gotowanan koyon. Dadi, miktalu' ion dianilan nog, "Iduma pogdialominowaan niu ma akon nog ma' nion? ²³ Ain gidoy og molomu tolu'on, 'Og dusaanan mu inompunan na,' otawaka moktalu' nog, 'Pogbuat a mangka a panow?' ²⁴ Tibua, bagun niu kosunan, potongowon ku daniu nog og Binata' sog Kilawan togo baya' mongampun nog dusa nog gotowanan dini sog glupa'an." Mangka non tolu'oy og daday koyon nog, "Aki, tolu'on ku dianika, pogbuat a na, imud mu og pigbolilidan mu koyon bu pitang mu muli'." ²⁵ Dadi, sododu'un migbuat ion sog sungu'an nog glam nog gotowanan koyon dion, mangka non imudoy og pigbolilidan non koyon mangka uli' kobon non moksanglit sog Mikpongon. ²⁶ Dadi, glam nilan koyon dion kisobu'an tokodoy dun bu miksanglit ilan dia sog Mikpongon dunut og gondok nilan kobon nilan moktalu' nog, "Kosobu'sobu' tokodoy og pitongow nog Mikpongon dianita gondow koni!"

*Inonggat ni Isus si Lebi
Matu 9:9-13, Mark 2:13-17*

²⁷ Tubus nitu', dangan linumuas si Isus, mitongow non og polongabat nog buis nog ngalan non si Lebi pogingkud sog baloybaloy nog pokpongobatan non nog buis. Tinolu'an ion ni Isus nog, "Pogunut a le dianakon." ²⁸ Dadi, migbuat ion mogdayun mangka non gonatoy og glam nog ginang non koyon bu pogunut dia ni Isus.

²⁹ Dadi, sabap dion miglokologya'an si Lebi dia sog baloy non bu modakol og polongabatanan nog buis bu duma gotowanan minadap ilan kuman dianilan. ³⁰ Tibua, og parasiuanan bu polopanadanan nog botad nilan, mitongow nilan si Isus, migadap ilan kuman nog gotowanan koyon. Dadi, sinila' nilan og sulunggu'an an ni Isus nog, long nilan dun, "Iduma mampu' amu ma kuman bu minum dia sog polongabatanan nog buis koyon bu sog bolodusaon?"*

³¹ Dadi, tinabal ilan ni Isus. Long non dun, "Og gotow nog mokodag da'idun na og balan non nog polomulung. Tibua, og gotow nog di' mokodag, ngon og kobalan non dun. ³² Dadi, kona' og gangoy u dini mangoy mongonggat sog ain mokpikil nog ilan midulus na. Suga'id non, inangoy u onggatoy ain og gotow nog bolodusaon nog moglila' ilan na nog dusa nilan."

*Og sak pa'ali sog mokpuasa
Matu 9:14-17, Mark 2:18-22*

---

* **5:30** 5:30 Og pigolong koyon nog iningolanan og bolodusaon, og gotowanan kitu' nog long nog parasiuanan dun, sumboy ponumpilian po' da' pokokunut sog Botad nog bansa Hudyu.

³³ Dadi, ongon gotowanan nog miksak dia ni Isus nog, “Og sulanggu'anan ni Jan nog Polomun-yag mokpokpuasa bu mokpogyakin bu ma' nitu' dosop og sulanggu'anan nog parasiuanan koyon. Iduma og sulanggu'anan mu koyon, ginangon nilan ma tibua og kuman bu minum?”

³⁴ Dadi, tinumabal si Isus bianan sog pononggi'an nog, “Mogusoy ta' gidoy nog og pongantim mokpuasa nog kobon nog dion pa nilan og koingon koyon? Ondi' nododa'. ³⁵ Tibua, ongon da gondow non nog bigdason dianilan og koingon koyon, mangka ilan pa pokpuasa.”†

³⁶ Tubus nion, inuksugan non nosop ilan nog len nog pononggi'an. Long non dun, “Da'idun og gotow nog bila monilob, gobason non og bogu logdoy non mangka non tiloboy nog danul. Po' bila ma' nitu', piglo'atan non tibua og bogu logdoy non koyon. Bu og bogu gabas koyon ondi' duma'it tilobon dia sog danul. ³⁷ Bu domikian dosop nog da'idun og gotow tumagu' nog bogu galak dia sog dan togu'an nog di' na lumagyat.‡ Po' bila ma' nitu', bila tumulin og bogu galak koyon, ombogdak og togu'an koyon dun. Dadi, doksu' non mogla'at og tinogu'an non koyon bu mogula' og galak koyon. ³⁸ Suga'id non, og bogu galak dia nododa' togu'oy sog bogu togu'an nog lumagyat. ³⁹ Bu og gotow nog milayam

---

† **5:35** 5:35 Og Koingon koyon si Isus. Bu ngon gondow nog mokawa' ion dianilan bianan sog kopatoy non. ‡ **5:37** 5:37 Og pononggi'an non koni pa'ali dia sog bogu pomali non bu og dan tud nog gotowanan kitu' ondi' pia poglongkiton mogunut. Og bansa Hudyu, og gomiton nilan nog togu'an galak og panit nog potubu'on.

na moginum nog galak nog migbati' ompok na minum nog bogu galak. Po' long non dun, omba'is og galak nog migbati' na.”

6

Og sak pa'ali sog Gondow nog Pogulali Matiu 12:1-8, Mark 2:23-28

¹ Ongon gondow non, og Gondow nog Pogulali, minian si Isus bu sulanggu'anan non sog polayan. Og sulanggu'anan non koyon, mingotu' ilan dun bu pomuliasoy mangka nilan kanoy.

² Dadi, ngon parasiuanan miksak dianilan nog, “Iduma moginang amu ma nog kona' botad sog Gondow nog Pogulali?”

³ Dadi, tinabal ilan ni Isus, “Da' niu ta' buan kobasta og sinulat kitu' sog Kitab pa'ali sog gininang ni Dabid kitu' nog dangan kigutoman ilan nog dumaanan non? ⁴ Sinumolod ion sog dialom nog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon mangka non olapoy og pan kitu' nog inuakil na dia sog Mikpongon mangka non kanoy bu mangka non dosop pomogoyoy dun og dumaanan non. Saka da'idun bosia og mokokan dun lual da og boliananan po' ma' nitu' og bonduan dia sog Botad.* ⁵ Og Binata' sog Kilawan, ion og Pogbaya' sog Gondow nog Pogulali.”

---

* **6:4** 6:4 Og ma'ana nog piktalu' ni Isus koyon, minsan si'oy ma' nitu' og gininang nilan, da' ilan da sila'oy dun nog Mikpongon.

Kiuli'an ni Isus og gotow nog minguyomong komot non

Matiu 12:9-14, Mark 3:1-6

⁶ Dangan minatong nosop og Gondow nog Pogulali, sinumolod bu mikpanad nosop si Isus sog baloy nog poglumpukan nog bansa Hudyu. Sog tang koyon ngon og glaki dion minguyomong og komot non nog glintu. ⁷ Og duma polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu bu og duma parasiuanan koyon, piktima'anan nilan si Isus bog uli'an non ta' og komot nog glaki koyon nog saka og Gondow nog Pogulali. Po' bila uli'an non doda', kitu' og gimungon nilan nog sumbungan dianon. ⁸ Tibua, kisunan ni Isus og pomikilan nilan. Dadi, tinolu'an non og gotow koyon nog minguyomong komot non nog, "Le, pogbuat a, bu indog a sog sungu'an nog gotowanan koni." Dadi, minindog gotow koyon dion sog sungu'an nilan. ⁹ Tubus nion, miktalu' si Isus sog gotowanan koyon nog, "Sakan ku polo'ma amu. Olo gidoy og tinugdak dia sog botad nog ginangon ta sog Gondow nog Pogulali? Moginang ta' nog molaton otawaka og molongas, tumabang ta' otawaka luma'at ta'?" ¹⁰ Liniboyan non nog mata og glam nog gotowanan koyon sog glumibut non mangka ion poktalu' sog minguyomong koyon og komot non nog, "Ogot mu og komot mu koyon." Dadi, inunut non og tinalu' ni Isus koyon dianon bu mioksud na ma' nog dan og komot non koyon. ¹¹ Tibua, linolingitan ilan tokodoy dun dianon mangka ilan pogupakat bog olo og gondunon nilan dia ni Isus.

Si Isus mimili' nog sopulu' bu dua' so-sugu'onanan non

Matiu 10:1-4, Mark 3:13-19

¹² Ongon gondow non, tinumukad si Isus ditu' sog bontud bu miglokondawan ion mogyakin dia sog Mikpongon. ¹³ Dangan miksisolom bonua, pilumpuk non og gla'ayatanan non mangka non pomili'oy og sopulu' bu dua' kotow dianilan nog iningolanan non dosop nog sosugu'onanan non. ¹⁴ Og pimili' non koyon, ion non ion si Simun (nog iningolanan non si Piter) bu og putupusod non nog si Andriu. Tubus nitu' si Jems, si Jan, si Pilip, si Bartolomi, ¹⁵ si Matiu, si Tomas, si Jems dosop og bata' ni Alpius, bu si Simun og ombolu' kitu' tumindog nog salu bansa non, ¹⁶ si Judas og bata' ni Jems, bu si Judas Iskariot, og mongula'at kitu' dia ni Isus.

Kiuli'an ni Isus ain og di' mokokodag

Matiu 4:23-25

¹⁷ Tubus nion, migdunut ilan dumiksun ditu' sog dotagan. Bu ditu' modakol tokodoy og sulunggu'anan non, bu duma gotowanan nog mikpoktidu ilan dia sog ainain nog bonua nog Judia, sog koliwagan bonua nog Jerusalem, bu tidu dosop ditu' sog goksid dagat nog koliwagan bonua nog Tair bu Sidon. ¹⁸ Miglumpuk ilan dion mangoy monginongog nog pomali ni Isus bu bagun non kuli'an og mokosakitanan nilan. Bu ain og gotowanan kitu' nog pisinsa nog glatdiwataan, kiuli'an ilan dosop. ¹⁹ Bu og glam nog gotowanan dion migapas tumuyok dianon po' og pagas nog miktidu koyon dianon ion non da og mikokuli' koyon dia sog glam nilan.

*Og gloliag bu og susaan**Matiu 5:1-12*

²⁰ Tubus nitu', pigbontayan ni Isus og sulangu'anan non koyon mangka poktalu' dianilan, "Pipia amu, amu og miskinan po' mikampu' amu na sog pigdotu'an nog Mikpongon!

²¹ "Pipia amu, amu og kigutoman solian numun koni po' ongon gondow non nog pobosugon amu nog Mikpongon! Pipia amu, amu og mikpoksogow solian numun koni po' ongon da og gondow non nog mogloliag amu!

²² "Pipia amu bila pokongitan amu, bu pogbongkis amu, bu tompola'on amu, bu tolu'an amu nog molaton amu nog gotow, sabap sog kopogunut niu dia sog Binata' sog Kilawan!

²³ "Pogloliag amu bu pogloksuloksu amu nog da'da'an niu bila kobianan niu og ma' nion koyon po' mosolag og sugda nog sinimpan dianiu ditu' sog glangit. Po' ma' nitu' dosop og piginang nog mokogulanganan nilan kitu' dia sog polomolatasanan nog talu' nog Mikpongon.

²⁴ "Tibua, kosusasusa amu og pongdoyahan po' mialap niu na og sugda dianiu sog solian niu pa dini sog dunya!

²⁵ "Kosusasusa amu dosop ain mibosug solian numun koni po' matong da og gondow nog mogutom amu! Bu kosusasusa amu ain og mikpogloliag solian numun koni po' ongon da og gondow nog mosusa amu bu moksogow amu!

²⁶ "Kosusasusa amu bila pogdongya'an amu nog glam nog gotow po' ma' nitu' og piginang nog mokogulanganan nilan dia sog polomolatasanan kitu' nog di' motud.

Kololat amu sog ain minanta daniu

Matiu 5:38-48, 7:12

²⁷ “Tibua, tolu'on ku daniu sosuku og miki-nongog dianakon, kololat amu sog ain minanta daniu. Ain og mangit kitu' daniu, inangoy niu ilan nog molongas. ²⁸ Ain monuyud daniu popia niu. Bu ain og sumolap daniu pogyokinoy niu. ²⁹ Bila dopi'on og sobola' mulu' niu, tan niu og sobola' mulu' niu dianon. Bila olapon daniu og sulagbon niu, na' niu ion pogondi'an malap minsan si'oy og glogdoy niu. ³⁰ Bogoyoy niu ain mongoni daniu. Bu bila olapon nog gotow og balan niu, na' niu na owi'on. ³¹ Inang niu dia sog pakasi niu ain og kolegan niu kitu' nog inangon non daniu.

³² “Bila mololat amu tibua sog ain og milolat kitu' daniu, na' amu mogdodama nog popiaon amu nog Mikpongon. Po' minsan si'oy og bolodusaon, mololat ilan dosop dia sog ain mololat kitu' dianilan. ³³ Tubus nitu', bila mokpolongas amu tibua sog ain molongas kitu' daniu, na' amu mogdodama nog popiaon amu nog Mikpongon. Po' minsan og bolodusaon moginang ilan dosop nog ma' nion koyon. ³⁴ Bu bila og poboloson niu ain tibua og mokobayad kitu' daniu, na' amu mogdodama nog popiaon amu nog Mikpongon. Po' minsan og bolodusaon mokpobolos ilan dosop sog ma' nilan, sog ain kitu' og motoktub og kopogbayad non dianilan. ³⁵ Tibua amu, kololat amu nog ain minanta daniu bu inangoy niu ilan nog molongas mangka niu ilan pobolosoy nog di' amu mogdodama nog boyadan nilan amu nog minsan olo. Bila ma' nitu' og ginangon

niu, motas nog sugda dun daniu bu mimung amu nog gombata'anan nog Mikpongon nog ion ondi' kolobian. Po' molongas ion dia sog ain mokolaton kitu' bu dia sog ain di' kitu' moto mokposolamat. ³⁶ Sumbuy molilolatoy amu dosop mama' nog Gama' niu sog glangit nog og Mikpongon nog ion molilolatoy.

Na' amu mongukum nog pakasi niu

Matiu 7:1-5

³⁷ “Bu bila di' amu mongukum nog pakasiotow niu, di' amu dosop ukumon nog Mikpongon. Bu bila di' amu momolihala' nog pakasiotow niu, di' amu dosop polihola'on nog Mikpongon. Bu bila ompunan niu og pakasiotow niu, ompunan amu dosop nog Mikpongon. ³⁸ Bila mogbogoy amu, bogayan amu dosop nog Mikpongon. Bu og bogoy non daniu modakol tokodoy po' kongkugon non pa, dosokon non pa, bu dungagoy boya'an nog moglipuas sog togu'an niu dun. Po' og galan nog gomiton niu dia sog pakasi niu, ma' nitu' dosop og gomiton nog Mikpongon nog galan non daniu.”

³⁹ Bu inuksug non dosop dianilan og gibolatan nog ma' nini, “Mogusoy ta' buan og gotow nog buta, mogagak sog pakasi non buta? Ondi' le! Po' og dua' ilan koyon, molabu' ilan sog gluang. ⁴⁰ Og pikponadan ondi' nododa' motas dia sog mikpanad koyon dianon. Suga'id non, bila mitoktub na og kopoganad non og pikponadan non koyon, og kotoan non mimung dosop mama' nog polopanad kitu' dianon.

41 “Iduma sokali' motongow niu og puling ma nog duma niu nog gahatgahat tanan kotongow, saka potiangon niu ma og puling nog migbolabag dia sog dili mata niu nog ma' nog glolosan kosolag? 42 Olo ma mogandun kotalu' niu dia sog duma niu nog, ‘Takun dow, owa'on ta og puling mu,’ saka da' niu tanan kotongow og dili puling nog mibolabag sog mata niu? Mokpopotongow amu doda' tibua! Awa' niu poguna og puling nog migbolabag dia sog dili mata niu bagun niu motongow mahatul bu mawa' niu og bata'bata' puling sog mata nog pakasi niu.”

Og kayu kilolaan dia sog bunga non

Matiu 7:17-20, 12:34-35

43 Bu ma' long sop ni Isus dun, “Og kayu nog molongas ondi' mogbunga nog molaton, otawaka og kayu nog molaton ondi' mogbunga nog molongas. 44 Og ginis nog kayu kilolaan bianan sog bunga non. Po' og bunga nog paras ondi' mupu' dia sog totulug, bu og bunga nog igera ondi' mupu' dia sog bonganga. 45 Domikian dosop dia sog gotow. Po' bila molongas og mitagu' dia sog pomikilan non, molongas dosop og polomotadon non bu ponolu'on non. Tibua, bila molaton og mitagu' dia sog pomikilan non, molaton dosop og polomotadon non bu ponolu'on non. Po' og talu' nog gotow nog lumuas sog baba' non, dia miktidu sog dialom pikilan non.”

Og dua' kotow og polongimung nog baloy

Matiu 7:24-27

46 Bu ma' long sop ni Isus dun, “Iduma moksabi amu ma dianakon nog Kounutan, saka

di' niu tanan inangon ain og dondagan ku dianiu. ⁴⁷ Simasima og mangoy mokinongog dianakon mangka non unutoy ain poktolu'on ku, suksugan ku dianiu bog olo og kima'ma'an non. ⁴⁸ Mama' ion nog gotow kitu' nog mikpasok nog baloy non. Kinukutan non nog modalom mangka non pingkudoy og gugdokanan non dia sog dolonitan. Dangan binianan nog ba' nog modalom, og baloy non koyon, onda' kokundu' po' ompagon og kopasok non dun. ⁴⁹ Tibua, og gotow kitu' nog pikinongogan non og talu' u saka da' non unutoy, mama' ion nog gotow kitu' nog migimung nog baloy non nog sagya non tibua inuntul dia sog dibabow nog glupa'. Dadi, dangan linudusan nog ba', mibuksak og baloy non koyon boya'an nog miloglag mahatul."

7

Og kopongandol nog kounutan nog sundaluanan

Matiu 8:5-13

¹ Dangan midoksu' ni Isus tolu'oy og glam non koyon dia sog gotowanan, minangoy ion sog Kapernaum. ² Bu sog koliwagan bonua koyon, ngon sala kotow dion og kounutan nog sundalu nog Roma. Ongon sala kotow dodondagon non nog kisu'atan ion tokodoy dun nog di' mokodag nog moglamlam na matoy. ³ Midongog nog kounutan nog sundalu koyon pa'ali dia sog kohinangan ni Isus. Dadi, ongon og kobogolalan nog Hudyuanan pigobok non ditu' ni Isus po' ongoyon non pa pokodagoy og dodondagon non koyon. ⁴ Dangan minatong og gobokanan koyon

ditu' ni Isus, mikilolat ilan tokodoy dianon nog, "Polopanad, og gotow kitu' omba'is tokodoy tobanan. ⁵ Po' milolat ion dia sog bansa ta koni. Ion tanan og mikpimung nog baloy nog poglumpukan nami nog bansa Hudyu." ⁶ Dadi, si Isus migunut dianilan.

Dangan dali' ilan na datong dia sog baloy nog kounutan nog sundaluanan koyon, og kounutan nog sundaluanan kitu' sinugu' non og glokoleanan non lumumpak dia ni Isus mangka poktalu' dianon nog, "Polopanad, long nog glokole nami kitu' nog na' a na dow mogdayun po' di' dow ion patut mokpodangan dianika dia sog baloy non ⁷ bu di' dow ion ompatut nog minsan lumumpak dianika. Suga'id non, tolu'on mu dow tibua nog kumodag na og dodondagon non kitu' po' kumodag na ion dun. ⁸ Po' ion si'oy dow ngon dosop og kounutan nog mogbaya' dianon. Bu ongon dosop dow og sundaluanan nog bila dondagon non ompanow mokokunut da dianon. Bu bila sop dondagon non mokpolani dianon mokokunut dosop. Bu bila dondagon non og sosugu'on non moginang nog ain kolegan non, inangon non dosop."

⁹ Dangan midongog ni Isus og tinalu' nog linumumpak koyon dianon, kisobu'an ion dun nog boya'an sinungu' non og gotowanan nog migunutunut dianon bu poktalu' nog, "Totu da, da' u pa sibon pokolumpak nog gotow nog ma' nini kopagon og kopongandol non, minsan si'oy sog bansa Israel." ¹⁰ Dadi, mikpuli' na og linumumpak koyon dianon, ditu' sog baloy nog

kounutan nog sundaluanan koyon bu kidoton-gan nilan og dodondagon non koyon mikodag na.

Pitubu' puli' ni Isus og bata' nog balulibun nog glaki

¹¹ Da' ion kobon, si Isus minangoy ditu' sog koliwagan bonua nog Nain dunut og sulanggu'anan non bu modakol dosop og gotowanan nog migunut dianon. ¹² Dangan dali' ilan na datong sog koliwagan bonua koyon, milumpak nilan og gluyud nog gotowanan mian tidu sog bongawan nog koliwagan bonua koyon mangoy lumobut nog minatoy. Og minatoy koyon og bata' nog balulibun nog boktung. Modakol og gotowanan dion migunut dianon. ¹³ Dangan mitongow ni Isus og balulibun koyon nog linumangos, milolat ion dun mangka pok-talu' dianon, "Na' a na moksogow."

¹⁴ Tubus nion, mikpolani si Isus mangka non doponoy og pigbolilidan nog bangkoy koyon bu migindog og gotowanan koyon nog mikpisan dun mangka tolu'oy ni Isus nog, "Aki, tolu'on ku dianika, pogbuat a." ¹⁵ Dadi, miningkud doma doda' og minatoy koyon mangka poktalun bu uokiloy ni Isus dia sog gina' non.

¹⁶ Dadi, og glam nog gotowanan koyon dion, kisobu'an ilan bu kiondokan ilan. Bu miksanglit ilan sog Mikpongon mangka ilan poksitalu', "Og polomolatas nog molinggas minangoy na dini nita!" Bu miktalu' ilan dosop, "Og Mikpongon minangoy na dini nita tumabang sog pigotowan non!" ¹⁷ Bu og dongogan koni nog pa'ali dia ni Isus mipulonag na dia sog gliwag nog bonua

nog Judia bu sog bonuaanan dion sog glumibut koyon.

*Og sak ni Jan nog Polomunyag dia ni Isus
Matiu 11:1-19*

¹⁸ Dangan tinalu' nog sulanggu'anan ni Jan dianon pa'ali sog glam nog gininang ni Isus koyon, sinabi non og dua' kotow dianilan ¹⁹ mangka non ilan dondagoy mangoy ditu' ni Isus moksak nog, "Ika nota' og pokpodotongan kitu' nog mangoy dini nog moktidu sog Mikpongon, otawaka mog-bagad ami pota' nog len?"

²⁰ Dadi, dangan minatong ilan ditu' ni Isus miksak ilan. Long nilan dun, "Si Jan nog Polomunyag, dinondag non ami mangoy moksak dianika bog ika ta' dow og pokpodotongan kitu' nog popongoyon dini otawaka mogdodama ami pota' nog len?"

²¹ Sog tang koyon sonuk ni Isus monguli' nog modakol nog mokosakitanan nog gotowanan, bu ain di' mokokodag, asta dosop og ain pingtosopan kitu' nog glatdiwataan. Bu ain og butaanan kitu' kiuli'an non dosop. ²² Dadi, tinabal ilan ni Isus nog, "Pokpuli' amu ditu' ni Jan mangka niu pogobitoy bog olo og mitongow niu bu midongog niu. Talu' niu dianon nog og butaanan mikotongow na. Og dadayanan mikopanow na. Bu ain og gipulon kiuli'an na. Bu og bongolanan mikodongog na. Bu og minatoy mitubu' puli'. Bu ain og miskinan kisuksugan na nog Gomba'is nog Guksugan. ²³ Ain da' kitu' pogdua'dua' nog pikilan non dianakon, popiaon na."

24 Dangan mikogonat na og dinondag ni Jan koyon, miktolipun si Isus mogustal sog gotowanan pa'ali dia ni Jan. Long non dun, "Dangan minangoy amu ditu' ni Jan sog bonua kitu' nog mologon pogonongan, olo ma og pigdodomaan niu nog motongow niu ditu'? Migdodama amu ta' nog si Jan og gotow kitu' nog moguya' og pomikilan non mama' nog dawon nog timbolow nog diadia kopalid bila oyupan nog galu'? Ondi' le! 25 Bila ma' nitu' ondi' ma, olo ma og pigdodomaan niu sog kangoy niu kitu' ditu'? Og gotow ta' kitu' nog omba'is og ponopoton non? Kona' le! Po' og gotowanan koyon nog minapot nog mokologan bu molongas kibotangan non, dia migonong sog baloy nog datu'. 26 Olo doda' buan og inangoy niu tongongoy ditu'? Og polomolatas ta' nog talu' nog Mikpongon? O'o, motud ion. Po' tolu'on ku daniu, og mitongow niu kitu' ditu' kona' tibua og polomolatas nog talu' nog Mikpongon, suga'id non, labi pa ion ditu'. 27 Pa'ali dia ni Jan, ion og pigolong kitu' nog sinulat dia sog Kitab nog, 'Ongon og sosugu'on ku nog punaon ku dianika moksimpan nog bianan mu.' ""*

28 Bu ma' long sop ni Isus dun, "Tolu'on ku daniu, og glam nog binata' nog gotow sog dunya koni, da'idun og motas pa dia ni Jan. Tibua, og gotow kitu' nog ombaba' sog glam non dia sog pigdotu'an nog Mikpongon, motas pa dia ni Jan."

29 Dangan midongog nog glam nog gotowanan asta og polongabatanan nog buis og piktalun ni

---

* 7:27 7:27 Malakai 3:1

Isus koyon, mikopoktalu' ilan nog motud doda' og gininang nog Mikpongon po' binunyagan ilan buan ni Jan. ³⁰ Tibua, og parasiuanan bu og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu, da' ilan pokokunut nog glegan nog Mikpongon dianilan. Dadi, da' ilan pokpobunyag dia ni Jan.

³¹ Bu ma' long sop ni Isus dun, "Ain gidoy kopononggi' og gotowanan numun koni? Olo gidoy kima'ma'an nilan? ³² Mama' ilan nog gombata'anan kitu' nog miglumpuklumpuk dia sog tobu'an nog moktotowagoy ilan nog, 'Miglami ami bosia saka ompok amu mongigal. Linu-mangos ami saka onda' amu ampu' moksogow.' ³³ Dangan minangoy dini si Jan nog Polomunyang nog og piginang non mokpuasa bu da' poginum nog gombisa, tinolu'an niu ion nog tinosopan nog glatdiwata! ³⁴ Bu dangan minangoy dini og Binata' sog Kilawan bu og piginang non kuman bu moginum, tinolu'an niu dosop ion nog gibogon bu pololangu, bu og glokoleanan non og polongabatanan nog buis bu og bolodusaon. ³⁵ Tibua, kotoksi'an og kotoan nog miktidu sog Mikpongon og motud sog ain mikokunut dun."

Si Isus dia sog baloy ni Simun nog parasiu

³⁶ Ongon gondow non, inonggat si Isus nog sala kotow parasiu mangoy kuman ditu' non. Dadi, migunut si Isus ditu' mangka ilan pogadap kuman. ³⁷ Sog bonua koyon ngon og glibun dion nog bolodusaon tokodoy. Dangan kisunan non nog si Isus ditu' sog baloy nog parasiu koyon, minangoy ion ditu' bu mikpitang ion nog bata'bata' gunsu' nog miponu' nog pogomot.

³⁸ Bu minangoy ion mindog sog molani nog botis ni Isus, kobon non moksogow nog boya'an mibasa' og botis ni Isus nog glua' non. Tubus nion, pinunasan non nog buk non og botis ni Isus koyon mangka non pongolokoy bu mangka non ududoy nog pogomut non koyon.

³⁹ Dangan mitongow nog parasiu koyon nog migonggat kitu' dianon og piginang nog glibun koyon dia ni Isus, migdialominawa ion nog, "Somo' motud doda' og gotow koni nog ion og polomolatas nog talu' nog Mikpongon, kosunan non bosia bog sima og glibun koni bu olo og tantu polomotadon non."

⁴⁰ Tibua, kisunan ni Isus bog olo sog dialom pikilan nog parasiu koyon. Dadi, miktalu' ion dianon nog, "Simun, ongon og tolu'on ku dianika."

Tinumabal si Simun, "Olo nion, Polopanad?"

⁴¹ Long ni Isus dun, "Ongon og dua' kotow nog mikutang nog sin dia sog sala kotow doyahan. Og sala kotow koyon, lima gatus dinari[†] ⁴² Tibua, da'idun og mikobayad dianilan. Dadi, pionda' na nog doyahan koyon og gutang nog dua' kotow kitu'. Dadi, sima gidoy sog dua' ilan koyon og mololat tokodoy dia sog doyahan koyon?"

⁴³ Tinumabal si Simun, "Intoman ku dun, ain bayu' og mikutang kitu' nog modakol po' mosolag og gampun dianon."

Tinabal ion ni Isus, "Motud og tabal nika koyon, Simun." ⁴⁴ Tubus nion, liningoy non og glibun koyon mangka ion poktalun dia ni Simun, "Mitongow mu og piginang nog glibun

[†] **7:41** 7:41 Og glaga' nog sala dinari koyon, mokotindan laga' son dow nog sala kotow.

koni. Inonggat mu akon dini sog baloy mu koni, tibua, da' mu tanan akon bogoyoy nog tubig nog pongugas u nog botis u saka ma' nitu' bosia og botad. Tibua, og glibun koni, inugasan non og botis u nog glua' non mangka non punasoy nog buk non. ⁴⁵ Bu dosop, da' nika akon olokoy saka ma' nitu' bosia og botad. Tibua, og glibun koni, da' non lota'oy mongalok og botisanan ku dangan pa minatong ion dini. ⁴⁶ Bu da' nika tanan lonaoy og gulu u nog saka ma' nitu' bosia og molongas nog botad. Tibua, og glibun koni, inududan non og botis u nog pogomut. ⁴⁷ Tolu'on ku dianika, minsan si'oy miinang nog glibun koni og modakol tokodoy nog dusa, mitampal dia sog glangka non nog kiompunan na ion po' pitongow non nog landu' og glolaman non dianakon. Tibua, ain mika'an da og dusa non nog kiompunan nog Mikpongon, mika'an dosop og glolaman non.” ⁴⁸ Tubus nitu', miktalu' si Isus dia sog glibun koyon, “Ibun, og glam nog dusa nika inompunan na.”

⁴⁹ Dangan midongog nog gadap nilan koyon kuman og piktalu' ni Isus koyon, mikpokumod-umod ilan. Long nilan dun, “Sima gidoy ini nog minsan og dusa kompunan non ma?”

⁵⁰ Tibua, miktalu' si Isus sog glibun koyon nog, “Bianan dia sog kopongandol mu mitabang a. Dadi, panow a na bu kotikna' nog pikilan mongon dianika.”

8

Miguliugan si Isus mogustal nog Gomba'is nog

Guksugan

¹ Tubus nitu', miguliugan si Isus dia sog bonuaanan koyon dion mogustal nog Gomba'is nog Guksugan pa'ali dia sog pigdotu'an nog Mikpongon. Bu migunut dianon og sopulu' kitu' bu dua' sulanggu'anan non, ² bu og duma kolibunanan kitu' nog kiuli'an og mosakit nilan, bu og binugowan non kitu' nog glatdiwata, mama' ni lo' Maria nog og kodua' ngalan non si Magdalena. Ion non og tinosopan kitu' nog pitu' ginis glatdiwataanan nog pimugow ni Isus. ³ Migunut dosop si Jana og kodumanan ni Kusa og binogayan nog baya' ni Datu' Herod, bu si Susana, bu modakol pa duma kolibunanan nog tinumabang mona'ub dia ni Isus ilan nog sulanggu'anan non bianan sog kopogbogoy nilan nog duma gakod nilan.

Og pononggi'an pa'ali sog sinumigwag nog boni'

Matiu 13:1-9, Mark 4:1-9

⁴ Mikpogdatong na ditu' ni Isus og gotowanan nog miktidu sog ainain nog bonuaanan nog boya'an modakol tokodoy miglumpuk dianon. Dadi, inuksugan non ilan nog solabuk pononggi'an. ⁵ Long non dun, "Ngon sala kotow minangoy sumigwag nog boni'. Dangan sinigwag non og boni' non koyon, og duma, dia mitona' sog dalan nog boya'an midogyak nog gotowanan bu pingoktuk nog manukmanukanan. ⁶ Og duma sop, dia mitona' sog dolonitan. Dadi, dangan linumawa, milanos po' og glupa' koyon modali' pomala. ⁷ Og duma sop, dia mitona'

sog sompinitan. Dadi, dangan linumawa og sompinitan koyon, miumos og pomulan koyon dun. ⁸ Bu og duma sop, dia mitona' sog monapu' nog glupa'. Dadi, dangan tinumubu', mokosubuk bu migbunga nog molongas mangka songku'." Tubus nitu', pisikad ni Isus og talu' non, "Ain togo tolinga, sumboy pokinongogan non og pik-talu' u koni!"

*Og potugyuan nog pononggi'an ni Isus
Matiu 13:10-17, Mark 4:10-12*

⁹ Tubus nion, miksak dia ni Isus og su-langgu'anan non bog olo og ma'ana nog pononggi'an non koyon. ¹⁰ Dadi, tinabal non ilan nog, "Amu koyon, pisabut na dianiu og milimod kitu' nog pa'ali sog pigdotu'an nog Mikpongon. Tibua, podongogon ku dia sog duma gotowanan bianan sog pononggi'an nog minsan mokotongow ilan da bosia, tibua, ondi' nilan kosunan. Bu minsan si'oy mokinongog ilan, ondi' nilan mosabut."

*Pingma'ana ni Isus og pononggi'an non koyon
Matiu 13:18-23, Mark 4:13-20*

¹¹ Tubus nion, long ni Isus dun, "Ma' nini og ma'ana nog pononggi'an ku koyon. Og boni' koyon, ion non og talu' nog Mikpongon. ¹² Og dalan kitu' nog kitona'an nog boni' domikian da ma' nog gotowanan kitu' nog mikodongog si'oy nog talu' nog Mikpongon, tibua, inangoy owa'oy ni Kindagow dia sog pikilan nilan bagun ilan da di' tumud boya'an di' ilan motabang dun. ¹³ Og dolonitan kitu' nog kitona'an nog boni' domikian da ma' nog gotowanan kitu' nog pu'un

midongog nilan og gustalan kitu' nog pa'ali sog Mikpongon tinabuk nilan dunut landu' og gloliag nilan dun. Tibua, da' nilan ungodoy mahatul dia sog pikilan nilan. Tinumud ilan solianlian tibua dangan dinotongan ilan nog suloy sog kotubu' nilan, binolong nilan og tud nilan. ¹⁴ Og glupa' kitu' nog sompinitan nog kitona'an nog boni' domikian da ma' nog gotowanan kitu' nog mikodongog nog talu' nog Mikpongon. Tibua, dinag ilan nog susaan nilan bu kopogapas nilan nog daya, bu og gloliag nilan nog dinunya. Dadi, og tud nilan miimung da' doksu' non. ¹⁵ Bu og glupa' kitu' nog monapu' nog kitona'an nog boni' domikian da ma' nog gotowanan kitu' nog molongas nog mikodongog nog talu' nog Mikpongon nog inungod nilan dia sog pikilan nilan, bu kobon non potubudan nilan og glangka nilan bagun motongow og bunga nog tud nilan."

*Og sulu' sumboy untulon dia sog guntulan dun
Mark 4:21-25*

¹⁶ Ma' long sop ni Isus dun, "Da'idun og tumutud nog sulu' nog dia non togu'oy sog dialom sibulan otawaka lingodon non og dolag non. Suga'id non, dia non nododa' botangoy sog motampal bagun da simasima sumolod dion kodolagan ilan dun. ¹⁷ Po' da'idun og pigbuni nog ondi' ompolanta'. Bu og glam nog da' niu kosabut posobuton da daniu sog binaya' nog gondow. ¹⁸ Sa'an pokpotubud amu sog kopongi-nongog niu nog pomali u koni po' simasima ongon dianon dungagan pa. Tibua, ain balu' non

dun nog ongon na dianon, owa'on pa dianon, minsan si'oy dakoldakol non na.”*

Og gina' bu og putupusodanan ni Isus nog kolokian

Matiu 12:46-50, Mark 3:31-35

¹⁹ Tubus nion, minangoy ditu' ni Isus og gina' non bu og putupusodanan non nog kolokian. Tibua, da' ilan pokopokpolani dianon po' modakol og gotowanan nog linumumpuk dianon. ²⁰ Dadi, ongon sala kotow dion nog miktalu' dianon nog, “Polopanad, og gina' mu bu og putupusodanan mu nog kolokian, ditu' ilan sog glowasan po' moleg ilan bosia maktongow dianika.”

²¹ Tinumabal si Isus nog, “Og gina' u bu og putupusodanan ku, ion non og gotowanan kitu' nog mikinongog nog talu' nog Mikpongon mangka ilan pokokunut dun.”

Pilota' ni Isus og goyup

Matiu 8:23-27, Mark 4:35-41

²² Ongon gondow non miktalu' si Isus dia sog sulunggu'anan non nog, “Alung, tumolipag ita ditu' sog dipag nog danow koni.” Dadi, sinumakoy ilan sog bolangoy koyon mangka ilan tulak. ²³ Sonuk nilan koyon lumayag mikotulug si Isus. Gomonsunoy pa miglogoyup nog mosikad nog boya'an kisigoban nog nabok og bolangoy nilan koyon. Dadi, kondokondok og

---

* **8:18** 8:18 Somo' ita da, simasima og monginongog dun dungagan pa nog Mikpongon og sabut non. Tibua, ain og ompok monginongog dun owa'on pa dianon minsan og dakoldakol na nog sabut non.

kibotangan nilan koyon. ²⁴ Dadi, inangoy ion tonudoy nog sulanggu'anan non. Long nilan dun, “Kounutan! Kounutan! Mogla'at ita!”

Dadi, si Isus migbuat mangka non polota'oy og galu' koyon nog molandos bu og nabok koyon nog moluksang. Dadi, sododu'un tinumodo' og danow koyon. ²⁵ Tubus nitu', tinolu'an non ilan nog, “Ain noma og kopongandol niu?” Tibua, og sulanggu'anan non koyon, kisobu'an bu kiondokan ilan mangka ilan poksinaksakoy nog, “Sima gidoy og gotow koni? Kopogboya'an non ma og goyup bu nabok, bu mogbilang ma dianon!”

Kiuli'an ni Isus og gotow nog tinosopan nog glatdiwataan

Matiu 8:28-34, Mark 5:1-20

²⁶ Dadi, ditu' ilan dinumonggu' sog bonua nog ngalan non Gadarinis, migdipag ilan nog bonua nog Galili. ²⁷ Dangan tinumukpa si Isus sog pontad, linumpak ion nog gotow nog tinosopan nog glatdiwataan nog tidu ion sog bonua koyon. Miobon na ion da' ponapot bu da' pogonong sog baloy. Suga'id non, dia na migonong sog kolobongan. ²⁸ Dangan mitongow non si Isus, miglosek ion mangka kobuksak sog sungu'an ni Isus mangka poktal' nog mosikad nog, “Olo og dunon mu dianakon Isus, ika og Bata' a nog Mikpongon nog di' kolobian? Su'usa, na' mu pa akon posinsaon.” ²⁹ Sa'an ma' nitu' po' dinondag ni Isus og glatdiwataan kitu' mawa' dia sog glawas nog gotow koyon. Po' tatap na ion posinsaon nog glatdiwataan koyon mangka

ion oitoy nog glatdiwataan koyon ditu' sog bonua kitu' nog da'idun og migonong dun. Bu minsan si'oy pusan og komot non bu botis non nog glantaylantay bu mangka ion pogipatoy, ponggotuson non da og glantaylantay non koyon.

³⁰ Dadi, sinakan ion ni Isus nog, “Sima og ngalan mu?”

Tinumabal og gotow koyon nog, “Og ngalan ku si Nginibuan.” Po' landu' kodakol og glatdiwataan nog tinumosop dianon. ³¹ Dadi, mingapu'ngapu' og glatdiwataan koyon dia ni Isus nog di' ilan na popongoyon ditu' sog dialom nog Abis.†

³² Sog molani nilan koyon, ongon og panun nog babuy nog solian nilan monungkal dia sog pun bilid koyon. Migbubut og glatdiwataan koyon nog dia ilan pa sangon sog babuayan koyon. Dadi, kinumboy ilan ni Isus. ³³ Dadi, mikpongluas og glatdiwataan koyon tidu sog gotow koyon mangka ilan sangon sog babuayan koyon. Bu og panun nog babuy koyon, mikpong-gobok ilan dumiksun mangka pokpongokpu sog danow bu mitipot ilan kolomos.

³⁴ Dangan mitongow nog polongipat nog babuayan koyon og ma' nion koyon, mikpong-gobok ilan mangka nilan poguksugoy ditu' sog koliwagan bonua koyon og glam nog mitongow nilan koyon. ³⁵ Dadi, inangoy nog gotowanan koyon tontongoy og bianbian koyon. Dangan

---

† **8:31** 8:31 Og Abis koni, ion non ini og bonua kitu' nog sinimpan nog posinsa og gotowanan kitu' nog mingantu sog Mikpongon bu og posinsa dosop dia ni Kindagow.

minatong ilan ditu' ni Isus, mitongow nilan og gotow kitu' nog bakas poktosopan nog glatdi-wataan an pogingkud dia sog sungu'an ni Isus nog minapot na bu molongas na og pomikilan non. Dadi, kiondokan ilan dun. ³⁶ Og gotowanan sop nog ain mikotongow nog bianbian koyon, miguksug ilan dosop sog duma gotow bog olo bianbian nog gotow koyon nog boya'an kiuli'an. ³⁷ Dadi, og glam nog gotow nog miktidu sog bonua nog Gadarinis, pigbubut nilan si Isus nog mawa' pa dion sog bonua nilan koyon po' kiondokan ilan tokodoy. Dadi, sinumakoy si Isus dia sog bolangoy po' dali' na tulak.

³⁸ Tibua, og gotow koyon nog kiuli'an, migbubut bosia mogunut dia ni Isus. Tibua, dinondag ni Isus muli' mangka non tolu'oy nog, ³⁹ "Uli' a mangka mu uksugoy bog andun kosolag og miinang nog Mikpongon dianika." Dadi, minuli' og gotow koyon bu migdundaan dia sog koliwagan bonua koyon kobon non moguksug nog gininang ni Isus kitu' dianon.

Og bata' ni Jairus nog glibun bu og glibunnog tinumuyok sog glogdoy ni Isus

Matiu 9:18-26, Mark 5:21-43

⁴⁰ Dangan mikpuli' na si Isus sog dipag nog danow koyon, pigdodial ion nog modakol nog gotowanan po' pigdodomaan nilan ion. ⁴¹ Tubus nion, ongon minatong sala kotow ngalan non si Jairus og polongokbit nog solabuk baloy nog poglumpukan nog bansa Hudyu. Sinumugyut ion dia ni Isus mangka non pogbubutoy nog mogunut pa si Isus dianon ditu' sog baloy nilan.

⁴² Po' dakoldakol nog bata' non nog glibun nog sopulu' pa bu dua' og tinonan non pokpatoy na.

Dadi, migunut si Isus dianon. Bu sonuk nilan ompanow, linumpukan ion nog gotowanan nog landu' na kodakol. ⁴³ Bu ongon sala kotow glibun dion nog poglodasan nog dugu' sog solod nog sopulu' bu dua' ton. Diadia na ion mikpobulung nog polomulunganan, tibua, da' da ion kuli'oy.

⁴⁴ Bu migapas ion mokopolani dia ni Isus. Dangan dia na ion sog tolikudan ni Isus, pigdoyunan non tumuyok og sudung nog glogdoy ni Isus bu sododu'un milota' ion poglodasan.

⁴⁵ Dadi, miksak si Isus nog, "Sima og tinumuyok kitu' dianakon?"

Dangan minonsing og glam nog gotowanan koyon dion, miktalu' si Piter nog, "Motuyok a nododa', Kounutan, kobal nog glumpuk nog gotowanan koni nog milodis dianika."

⁴⁶ Tibua, long ni Isus dun, "Ongon nododa' og tinumuyok dianakon po' mibatik u sog glawas u nog ongon sala kotow daniu og kiuli'an nog pagas u kobal non tumuyok dianakon."

⁴⁷ Dangan kisunan nog glibun koyon nog kisunan ion ni Isus, linukuban ion kobon non mokpolani ditu' ni Isus mangka sugyut dianon. Sog glumpuk nog gotowanan koyon dion, inustal non dia ni Isus bog iduma tinuyok non ma ion bu olo og migandun nog kokodag non sododu'un.

⁴⁸ Dadi, miktalu' si Isus dianon nog, "Ibun, bianan sog kopongandol mu, kiuli'an ka. Suga'id non, panow a na bu og kotikna' nog pikilan mongon dianika."

⁴⁹ Sonuk pa ni Isus moktalu', ongon og minatong og gobok tidu ditu' sog baloy ni Jairus. Long nog gotow koyon dia ni Jairus, "Og bata' mu kitu' di' nika na mosa'ut. Dadi, di' ta na pogongga'on og polopanad koyon nog mangoy pa ditu'."

⁵⁰ Tibua, midongog ni Isus og guksugan non koyon. Dadi, miktalu' ion dia ni Jairus, "Na' a mosusa. Suga'id non, tud a tibua po' og bata' nika kitu' kuli'an da."

⁵¹ Dangan minatong si Isus sog baloy ni Jairus koyon, pigondi'an non og duma gotowan koyon mogunut sumolod lual da si Piter, si Jan, si Jems, bu og gina'ama' nog bata' koyon.

⁵² Glam nog gotowan dion sog baloy koyon mikponglangos ilan sabap dia sog bata' koyon. Tibua, long ni Isus dianilan, "Na' amu lumangos po' og bata' koni onda' patoy, suga'id non, saga da ion mitulug."

⁵³ Dadi, pigwanwan nilan si Isus dun po' mitintu dianilan nog og bata' koyon minatoy nododa'.

⁵⁴ Tibua, pilonian ni Isus og bata' koyon mangka non pogoidoy sog komot bu tolu'oy nog, "Ibun, pogbuat a."

⁵⁵ Dadi, og bata' koyon mitubu' mokpuli' mangka pogbuat mogdayun. Tubus nion, dinondag ni Isus nog bogayan og bata' koyon nog ponganon.

⁵⁶ Dadi, kisobu'an tokodoy mokogulang nog bata' koyon dun. Tibua, pigondi'an ilan ni Isus moguksug nog glam nog bianbian koyon.

Pipanow ni Isus og sopulu' bu dua' sulanggu'anan non

Matiu 10:5-15, Mark 6:7-13

¹ Pilumpuk ni Isus og sopulu' bu dua' sulanggu'anan non koyon mangka non ilan bogoyoy nog pagas bu baya' momugow nog glam nog glatdiwataan bu monguli' nog gininisan nog mokosakit, ² mangka non ilan dondagoy mangoy momali pa'ali dia sog pigdotu'an nog Mikpongon bu monguli' nog ain kitu' di' mokokodag. ³ Bu mangka non ilan tolu'oy nog, "Sog panow niu koyon, na' amu mogoit nog minsan olo, mama' nog tagad, og togu'an nog balan, og ponganon, og sin, bu minsan og gimolaan niu. ⁴ Ditu' amu batuk sog baloy nog ain og tumolima' dianiu, asta sog gumonat amu sog koliwagan bonua koyon. ⁵ Tibua, bila ngon og koliwagan bonua nog ondi' tumolima' dianiu, pokpasoy niu og glopug nog glupa' nog minokot sog botis niu bagun nilan da kosunan og tanda' nog di' amu na kosakan nog minsan olo og matong dianilan."

⁶ Dadi, ginumonat og sulanggu'anan non koyon bu miguliugan ilan sog bonuaanan koyon mogustal nog Gomba'is nog Guksugan bu mokpokodag nog di' mokokodag sog bonuaanan nog kodopotan nilan.

Mibabong si Herod

Matiu 14:1-12, Mark 6:14-29

⁷ Tubus nitu', si Herod, og datu' dia sog bonua nog Galili, midongog non og glam nog miinang ni Isus kitu'. Dadi, mibabong og pikilan non po'

mokpoktalu' og duma gotowanan nog si Isus dow ion non na si Jan nog Polomunyang nog mitubu' puli'. ⁸ Bu dumaanan sop mokpoktalu' ilan nog ion dow si Iladya og polomolatas kitu' nog talu' nog Mikpongon kobon nitu' mikpuli' dow ion dini. Bu ongon sop moktalu' nog ion dow og sala kotow polomolatas dosop nog talu' nog Mikpongon kobon nitu' nog mitubu' puli'. ⁹ Dadi, miktalu' si Herod nog, "Si Jan og Polomunyang kitu', piputuk u na og gulu non. Dadi, sima gidoy ion buan og gotow koyon nog kobon non modongog u og dongogan non?" Sa'an ion moleg tokodoy bosia si Herod moktongow dia ni Isus.

Piokan ni Isus lima ngibu kotow

Matiu 14:13-21, Mark 6:30-44, Jan 6:1-14

¹⁰ Dangan mikponguli' og sosugu'onanan ni Isus, piguksugan nilan dianon og glam nog mi-inang nilan. Tubus nitu', inoit non ilan posungu' sog bonua kitu' nog ngalan non og Betsaida nog ilanilan da. ¹¹ Dangan kisunan nog gotowanan koyon nog ginumonat ilan na, miglondug ilan. Dadi, tinolima' ilan ni Isus mangka non suksugoy dianilan pa'ali sog pigdotu'an nog Mikpongon bu pikodag non ain di' mokokodag.

¹² Dangan dali' na sindop ondow, minangoy ditu' non og sopulu' bu dua' sulunggu'anan non koyon mangka ilan poktalu' nog, "Golom nika na ilan dondagoy ompanow po' bagun ilan moko-ponukat nog ponganon nilan bu mokoponontong nog kobotukan nilan sog gimbolayananan sog bonua. Po' molayu' ita pa sog gimbolayan."

¹³ Tibua, tinabal ilan ni Isus nog, “Amu na pogbogoy nog ponganon dianilan.”

Dadi, tinumabal ilan, “Lima buk da pan bu dua' buk da og soda' nami! Lual da mangoy ami poguna sumaluy nog ponganon nog gotowanan koni.” ¹⁴ Og dakol nog kolokian tibua koyon dion, lima ngibu kotow.

Bu miktalu' si Isus dianilan, “Pingkud niu og gotowanan koyon nog limalima pulu' kotow og solumpuk dun.” ¹⁵ Dadi, ininang nog sulanggu'anan non koyon og dinondag non koyon dianilan bu mikpongingkud ilan glam nilan. ¹⁶ Tubus nitu', inimud ni Isus og lima buk pan bu dua' buk soda' koyon mangka ion tongal sog glangit bu posolomatoy dia sog Mikpongon mangka non pomotioy og pan bu soda' koyon bu pomogoyoy sog sulanggu'anan non koyon mangka nilan pomogoyoy dia sog gotowanan koyon. ¹⁷ Dadi, mikpongongan og glam nilan bu mikpogbosug ilan. Ngon pa og sama' nog gotowanan koyon kuman nog laga' nog sopulu' bu dua' bogyas og miomud nog sulanggu'anan koyon dun.

Og tinalu' ni Piter pa'ali dia ni Isus

Matiu 16:13-19, Mark 8:27-29

¹⁸ Ongon tang non migyakin si Isus salasala non. Og sulanggu'anan non kitu', dion ilan da sog molani non. Sinakan non ilan nog, “Sima u gidoy long nog gotowanan dun?”

¹⁹ Tinumabal ilan nog, “Og duma mokpoktalu' ilan nog ika dow si Jan nog Polomunyang. Og duma sop mokpoktalu' ilan nog ika dow si Iladya.

Bu og duma sop mokpoktalu' ilan nog ika dow og solabuk polomolatas dosop nog talu' nog Mikpongon kobon nitu' nog mitubu' a puli'."

²⁰ Dadi, sinakan non sop ilan nog, "Bila buan amu, sima u gidoy?"

Tinumabal si Piter, "Ika og Kristu."

²¹ Tubus nion, pidonsama' non tumalu' dianilan nog di' nilan tokodoy posunon dia sog minsan sima bog sima ion. ²² Bu ma' long non dun, "Og Binata' sog Kilawan sumboy mosinsa tokodoy bu pogbongkison ion nog bogolalanan, bu og mokokotas nog boliananan, bu og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu. Bu sumboy ion bunu'on. Tibua, sog kotolu ondow non motubu' da ion puli'."

²³ Tubus nion, miktalu' si Isus sog glam nilan koyon dion nog, "Simasima moleg mogunut dianakon sumboy tolikudan non og dili glegan non mangka non pisanoy og kudus non gondow gondow* bu pogunut dianakon. ²⁴ Po' simasima og landu' kopogapas non nog dili kotubu' non, kobolongan da ion dun. Tibua, simasima og lamig non na bolongon og dili kotubu' non sabap sog kopokokunut non dianakon, kongonan ion dun. ²⁵ Po' olo gidoy buan og glongas non nog makod nog gotow og daya sog tibuk nog dunya koni saka, ombolong og glimukud non? ²⁶ Po' simasima og mosipog dianakon bu dia sog pomali u, akon, og Binata' sog Kilawan mosipog

---

* **9:23** 9:23 Og ma'ana nog talu' koyon nog pisanon non kudus non gondow gondow, minit motigdown kobianbisanan non, di' nododa' lumota' mokokunut dia ni Isus.

u dosop dianon sog tang nog kopokpuli' u, dunut silow nog kotas u dunut dosop silow nog kotas nog Gama' u nog ion og Mikpongon, bu asta og moloikatanan non kitu' nog mosigda. ²⁷ Tolu'on ku dianiu, ongon dumaanan ta dini nog di' ilan pa tagad patoy taman da ondi' nilan motongow og kopogdatu' nog Mikpongon."

Miksop og bayu'bayu' ni Isus

Matiu 17:1-8, Mark 9:2-8

²⁸ Ngon na bayu' walu gobi tidu tolu'on ni Isus, inoit non si Piter, si Jan, bu si Jems tumukad sog bontud mangoy mogyakin. ²⁹ Sonuk ni Isus mogyakin, gomonsunoy pa miksop og bayu'bayu' non bu sinumilow og ponopoton non. Miglamag ma' nog kilat. ³⁰ Gomonsunoy pa mitongow nilan dua' kotow dosop dion nog si Muses bu si Iladya. ³¹ Bu ilan si'oy mikpoglamag ilan dosop. Migabitabit ilan ni Isus pa'ali sog glegan nog Mikpongon nog dali' na kotuman ni Isus bianan sog kopatoy non ditu' sog Jerusalem. ³² Si Piter bu dumaanan non koyon, mikotulug ilan. Tibua, mitanud ilan bu mitongow nilan si Isus nog miglamag bu og dua' kotow koyon nog sindog non. ³³ Dangan poglogonat na og dua' kotow koyon, miktalu' si Piter dia ni Isus. Long non dun, "Kounutan, omba'is da nog mikodini ami. Mogimung ami nog tolu buk glockowlokow. Solabuk dianika, solabuk dia ni Muses, bu solabuk dia ni Iladya." (Tibua, da' kosunoy ni Piter bog olo piktalu' non koyon.)

³⁴ Sonuk non koyon moktalu', gomonsunoy pa og ginampol mikpotondong dianilan. Bu

kiondokan ilan dangan liniputusan ilan nog ginampol koyon. ³⁵ Tubus nion, ngon og talu' nog midongog nilan miktidu sog ginampol koyon nog ma' nini, "Koni og bata' u nog pinili' u. Pokinongog amu dianon." ³⁶ Dangan miluksad tibua og talu' koyon, mitongow nilan sala dona ni Isus og pogindog dion. Tibua, og glam nog mitongow nog sulanggu'anan koyon, da' nilan pogobitoy sog gotowanan, minsan sala kotow si'oy.

Kiuli'an ni Isus og bata' nog pisinsa nog glatdiwata

Matiu 17:14-18, Mark 9:14-29

³⁷ Dangan miglen gondow, si Isus bu og du-maanan non koyon, dinumiksun ilan tidu sog bontud bu modakol og gotowanan linumumpak dianilan. ³⁸ Ongon sala kotow tidu sog glumpuk nog gotowanan koyon miktawag. Long non dun, "Polopanad, tontong nika pa su'usa og bata' u koni nog glaki nog boktung. ³⁹ Pikposinsa ion nog glatdiwata. Bu gomonsunoy pa moglosek na ion mangka lakus bu pogbula' og baba' non. Dadi, ilakad na og sinsaan non dun po' di' na mokulog dianon og glatdiwata koyon. ⁴⁰ Mikitabang u na bosia dia sog sulanggu'anan mu koyon nog bugowon nilan pa. Tibua, ondi' nilan ombugow."

⁴¹ Dadi, tinumabal si Isus nog, "Amu, og gotowanan numun koni, di' amu nododa' tumud bu polongantu amu! Andun pa kopayat og gobon ku mokunul dianiu bu moglogaga dianiu? Oit mu dini og bata' mu koyon."

⁴² Dangan molani na og bata' koyon dia ni Isus, mibuksak nosop sog glupa' mangka lakus po' ma' nion og kopokposinsa nog glatdiwata koyon dianon. Dadi, binugow ni Isus og glatdiwata koyon bu kiuli'an og bata' koyon bu mangka non uokiloy dia sog gama' non. ⁴³ Glam nog gotowanan koyon dion kisobu'an nog kokosog nog baya' nog Mikpongon.

Og kodua' ni Isus mokposun dianilanpa'ali sog kopatoy non

Matiu 17:22-23, Mark 9:30-32

Sonuk nilan koyon kosobu'an nog glam nog kohinangan ni Isus koyon, miktalu' ion dia sog sulanggu'anan non nog, ⁴⁴ "Poktitukoy niu og tolu'on ku koni daniu. Og Binata' sog Kilawan uokilon dia sog baya' nog gotowanan bagun mogla'at ion." ⁴⁵ Tibua, og sulanggu'anan non koyon, da' nilan kosabut og ma'ana nog piktalu' non koyon po' da' non pa posobutoy dianilan nog boya'an da' kadal nog pikilan nilan. Bu mondok ilan dosop moksak dia ni Isus bog olo og ma'ana nog piktalu' non kitu'.

Sima og motas sog glam non?

Matiu 18:1-5, Mark 9:33-37

⁴⁶ Mikpoksusi og sulanggu'anan koyon bog sima og motas dianilan. ⁴⁷ Tibua, kisunan ni Isus og dialom pikilan nilan. Dadi, minalap ion nog bata' mangka non pindogoy sog molani non ⁴⁸ mangka poktalu' dianilan, "Simasima og tumolima' sog bata' koni bianan sog ngalan ku, tinolima' non dosop akon. Bu simasima og tumolima' dianakon, tinolima' non dosop

og dinumondag dianakon mangoy dini. Po' simasima dianiu og mokpobaba' sog glam niu, ion sop og motas dia sog glam niu.”

Ain ondi' sumusi dianiu, sugutan non amu

Mark 9:38-40

⁴⁹ Tubus nitu', miktalu' si Jan dia ni Isus. Long non dun, “Kounutan, mikotongow ami nog gotow nog mimugow nog glatdiwataan brian sog ngalan mu. Dadi, pigondi'an nami po' kona' ta ion og sakup.”

⁵⁰ Tinumabal si Isus nog, “Na' niu ion pogondi'an po' simasima di' sumusi dianiu, sugutan non amu.”

Ongon bonua sog Samaria nog da' nilan to-bukoy si Isus

⁵¹ Dangan dali' na og tang nog kopokpuli' ni Isus sog glangit, migapas ion mangoy sog Jerusalem. ⁵² Bu ongon piuna non ditu' sog solabuk koliwagan bonua kitu' nog ditu' sog Samaria mangoy monolimpan nog kapit non ditu'. ⁵³ Tibua, og gotowanan sog koliwagan bonua koyon ompok nog mapit si Isus dion nilan po' kisunan nilan nog si Isus posungu' mangoy sog Jerusalem.† ⁵⁴ Dangan midongog ni Jems bu si Jan og ma' nion koyon, miksak ilan dia ni Isus nog, “Kounutan, moleg a ta' nog mongoningoni ami nog kolobu'an pa nog gapuy tidu sog glangit og gotowanan koyon bagun ilan mogla'at dun?”

---

† **9:53** 9:53 Og gotow Samaria bu og bansa Hudyu miglokonggit ilan.

⁵⁵ Liningoy ilan ni Isus mangka non ilan pomagoy. ⁵⁶ Bu miglandan ilan ompanow posungu' ditu' sog len bonua.

Og kobianbianan nog gotow ain mokokunut dia ni Isus

Matiu 8:18-22

⁵⁷ Sonuk nilan koyon ompanow, ongon sala kotow miktalu' dia ni Isus. Long non dun, "Mogunut u dianika minsan ain ka angoy."

⁵⁸ Tinumabal si Isus nog, "Og tinggalung togo pogonongan bu og manukmanuk togo salag. Tibua, og Binata' sog Kilawan, da'idun tanan og dolopa'an non."

⁵⁹ Miktalu' si Isus sog len gotow sop nog, "Ika, pogunut a dianakon."

Tibua, tinumabal og gotow koyon nog, "Kounutan, ondi' u pa mokodunut dianika po' lobongon ku pa poguna og gama' u."

⁶⁰ Dadi, tinabal ion ni Isus, "Potiang nika na ain og di' bololaga' dianilan og pigdotu'an nog Mikpongon nog ilan dona og lumobong nog bangkoy nilan. Suga'id non, ika, panow a mangka nika suksugoy pa'ali sog pigdotu'an nog Mikpongon."

⁶¹ Bu ongon dosop sala kotow miktalu', "Kounutan, mogunut u dianika. Tibua, mangoy pa poguna momuhun ditu' sog ginonglangan ku."

⁶² Dadi, tinabal ion ni Isus, "Simasima og mikopktolipun na mogbagya' saka kobon non da lumingoy, di' ion omba'is tumabang moginang dia sog pigdotu'an nog Mikpongon."

10

Pipanow ni Isus og pitu pulu' bu dua' kotow

¹ Tubus nitu', og Kounutan mimili' dosop nog pitu pulu' bu dua' kotow bu piuna non dodua' kotow sog bonuaanan kitu' nog posungu' non ongoyan. ² Bu tinalu' non dianilan nog, “Moliwag og gonion. Tibua, mika'an da og polonggani. Dadi, pongoningoni amu sog gapu' nog gonion nog mokpoit ion dumungag nog polonggani dia sog gonion non koni.* ³ Dadi, panow amu na. Tibua, pongmaya' amu po' poponowon ku amu nog mama' nog nati nog bilibilianan nog mangoy tumimbul dia sog glimongan. ⁴ Bu na' amu mokpitang nog sin, bu og togu'an nog balanbalan, otawaka og pongyapak. Na' amu dosop mangga' mogabitabit nog gotowanan dia sog dalan. ⁵ Bu bila mogdangan amu sog baloy, og tigana' tolu'on niu ma' nini, ‘Popiaon og gotow sog baloy koni.’ ⁶ Bila ongon gotow dion nog omba'is pikilan non, og popia niu koyon mongon da dianon. Tibua, bila di', muli' da dianiu. ⁷ Dion amu batuk sog baloy koyon. Bu kan niu ain pokanon dianiu bu inum niu ain pinumon dianiu. Po' og gotow nog moginang, patut nododa' tumbasan. Bu na' amu moktolopasan nog gimbolayan nog botukan niu.

⁸ “Bila sop matong amu sog solabuk koliwagan bonua bu tolima'on nilan amu, kan niu ain goktob nog sinimpan dianiu. ⁹ Tubus nitu',

---

* **10:2** 10:2 Og ma'ana non, og gonion koni og gotowanan koyon nog da' pa tud. Og polonggani koni, ion non ion og gotowanan kitu' nog tinumud bu pogustal nog talu' nog Mikpongon.

ponguli'oy niu ain di' mokokodag sog bonua koyon. Bu talu' niu sog gotowanan dion nog, 'Og kopogbaya' nog Mikpongon molani na diani.'
¹⁰ Tibua, bila sumolod amu sog koliwagan bonua saka di' nilan amu tolima'on, angoy amu sog tobu'an nog bonua koyon mangka niu tolu'oy nog, ¹¹ 'Minsan si'oy og glopug nog glupa' sog bonua niu koni nog minokot sog botisanan nami, pokpason nami po' kitu' og mokotaksi' diani. Tibua, ilingon nami ma' nini bagun niu kosunan og kopogbaya' nog Mikpongon molani na.' ¹² Tolu'on ku diani, sog gondow nog polihala' nog Mikpongon, labi pa og posakit dia sog gotowanan koyon nog di' tumolima' diani, gaba' nog posakit dia sog gotowanan kitu' sog bonua nog Sodom.

*Kosusasusa og gotowanan nog polomungyas
 Matiu 11:20-24*

¹³ "Dadi, kosusasusa amu og gotowanan sog bonua nog Korasin bu sog bonua nog Betsaida. Po' somo' og dakol nog gingyata'anan kitu' nog ininang u ditu' niu, dia u pa ininang sog bonua nog Tair bu Sidon, miobon ilan na bosia moglila' nog dusaanan nilan bu ponapot nog saku mangka ingkud dia sog gobuan.† ¹⁴ Tibua, bila matong na gondow nog polihola'on nog Mikpongon og gotowanan, labi pa og posakit diani sog posakit dia sog gotowanan kitu' sog bonua nog Tair bu bonua koyon nog Sidon. ¹⁵ Bu amu og gotowanan sog Kapernaum, moleg amu

---

† **10:13** 10:13 Po' ma' nitu' og kopoglila' nilan nog dusaanan nilan.

si'oy ompotas asta motingku' amu sog glangit, lobu'on amu da dia sog gapuy kitu' nog ondi' ompalong.”

¹⁶ Bu ma' long sop ni Isus dia sog sulanggu'anan non koyon, “Simasima og monginongog dianiu, ma'ana non minginongog ilan dosop dianakon. Tibua, ain di' tumolima' dianiu, ma'ana non di' nilan dosop akon tolima'on. Bu simasima og di' non akon tolima'on, ma'ana non di' non dosop tolima'on og dinumondag kitu' dianakon mangoy dini.”

Og kopokpuli' nog pitu pulu' bu dua' kotow

¹⁷ Dangan mikpuli' na og pitu pulu' bu dua' kotow koyon nog pipanow ni Isus, landu' tokodoy og da'da'an nilan kobon nilan moguksug dia ni Isus. Long nilan dun, “Kounutan, minsan og glatdiwataan migbilang ilan dianami bianan sog ngalan mu!”

¹⁸ Dadi, tinabal ilan ni Isus, “O'o doda' po' mitongow u tanan si Kindagow nog midogdag ma' nog kilat tidu sog glangit. ¹⁹ Binogayan ku amu nog baya' mondogyak nog mamak bu gulasulas. Bu binogayan ku dosop amu nog baya' momondag dia sog glam nog baya' nog minanta kitu' dianiu bu da'idun og mogandun dianiu. ²⁰ Tibua, na' amu mogda'da' dun nog migbilang dianiu og glatdiwataan. Suga'id non, pogda'da' amu nog og ngalananan niu sinulat na ditu' sog glangit.”

*Migda'da' si Isus
Matiu 11:25-27, 13:16-17*

21 Sog tang koyon, si Isus migda'da' tokodoy sabap sog Bolakat nog Mikpongon bu miktalu' ion nog, "Ama', ika og Pogbaya' sog pigloban nog glangit bu glupa'an. Mikposolamat u dianika po' linimod mu og kohinangan kitu' dia sog gotowanan nog sabutba'asa bu pitongow mu dia sog gotowanan kitu' nog kulang pa bosia og sabut non. O'o, Ama', ininang mu itu' po' ma' nitu' og kosu'atan ka dun."

22 Tubus nitu', miktalu' nosop si Isus dianilan nog, "Og glam non inuakil na dianakon nog Gama' u. Da'idun og mokokilala bog sima og Bata' lual da og Gama'. Bu da'idun dosop mokokilala bog sima og Gama' lual da og Bata', bu ain og kolegan nog Bata' koyon potongowon dianon og Gama' non."

23 Tubus nion, sinungu' ni Isus og sulangu'anan non bu tinolu'an non ilan, "Popiaon og gotow kitu' nog motongow nilan ain og mitongow niu. 24 Po' dini kitu' modakol og polomolatasan bu datu'anan mogapas bosia mokotongow nog mitongow niu koyon bu mokinongog nog midongog niu koyon. Tibua, da' ilan pokotongow bu pokodongog dun."

Og pononggi'an pa'ali sog gotow Samarianog molongas botad non

25 Ongon gondow non, ongon sala kotow polopanad nog botad nog bansa Hudyu minangoy ditu' ni Isus po' pogolapsobapan non ion. Long non dun dia ni Isus, "Polopanad, olo gidoy sumboy inangon ku bagun ku malap og kotubu' nog da' kopus non?"

²⁶ Dadi, tinumabal si Isus, “Olo buan og tinagu' dia sog botad nog sinulat kitu' ni Muses? Olo buan og sabut nika dun?”

²⁷ Tinumabal og gotow koyon, “ ‘Sumboy potig-bungon mu og glolaman mu sog Pogbaya' nog ion og Diwata mu, tidu sog pusung mu, mangoy sog glimukud mu, bu sog pagas mu, bu asta sog pomikilan mu.’ ‡ Bu kodua' non ma' nini, ‘Sumboy molalam a sog sumbaloy mu mama' da nog glolaman mu sog dili glawas mu.’ ”§

²⁸ Ma' long ni Isus dun, “Motud og tabal mu koyon. Dadi, inang nika og ma' nion koyon bagun mu malap og kotubu' nog da' kopus non.”

²⁹ Tibua, og gotow koyon minontong nog pondayan non bagun da di' kosipogan. Dadi, sinakan non si Isus nog, “Sima buan og pogolongon koyon nog sumbaloy u?”

³⁰ Dadi, tinumabal si Isus biantan sog pononggi'an. Ma' long non dun, “Ati, ongon gondow, ongon sala kotow dinumiksun tidu sog bonua nog Jerusalem posungu' sog Jeriku. Sonuk non ompanow, inapa' ion nog polongla'ug mangka olapoy og glam nog golota' non bu linobasan ion, mangka pogbombaloy bu gonatoy sog goksid nog dalan koyon nog moglamlam na matoy. ³¹ Tubus nion, kibiantan nog sala kotow bolian nog bansa Hudyu. Dangan mitongow non gotow koyon, pigliow non bu ditu' ion minian sog dipag nog dalan. ³² Tubus nion, ongon nosop minian dion sala kotow nog pangkat

---

‡ **10:27** 10:27 Deuteronomy 6:5   § **10:27** 10:27 Levitikus 19:18

ni Lebi.* Ma' nitu' dosop ininang non. Po' dangan mitongow non gotow koyon, pigliow non dosop bu ditu' ion minian sog dipag nog dalan. ³³ Tubus nitu', ongon sala kotow nog gotow Samaria minian dion. Dangan mitongow non gotow koyon, inangoy non tontongoy. Bu dangan miimotimot non og kima'ma'an nog gotow koyon, milolat tokodoy ion dun. ³⁴ Dadi, inududan non nog glana bu galak og gangol nog gotow koyon mangka non bogbodoy. Tubus nitu', linulan non sog kuda' non og gotow koyon mangka non pitangoy sog baloy nog pogdukonan bagun non musiba' ditu'. ³⁵ Dangan migboloma' ion, tinulunan non nog dua' dinari og gapu' nog baloy koyon nog pogdukonan kobon non moktalu' nog, 'Usiba' mu pa og gotow koni solian da' u dini. Po' bila mokpuli' dini, boyadan ku da dianika ain og kipoktula'an mu nog sin mu dia sog gotow koni.' "

³⁶ Tubus ni Isus suksugoy og pononggi'an koyon, sinakan non og polopanad nog botad koyon nog bansa Hudyu nog, "Dadi, sog pikilan mu dun, sog tolu ilan koyon, sima gidoy og milalam sog sumbaloy non?"

³⁷ Tinumabal gotow koyon nog, "Og gotow kitu' nog milolat bu tinumabang dianon."

Tinabal ion ni Isus, "Dadi, bog ma' nitu', angoy mu poglogilingoy og piginang nog gotow kitu'."

---

* **10:32** 10:32 Tidu sog kobon nitu' og polosuku'an nog pangkatanan ni Lebi tumabang mokingang sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon.

Minumbaloy si Isus ditu' ni lo' Marta bu si Maria

³⁸ Dangan miglandan si Isus ilan nog sulanggu'anan non koyon, minatong ilan sog gimbolayan. Ongon glibun dion ngalan non si Marta. Tinolima' non si Isus dia sog baloy non. ³⁹ Bu si Marta, ongon gilug non nog glibun ngalan non si Maria. Si Maria minadap dia sog Kounutan po' mokinongog ion nog pomali non. ⁴⁰ Tibua, si Marta kitopakan ion moksimpan nog ponganon. Dadi, minangoy ion dia ni Isus mangka poktalul' nog, "Kounutan, potiangon nika ma og gilug u koni nog gonatan non akon, saka moligot ginang u, po' ion mogingkudingkud tibua? Talu' mu pa dianon nog ongoyon non pa akon tobangoy."

⁴¹ Dadi, tinabal ion nog Kounutan nog, "Marta, Marta, mosompun ka kosusa bu kosasow nog asaasa pa. ⁴² Tibua, soginis da og bololaga'. Si Maria, ininang non ain ba'is inangon. Bu og mialap non koyon, onda'idun nododa' og mokalap dun dianon."

11

Og pomali ni Isus pa'ali sog kopogyakin

Matiu 6:9-15, 7:7-11

¹ Ongon og gondow non, si Isus minangoy mogyakin. Dangan midoksu' ion mogyakin, og sala kotow dia sog sulanggu'anan non koyon mikpolani mangka poktalul' dianon nog, "Kounutan, ponadoy mu pa ami mogyakin mama' ni Jan nog pionadan non og sulanggu'anan non mogyakin."

² Dadi, tinabal ilan ni Isus nog, “Bila mogyakin amu, ma' nini og tolu'on niu, 'Ama' nami, pogodaban og ngalan mu po' mosigda a.

Bu saba' nami dun matong na dini og kopogdatu' mu.

³ Pogbogoyoy mu ami nog ponganon nami gondow gondow,

⁴ Bu ompunoy mu na og dusaanan nami po' ami si'oy, ompunan nami dosop ain og mikosala' dianami.

Bu na' mu ami potiangon koyuba'an.' ”

⁵ Tubus nion, long ni Isus dia sog sulangu'anan non koyon, “Sopolati non ongon sala kotow dianiu mangoy mogbubut molos nog bogas ditu' sog pakasibata' non nog tonga' gobi mangka ion poktalu' nog, ⁶ ‘Poboloson u pa nog bogas po' mogutom og pakasibata' u nog minatong tidu sog molayu' nog saka da'idun tanan og ompokan nami dianon.’ ⁷ Saka tinumabal og pakasibata' non koyon sog dialom baloy nog, ‘Na' mu ami poksosowon po' mimintu' ami na bu mikponulug na og gombata'anan nami. Dadi, ondi' u na mogbuat mangka u ika bogoyoy nog pogbubuton mu koyon.’ ”

⁸ Bu ma' long sop ni Isus, “Tolu'on ku dianiu, minsan si'oy og pakasibata' ilan ion, di' ion mogbuat mogbogoy nog ponganon dianon. Tibua, sabap sog ondi' ion motonop moguli'uli' mongoni, kotogolan da mogbuat og gotow koyon bu tulunoy dianon ain og kulang non koyon.

⁹ “Dadi, tolu'on ku dianiu, pongoni amu po' bogayan amu. Ponontong amu po' motongow

niu. Bu pokibuka' amu po' og bongawan buka'on da daniu. ¹⁰ Po' simasima og mongoni, mokotabuk. Bu simasima og monontong, mokotongow. Bu simasima sop og mokibuka', og bongawan buka'on dianon.

¹¹ “Sima gidoy daniu, amu og gama', nog bila mongoni daniu og bata' niu nog soda', bogayan niu ta' gidoy ion nog mamak? ¹² Otawaka bila mongoni ion nog bulinga daniu, tulunan niu ta' ion nog gulasulas? Ondi', le! ¹³ Po' amu, moto amu tanan mogbogoy nog ain molongas dia sog gombata' niu nog saka bolodusaon amu. Labi na og Gama' niu sog glangit bogoyon non nododa' og Bolakat non sog ain kitu' mongoni dianon.”

*Si Isus bu si Belsibul
Matiu 12:22-30, Mark 3:20-27*

¹⁴ Ongon og gondow non, binugow ni Isus og glatdiwata nog tinumosop dia sog gotow koyon nog migbod dun. Dangan minawa' og glatdiwata koyon, mikopoktalu' sop moglandan og gotow koyon. Dadi, og glam nog gotowanan nog mikotongow dun kisobu'an tokodoy. ¹⁵ Tibua, og duma gotowanan dion miktalu' ilan nog, “Sa'an ion kopogboya'an non og glatdiwataanan koyon po' og baya' non koyon dia miktidu sog baya' nog kounutan nog glatdiwataanan nog si Belsibul.”* ¹⁶ Bu og duma gotowanan dion pigolapsobapan nilan si Isus. Mingoni ilan nog gingyata' po' tontongon nilan bog dia dota' miktidu sog Mikpongon og baya' non koyon.

---

* **11:15** 11:15 Somo' ita da, og Belsibul koni, ion non ion si Kindagow.

17 Tibua, kisunan ni Isus og dialom pikilan nilan. Dadi, miktalu' ion nog, "Bila og sala pigdotu'an di' moksulut, bu mokpoksusi ilan, ilan bu ilan, mogla'at ilan nododa'. Bu mama' dosop nog sala konglangan nog mokpoksual ilan bu ilan, ombinglag ilan nododa'. 18 Dadi, bila og pigdotu'an ni Kindagow di' moksulut mangka poksusi ilan bu ilan, olo ma og mogandun nog kindog non? Sa'an tinalu' u ini po' bila amu og moktalu', sa'an dow mokopomugow u nog glatdiwataan po' long niu dun, binogayan u ni Belsibul nog baya'. 19 Dadi, bog ma' nitu' buan nog long niu dun, og baya' u dia miktidu sog baya' ni Belsibul, ain ma gidoy buan miktidu og baya' nog gla'ayatanan niu koyon momugow dun? Dili da og gla'ayatanan niu og mokotaksi' dianiu nog di' motud og poktolu'on niu koyon. 20 Tibua, bila og baya' u koni momugow nog glatdiwataan dia miktidu sog Bolakat nog Mikpongon, og ma'ana non minatong na og kopogdatu' nog Mikpongon dianiu.

21 "Bila ongon glaki nog modasig bu misukup ion nog bosu mangka non pogipatoy og baloy non, onda'idun nododa' og mokalap nog pogongonon non. 22 Tibua, bila gubaton ion nog len glaki nog modasig pa dianon† mangka ion dagoy, og glam nog bosianan non nog sinoligan non koyon malap dianon bu og glam nog gakod non motipot nilan pogbobohogi'oy."

23 Dadi, ma' long ni Isus dun dianilan,

---

† 11:22 11:22 Og pogolongon koni nog gotow nog modasig, ion non ion si Kindagow. Bu og gotow kitu' nog modasig pa dianon, ion non ion si Isus.

“Simasima og di' sumolabuk dianakon, binanta non akon. Bu simasima og di' tumabang dianakon mokpolimud nog pigotowan ku, og ma'ana non, ion tanan og mogbinglag dun.”

Og kopokpuli' nog glatdiwata

Matiu 12:43-45

²⁴ Miktalu' nosop si Isus nog, “Bila lumuas og glatdiwata tidu sog glawas nog gotow nog sinongonan non, ginangon non moglinsua'an sog ainain nog kolukan monontong nog gulolian non. Tubus nion, bila di' mokobalak, miktalu' ion nog, ‘Mokpuli' u ditu' sog bakas tiniduan ku.’ ²⁵ Dadi, bila matong ion dion bu motongow non og tiniduan non koyon nog molonu' bu migusoyusoy, ²⁶ mongonggat pa ion nog pitu buk glatdiwataanan og duma non mogonong dion nog labi pa dianon kolaton mangka ilan sangon dia sog gotow koyon. Dadi, og doksu'an nog gotow koyon labi pa kolaton sog tigana' kitu'.”

Og motud nog gloliag

²⁷ Dangan miluksad og piktalu' ni Isus koyon, ongon og sala kotow glibun sog glumpuk koyon miktalu' nog mosikad dia ni Isus. Long non dun, “Mogloliag og gina' nog migbata' dianika bu mikpodudu' dianika.”

²⁸ Tinumabal si Isus nog, “Labi pa og gloliag nog ain minginongog kitu' nog talu' nog Mikpongon bu mangka ion pokokunut dun.”

Mingambat og gotowanan nog gingyata'

Matiu 12:38-42, Mark 8:12

²⁹ Dangan dinumakol og gotowanan koyon nog mikpoglumpuk dia ni Isus, miktalu' ion nog, “Og gotowanan numun koni molaton ilan nog gotow. Mongambat ilan nog gingyata', tibua, da'idun lual og gingyata' nog potongowon dianilan lual da og gingyata' pa'ali dia ni Jona, og polomolatas kitu' nog talu' nog Mikpongon. ³⁰ Po' kobon nitu' si Jona miimung ma' nog tanda' dia sog gotowanan sog koliwagan bonua nog Ninebe. Domikian dosop ma' nog Binata' sog Kilawan, nog miimung dosop ion nog tanda' dia sog gotowanan numun koni. ³¹ Bu kobon nitu', ngon og ba'i tidu sog bonua nog Siba. Molayu' si'oy tokodoy og piktiduan non, migapas da mangoy monginongog ditu' ni Datu' Solomon nog kotoan non. Saka numun koni, ongon na dini motas pa dia ni Datu' Solomon. Dadi, sog gondow nog polihala' nog glam nog gotowanan, og ba'i kitu' mindog ion monusun nog gotowanan numun koni nog sumboy ukumon. ³² Bu ma' nitu' dosop og gotowanan sog koliwagan bonua nog Ninebe. Sog gondow nog polihala', mindog ilan dosop monusun sog gotowanan numun koni nog sumboy ukumon. Po' ilan si'oy, dangan midongog nilan og gustalan ni Jona kobon nitu', miglila' ilan mogdayun nog dusaanan nilan. Saka numun koni, ongon na dini og motas pa dia ni Jona.

Og sulu' dia sog glawas nog gotow

Matiu 5:15, 6:22-23

³³ “Da'idun og tumutud nog sulu' mangka non bunioy otawaka dugba'oy nog polonggana.

Suga'id non, dia non nododa' botangoy sog motampal bagun da bila sumolod og gotowanan kodolagan ilan dun. ³⁴ Domikian dosop nog ma' nitu' og mata niu, og sulu' dia sog glawas niu. Bila og mata niu da'idun og gla'at non, kosilowan nog dolag og tibuk nog glawas niu. Tibua, bila migla'at og mata niu, og tibuk nog glawas niu molokop nog modolom. ³⁵ Dadi, potubudoy niu og dolag koyon daniu nog bagun ondi' mimung nog modolom. ³⁶ Po' bila milokop og tibuk nog glawas niu nog dolag, da'idun nododa' og modolom dun. Sumilow nododa' og dolag non mama' nog dolag nog sulu' kitu' nog sinumilow daniu."

Pigbina'an ni Isus og parasiuanan bu og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu
Matiu 23:1-36, Mark 12:38-40, Luk 20:45-47

³⁷ Dangan miluksad og piktalu' ni Isus koyon, ongon sala kotow parasiu, inonggat non si Isus mangoy kuman ditu' sog baloy non. Dadi, migunut si Isus dianon. Dangan minadap si Isus kuman, ³⁸ kisobu'an og parasiu koyon dianon po' da' non unutoy og botad nog bansa Hudyu nog mangka si'oy kan sumboy mongugas poguna. ³⁹ Tibua, tinolu'an ion nog Kounutan nog, "Amu og parasiuanan, bila mongugas nog saguk bu pinggan, dia da sog dibabow og ugasan niu. Tibua, og pomikilan niu miponu' nog gabak bu kolaton. ⁴⁰ Gumowon amu doda' nog gotow. Da' niu ta' kosunoy nog ion og mikpongon nog dibabow non koyon, piongon non dosop ain tinagu' kitu' sog dialom non? ⁴¹ Dadi, bogoy niu

dia sog miskinain ain sog dialom bagun da glam non mimung molonu' dianiu.

⁴² “Kosusasusa amu, amu og parasiuanan, po' binogoy niu og kosopulu' bahagi' nog palapalaanan niu dia sog Mikpongon, tibua, pigbigya' niu og gotowanan bu di' amu molalam dia sog Mikpongon. Ininang niu bosia itu' poguna nog di' niu dosop lota'an og donsama' kitu'.

⁴³ “Kosusasusa amu, amu og parasiuanan, po' bila dia amu sog baloy nog poglumpukan nog bansa Hudyu koyon, og kolegan niu dia amu pingkudoy sog gingkudan nog mokokotas nog gotow. Bu bila sog kodokolan nog gotow, kolegan niu pogodaban amu tokodoy.

⁴⁴ “Bu kosusasusa amu dosop po' mama' amu nog globonganan kitu' nog da' kilolaoy nog boya'an kidogyakan nog gotowanan nog da' nilan tiboba'oy.”

⁴⁵ Tubus nion, og sala kotow polopanad nog botad koyon nog bansa Hudyu miktalu' dia ni Isus, “Polopanad, bila ma' nion buan og talu' mu, misunu' nika buan ami tompola'oy.”

⁴⁶ Dadi, tinabal ion ni Isus, “Olo pa buan dun. Po' amu si'oy og polopanad amu nog botad nog bansa Hudyu, kosusasusa dosop og kodoksu'an niu po' sabap sog modakol nog bonduan dia sog po'atan niu, kibogatan og gotowanan dun saka minsan og kolangkenge, di' niu tanan potobangon mokpitang dun.

⁴⁷ “Bu kosusasusa amu dosop po' piba'is niu og globonganan nog polomolatasan kitu' nog talu' nog Mikpongon nog pimunu' nog mokogulang niu kobon nitu'. ⁴⁸ Dadi, bianan sog

kopokpoba'is niu nog globonganan nilan kitu', motampal dianiu nog kisu'atan amu nog kohinangan nog mokogulanganan niu kitu' nog mimunu' dianilan. ⁴⁹ Dadi, sa'an itu' bianan sog kotalus non, miktalu' og Mikpongon nog, 'Popongoyon ku dianilan og polomolatasanan nog talu' u bu sosugu'onanan ku. Tibua, og duma pomunu'on nilan bu og duma sop pokposokitan nilan.' ⁵⁰ Dadi, amu og gotow numun koni, kosakan amu nog dugu' nog glam nog polomolatasanan nog talu' nog Mikpongon nog pimunu' tidu pa sog kopokpongon nog dunya. ⁵¹ Miktolipun sog kobunu' dia ni Abel asta sog kobunu' kitu' dia ni Sakaraya ditu' sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon sog golot nog pomolasan bu dugu kitu' nog mosigda. Dadi, tolu'on ku dianiu, og gotowanan numun koni, ilan nododa' og kosakan nog glam non koni.

⁵² "Bu kosusasusa amu dosop, amu nog polopanad nog botad nog bansa Hudyu, po' inawa' niu og kungsi nog mokobuka' nog kotoan bu inapa' niu og dalan dun nog saka amu si'oy, da' amu dosop gomitooy og kotoan kitu'."

⁵³ Pinipini ni Isus mawa' dion, og parasiuanan bu og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu koyon, minamal ilan sumusi dianon mangka nilan ion pogolapsobapoy, ⁵⁴ po' bagun bila ongon og motalu' ni Isus nog di' dumalan sog pogbotadon nog gotow Hudyu, ongon og so'utan nilan dianon.

12

Di' ba'is ilingan og botad nog gotow nog

mokpopotongow

¹ Dangan mimali si Isus, nginibuan nog gotowanan og mikpogbudoybudoy nog boya'an kindogan nilan notanan og dumaanan nilan. Dadi, pimolian ni Isus poguna og sulanggu'anan non nog, "Pongandam amu bagun amu ondi' moit nog pokpotulin nog parasiuanan koyon, po' og polomotadon nilan mokpopotongow tibua. ² Po' da'idun og pigbuni nog ondi' ompotongow. Bu da'idun dosop og piglingod nog ondi' kosunan. ³ Bu ain og tinalu' niu nog amu amu da, modongog da nog glam nog gotowanan. Bu ain og ginilom dia sog dialom nog dugu, ompulonag da dia sog kodokolan.

Sima og omba'is kondokan?

Matiu 10:28-31

⁴ "Glokoleanan ku, tolu'on ku dianiu, na' amu mondok nog gotowanan koyon nog glawas niu da og ombunu' nilan, tubus nitu' da'idun na. ⁵ Suga'id non, tolu'on ku dianiu bog sima doda' og ba'is niu kondokan. Kondok amu sog Mikpongon. Po' ion kona' tibua togo baya' mongula'at nog glawas niu, suga'id non, minsan og glimukud niu kopogboya'an non nog sigbuon non dia sog danow nog gapuy. Sa'an kondok amu dianon. ⁶ Pikil niu polo'ma, kona' ta' lima buk gloksayowanan nog dua' sin da golaga' non, da'idun nododa' solabuk si'oy dianilan, og pitiang nog Mikpongon. ⁷ Minsan og binoluan nog buk niu, kosunan nog Mikpongon bog andun dakol non. Dadi, na' amu mondok, po' bololaga' amu pa tokodoy dia sog gloksayowanan koyon.

*Og kopokposun bu kopononsing dia ni Isus
Matiu 10:19-20, 10:32-33, 12:32*

⁸ “Tolu'on ku daniu, simasima og moktalu' dia sog gotowanan nog ion mikokunut dianakon, tolu'on dosop nog Binata' sog Kilawan dia sog sungu'an nog moloikatanan nog Mikpongon nog ion og pigotowan ku. ⁹ Tibua, simasima og sonsingan non akon dia sog sungu'an nog gotowanan, ma' nitu' dosop og inangon ku dianilan dia sog sungu'an nog moloikatanan nog Mikpongon. ¹⁰ Bu simasima og mantu dia sog Binata' sog Kilawan bianan sog talu', kompunan da. Tibua, simasima og moglaka'laka' dia sog Bolakat nog Mikpongon, mologon nododa' kompunoy.

¹¹ “Bila pitangon amu sog baloy nog poglumpukananan nog bansa Hudyu mangka amu ukumoy dion otawaka dia sog kounutananan bu duma mokotas nog gotow sabap sog kopokokunut niu dianakon, na' amu mosusa bog olo og tabal niu dianilan. ¹² Po' sog tang koyon, og Bolakat nog Mikpongon og mokpanad daniu bog olo og tolu'on niu.”

*Og pononggi'an pa'ali sog sala kotow doyahan
nog gumowon*

¹³ Ongon sala kotow tidu sog glumpuk koyon miktalu' dia ni Isus nog, “Polopanad, bota'bota'oy nika pa tumalu' dia sog gilug u nog bohogi'an non na akon nog pusaka' nami.”

¹⁴ Dadi, tinabal ion ni Isus nog, “Le, da'idun og baya' u dun po' kona' u ginang og momasad nog ma' nion koyon.” ¹⁵ Mangka poktalu' si Isus dia sog kodokolan nog gotowanan koyon nog,

“Pongmohilat amu bu pokpotubud amu bagun amu ondi' motaban nog gininisan nog gabak. Po' og kotubu' nog gotow da' dia poktidu sog kodakol nog daya non.”

¹⁶ Tubus nion, sinuksugan non ilan nog solabuk pononggi'an nog, “Ongon sala kotow doyahan nog sinongku'an. ¹⁷ Bu mikpikilpikil gotow koyon bog olo og pondayan non, po' kulang og togu'an non nog songku' non koyon. ¹⁸ Dadi, mipikil non nog loglagon non og dan komaliganan non koyon mangka pogimung nog mosolag nog komaliganan bagun mugat ditu' og songku' non koyon asta pa og duma pogongonon non. ¹⁹ Bu long non dun dia sog pikilan non, 'Onda' na pogonda'on ku minsan sanu ton, bu da' na lual ginangon ku lumual sog kuman, moginuminum, bu mogloliag.’

²⁰ “Tibua, ma' long nog Mikpongon dianon nog, 'Gumowon ka nog gotow! Matong na gumul mu gobi koni. Dadi, sima noma og mokakod nog piksimpan mu koyon dia sog kotubu' mu?’ ”

²¹ Dadi, long ni Isus dun dia sog gotowanan koyon, “Ma' nitu' og bieran nog gotow nog ain og mogomud nog daya non nog dia da sog glawas non dini sog kilawan, tibua, da'idun og daya non sog motaan nog Mikpongon.”

Salig amu sog Mikpongon

Matiu 6:25-34

²² Dadi, miktalu' si Isus dia sog sulanggu'anan non koyon nog, “Tolu'on ku daniu, nog na' amu mosusa pa'ali sog kotubu' niu bog olo og ponganon niu, bu pa'ali sog glawas niu bog

olo og koponapot niu. ²³ Po' og kotubu', labi pa dia sog kokan. Bu og glawas niu koyon, labi pa dia sog ponopoton. ²⁴ Tontong niu polo'ma og guakanan koyon. Di' ilan tanan momula otawaka gumani. Bu da'idun tanan og ponginogu'an nilan somo' ngon og songku' nilan. Tibua, da' ilan da potiangoy nog Mikpongon. Bu bololaga' amu pa tokodoy dia sog manuk-manukanan koyon. ²⁵ Po' sima buan daniu nog bianan sog susaan non, kosukpatan non og kopayat nog kotubu' non? ²⁶ Bila di' niu ma minang og ma' nion koyon nog molomu da bosia, iduma mosusa amu ma sog дума kitu'?

²⁷ "Tontong niu polo'ma og kotubu' nog bulakbulakanan koyon. Da' ilan tanan ponukat otawaka pongabol nog bagun ilan mokopoglog-doy. Tibua, tolu'on ku daniu, nog minsan si Datu' Solomon kobon nitu' nog doyahan tokodoy, da' pa sibon pokoponapot nog mokolongas ma' nog bayu'bayu' nog bulakbulakanan koyon. ²⁸ Bila ma' nitu' ma og ginandun nog Mikpongon og koponapot non dia sog sigbotanan nog mitongow ta numun koni nog boloma' imungon nog tagun, labi pa ditu' og kopogusiba' nog Mikpongon daniu. Kulang doda' og salig niu. ²⁹ Dadi, na' niu potigbungon og pikilan niu dia sog kokan niu bu ginumon niu. Na' amu mosusa dun. ³⁰ Po' og gotowanan koyon nog da' poktamuy dia sog Mikpongon, koyon og pigopasan nilan. Tibua, og Gama' niu sog glangit, kosunan non nog sumboy ngon nododa' daniu dun. ³¹ Suga'id non, pogopasoy niu og kopogdatu' nog Mikpongon daniu po' pono'uban non

da amu dun.”

Og daya ditu' sog glangit

Matiu 6:19-21

³² Bu ma' long ni Isus dun dia sog su-langgu'anan non koyon nog, “Na' amu mondok mika'an amu si'oy, po' og Gama' niu sog glangit, kisu'atan ion mogbogoy daniu nog glam non nog dia sog pigdotu'an non. ³³ Dadi, poksaluy niu og pogongonon niu mangka niu bogoy og saluy non dia sog miskinananan. Po' bila ma' nitu' og ginang niu, mokalap amu nog daya kitu' nog ondi' mogla'at. Mama' amu mikomud nog daya kitu' sog glangit nog di' motipot, bu di' kongayan nog polonakow, bu di' kokoton nog gangnay. ³⁴ Po' minsan ain og daya niu, ditu' dosop og pomikilan niu.

Poksimpan amu

³⁵ “Dadi, poksimpan amu, bu poglogdoy amu nog mahatul, bu poliga' niu somul non og sulu' niu! ³⁶ Ilingoy niu mama' nog sosoligananan kitu' nog migbagad ilan nog kopokpuli' nog kounutan nilan nog miktidu ditu' sog kaing bagun nilan da kobuka'an mogdayun og kounutan nilan kitu'. ³⁷ Po' mogloliag og sosoligananan koyon nog kodotongan ilan nog kounutan nog totanud ilan pa bu misimpan ilan nog kodatong non koyon. Po' tolu'on ku daniu nog imungon non og dili glawas non ma' nog sosoligan mangka non ilan pingkudoy dia sog glomisahan, mangka non ilan poktologadoy. ³⁸ Bu kuntungan ilan bila misimpan ilan sog kodatong nog kounutan nilan minsan si'oy og

tonga' gobi otawaka dali'ondow. ³⁹ Sabut niu og poktolu'on ku koni. Somo' kisunan nog gapu' nog baloy og tang nog kangoy nog polonakow dia sog baloy non, oyanan non nododa' bagun da ondi' ion mokosolod. ⁴⁰ Bu amu si'oy, sumboy moksimpan amu dosop po' og Binata' sog Klawan matong sog tang nog da' niu dodomaoy."

Og pononggi'an pa'ali sog sosoligan nog kosoliganbu ondi' kosoligan

Matu 24:45-51

⁴¹ Tubus nion, miksak si Piter dia ni Isus, "Kounutan, ami ta' tibua og tinolu'an mu nog pononggi'an mu koyon otawaka sinunu' mu ta' og glam non?"

⁴² Tinumabal si Isus nog, "Og sosoligan nog mokokunut bu moto momikil, ion og guokilan nog kounutan non nog baya' mogokbit bu mogusiba' dia sog pakasi sosoligananan non sog tang nog ngon kobolanon nilan dun.

⁴³ Kuntungan og sosoligan kitu' nog kidotongan nog kounutan nog sonuk non moginang nog dinondag kitu' moginang dianon. ⁴⁴ Tolu'on ku diani, og sosoligan koyon, uokilan nododa' ion nog baya' mogokbit sog glam nog gakod nog kounutan non koyon. ⁴⁵ Tibua, bila mama' nog sosoligan kitu' nog moktalu' sog dialom pikilan non, 'E! Mobon pa datong og kounutan ku,' mangka non ponglokposoy og pakasi sosoligananan non nog glibun laki mangka ion poglokanlokan bu poginimum asta molangu,

⁴⁶ kotokowan ion nog matong og kounutan non sog gondow nog da' non bibola'oy, bu sog tang

nog da' non dodomaoy. Pogoktadon nododa' nog kounutan non koyon mangka non ion pompu'oy mosinsa sog gotowanan kitu' nog di' tumud.”

⁴⁷ Ma' long sop ni Isus, “Ain og sosoligan kitu' nog kisunan non bog olo og glegan nog kounutan non, saka da' poksimpan bu da' non ponglenglengoy moginang, podokolon nododa' og badas dianon. ⁴⁸ Tibua, og sosoligan kitu' nog di' non sunan og glegan nog kounutan non, saka mokinang nog ginang kitu' nog koposokitan dun, bodason si'oy mika'an da. Po' bila og gotow binogayan nog modakol, pongombatan dosop ion nog modakol. Bu og gotow nog inuokilan nog mosolag nog baya', mosolag dosop og dodomaan dianon.”

Mikokonia gotow sabap sog tud nilan dia ni Isus

Matiu 10:34-36

⁴⁹ Tubus nion, miktalu' nosop si Isus. Long non dun, “Minangoy u mokpitang nog gapuy dini sog dunya. Bu saba' u dun tutudan na.

⁵⁰ Tibua, mangka si'oy datong, ongon pa poguna og bunyag nog kobianan ku. Ombogat pikilan ku solian nog da' u pa kobianoy. ⁵¹ Balu' niu dun, minangoy u ta' dini mokpitang nog gomigus sog dunya? Kona'. Suga'id non, og gotowanan mimung nog di' ilan mokpoksulut dun. ⁵² Mektidu sog numun kitu', ongon og lima kotow sog sala konglangan ondi' moksulut. Og dua' kotow di' sumulut sog tolu kotow bu og tolu kotow di' sumulut sog dua' kotow. ⁵³ Bu og gama' bu og gombata' non nog glaki, ondi' ilan dosop moksulut. Bu og gina' ilan nog

gombata'anan non nog glibun, di' ilan dosop moksulut. Bu ongon dosop og kolibunanan nog ondi' ilan moksulut nog ponugangan nilan nog glibun.”

Og gindanan posungu' matong

Matiu 16:2-3

⁵⁴ Tubus nitu', miktalu' si Isus dia sog gotowanan nog, “Amu koyon, bila motongow niu nog mongitoman sog bukid, kosunan niu nog mogdupi' posungu', bu mogdupi' doma. ⁵⁵ Bu bila sop moyup gutala', moktalu' amu dosop nog posungu' na mokpodos, bu motuman doma. ⁵⁶ Amu og gotow nog sagya tibua mokpopoton-gow! Kosunan niu mogustal og gindanan sog glangit bu sog glupa'an, saka di' niu ma sunan mogustal og mitongow niu numun kitu'!

Poglokopia amu nog minanta dianiu

Matiu 5:25-26

⁵⁷ “Iduma ondi' niu ma inangon og dili pikilan niu kitu' nog omba'is inangon?

⁵⁸ “Bila mikosala' a sog pakasi mu saka pitangon non ika ditu' sog gukum, dia amu pa sog dalan, sumboy pogopasan mu na nog moglokopia amu. Po' bila muakil non na ika sog gukum, og gukum og muakil dianika sog pogaid nog kolobusuan. Tubus nitu', ion na kumolobusu dianika. ⁵⁹ Tolu'on ku dianika, ondi' a nododa' mokoluas bog di' mu da koboyadan og glam nog kosola'an mu.”

13

Sumboy moglila' amu nog dusaanan niu

¹ Sog tang koyon, ongon gotowanan miguksug dia ni Isus pa'ali dia sog gotow Galilianan nog pimunu' ni Pilatu (og gubernador dia sog bonua nog Judia) sonuk nilan momalas ditu' sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon.

² Tinumabal si Isus nog, “Olo ma og pikilan niu dun? Sa'an ma' nitu' og kibianbianan nilan po' bolodusaon ilan pota' gaba' nog duma gotow Galilianan? ³ Tolu'on ku dianiu, ondi'! Po' tontal da di' amu moglila' nog dusaanan niu, matoy amu dosop mama' nilan. ⁴ Bu kitu' sop buan og sopulu' bu walu kotow kitu' nog mikpomatoy kobal nog kibuksakan ilan nog baloy nog molawa ditu' sog Siloam. Sa'an ma' nitu' og kibianbianan nilan po' bolodusaon ilan pota' gidoy gaba' nog duma gotowanan ditu' sog Jerusalem? ⁵ Ondi' dosop! Po' tolu'on ku dianiu, tontal da ondi' amu moglila' nog dusaanan niu, amu si'oy matoy dosop ma' nilan.”

Og pononggi'an pa'ali sog kayu nog da' pogbunga

⁶ Tubus nitu', sinuksugan non ilan nog solabuk pononggi'an. “Ongon sala kotow mimula nog kayu dia sog binalan non, ngalan non igera. Ongon gondow non, inangoy non tontongoy bog migbunga nota' og pomulan non koyon. Saka onda' pa pogbunga. ⁷ Dadi, sinakan non og polongusiba' nog pomulan non koyon nog, 'Iduma? Olo gidoy og migandun nog kayu koyon nog da' ma sibon pogbunga saka midopot na tolu ton? Pigdodomaan ku bosia nog mogbunga na.' Dadi, dinondag non monaga' dia sog migusiba' koyon

dun, po' bagun da di' mogasta og glupa' nog pigindogan nog kayu koyon. ⁸ Tibua, tinumabal og polongusiba' koyon nog, 'Di' ta pa sokali' ponoga'on po' usiba'on ku pa soton si'oy bu togu'an ku nog ponglombu' nog pomulan bagun mogbunga. ⁹ Tibua, bila matong sog len ton di' pa mogbunga, omba'is na ponoga'on.' ”

Kuli'an non og boktut nog glibunsog Gondow nog Pogulali

¹⁰ Sog tang nog Gondow nog Pogulali, mikpanad si Isus ditu' sog solabuk baloy nog poglumpukan nog bansa Hudyu. ¹¹ Ongon sala kotow glibun dion nog di' mokodag solod nog sopulu' bu walu ton po' kobal nog glatdiwata. Dadi, migboktut tanan ion dun nog boya'an ondi' non mologdong og glawas non. ¹² Dangan mitongow ion ni Isus, sinabi non ion nog mokpolani pa dianon mangka non ion tolu'oy nog, “Dada', kiuli'an na og di' mu koyon kokodag.” ¹³ Dunut dinoponan non og glibun koyon, bu sododu'un milogdong non na og boktut non. Dadi, og glibun koyon miksanglit dia sog Mikpongon.

¹⁴ Tibua, og kounutan kitu' sog baloy nog poglumpukan nilan koyon, miglolingit ion po' ngon pikodag ni Isus saka og Gondow nog Pogulali. Dadi, tinalu' non dia sog gotowanan koyon nog, “Sog pitu ondow, binogayan ita gonon ondow moginang nog ginang ta. Bu bila moleg amu kumodag angoy amu dini sog solod nog gonon ondow koyon, kona' sog Gondow nog Pogulali!”

¹⁵ Tibua, tinabal ion ni Isus nog, “Amu, mokpopotongow amu tibua! Minsan amu, on-goyon niu da ubadoy og kuda' niu otawaka sapi' niu mangka niu pinumoy sog Gondow nog Pogulali. ¹⁶ Dadi, minsan si'oy og Gondow nog Pogulali, ondi' ta' gidoy mogusoy nog tobangan og glibun koni nog ion og pangkat ni Apu' Abraham nog pisinsa ni Kindagow sog solod nog sopulu' bu walu ton?”

¹⁷ Dadi, kisipogan og glam nog sinumusi koyon dianon dion. Tibua, og duma gotowanan dion migloliag ilan sog glam nog kohinangan ni Isus koyon nog kosobu'sobu'.

Og pononggi'ananan pa'ali sog glongow bu pokpotulin

Matiu 13:31-33, Mark 4:30-32

¹⁸ Tubus nitu', miksak si Isus nog, “Olo bayu'bayu' nog pigdotu'an nog Mikpongon bu olo kopononggi'an ku dun? ¹⁹ Dia u kopononggi' sog bata'bata' longow nog pimula nog gotow dia sog binalan non, nog dangan tinumubu' miimung nog kayu boya'an og pangaanan non pogopunan tanan nog manukmanukanan.”

²⁰ Bu miktalu' nosop si Isus nog, “Ain pa kopononggi' og pigdotu'an nog Mikpongon? ²¹ Ompononggi' u dosop dia sog mika'an nog pokpotulin nog pan nog linimbual nog sala kotow glibun dia sog pitu gantang tapung asta miksagot ilan na nog tapung koyon boya'an tinumulin dun.”

Og mosikut nog bongawan

Matiu 7:13-14,21-23

²² Solian ni Isus ompanow posungu' sog Jerusalem, minian ion dia sog modakol nog bonuaanan bu gimbolayan mokpanad dia sog gotowanan. ²³ Sintak nion, ongon sala kotow miksak dia ni Isus nog, "Kounutan, mika'an ta' da og gotowanan nog mogawon tidu sog dusa nilan?"

²⁴ Tinumabal si Isus nog, "Pogapas amu tokodoy sumolod sog mosikut nog bongawan po' tolu'on ku daniu nog modakol og sumuloy sumolod, tibua, ondi' ilan mokosolod. ²⁵ Po' bila migbuat bu pinintu' na nog gapu' nog baloy koyon og bongawan non koyon, matag amu tibua mogindog sog glowasan mokibuka' dianon nog ondi' non amu buka'an po' long non dun, ondi' non amu kilolaan bu ondi' non kosunan bog ain amu mikpoktidu. ²⁶ Dadi, tumabal amu nog, 'Kounutan, migadap ita potanan kuman bu minum bu mikpanad a pa tanan ditu' sog bonua nami!' ²⁷ Tibua, tobalon non amu nog ondi' non amu kilolaan bu ondi' non kosunan bog ain amu mikpoktidu. Suga'id non, tolu'an non amu nog, 'Pokpolayu' amu dianakon, glam niu koyon nog bolodusaon!' "

²⁸ Bu long sop ni Isus dun, "Moglutad amu bu mongolongot og ngisianan niu sog gondow kitu' nog motongow niu dion si Apu' Abraham, si Apu' Isak, si Apu' Jakob, bu og glam nog polomolatasanan nog talu' nog Mikpongon nog ditu' ilan sog pigdotu'an nog Mikpongon. Saka amu, ditu' amu sog glowasan. ²⁹ Bu modakol dosop og gotowanan nog mikpoktidu sog pat pigyulu nog dunya madap kuman ditu' sog

pigdotu'an nog Mikpongon. ³⁰ Bu tolu'on ku dianiu nog ongon gotowanan nog mibinaya' nog mimung mokuna ilan, bu ongon sop og mikuna nog mimung ombinaya' ilan.”

Milolat si Isus sog gotowanan dia sog Jerusalem

Matiu 23:37-39

³¹ Sog tang koyon, ongon og parasiuanan minangoy dia ni Isus mangka ilan poktalunog, “Sumboy mawa' a dini sog bonua koni po' si Datu' Herod moleg munu' dianika.”

³² Tibua, tinumabal si Isus nog, “Angoy niu talu' dia sog gotow kitu' nog modolut nog akon, momugow nododa' nog glatdiwataan bu pokodagon ku ain di' kitu' mokokodag gondow koni bu boloma'. Bu sog kotoluondow non, modopot u na og pogdopoton ku kitu'. ³³ Sa'an sumboy nododa' mogdayun u gondow koni, bu boloma', asta dinglag, po' sumboy ditu' nododa' bunu'oy og polomolatas nog Mikpongon sog Jerusalem.”

³⁴ Ma' long sop ni Isus dun, “O Jerusalem, Jerusalem, og gotowanan mu, pimunu' nilan og polomolatasan nog talu' nog Mikpongon. Bu pimatunilan ain og dinondag non mangoy dion nika. Miobon u na bosia moleg lumumpuk nog gotowanan mu bagun ku ilan musiba', mama' nog dolukan nog dugba'an non nog gokpak non og gititanan non. Tibua, ompok ilan dun. ³⁵ Tontong mu numun kitu', og baloy mu tino-likudan na nog Mikpongon. Tolu'on ku dianika nog ondi' mu nododa' akon motongow mokpuli'

asta matong gondow kitu' nog mokpoktalun' og gotowanan mu nog, 'Pipia og minangoy dini bianan sog ngalan nog Mikpongon!' "

14

Kiuli'an ni Isus og gotow nog di' mokodagsog Gondow nog Pogulali

¹ Sog tang nog Gondow nog Pogulali, si Isus inonggat nog sala kotow nog motas sog parasiuanan mangoy kuman sog baloy non. Bu ongon gotowanan dion, piktima'anan nilan mahatul og poginangon ni Isus. ² Bu sog sungu'an non koyon, ongon sala kotow dion nog di' mokodag nog mimaga' og botis bu komot non. ³ Dadi, miksak si Isus dia sog polopanadanan koyon nog botad nog bansa Hudyu bu sog parasiuanan koyon dion nog, "Dia sog Botad nog sinulat, pigondi'an ita ta' momulung bila og Gondow nog Pogulali?" ⁴ Tibua, da' pogonekonek og gotowanan koyon. Dadi, pigoidan ni Isus og gotow koyon nog di' mokodag mangka non poboi'oy mosakit non bu dondagoy ompanow.

⁵ Tubus nion, miksak si Isus dianilan, "Bila gidoy ongon og bata' niu otawaka potubu'on niu molabu' sog gluang nog modalom, saka motang sog Gondow nog Pogulali, ondi' niu ta' pogdoyunan tumabang?" ⁶ Og gotowanan koyon onda' nosop pokotabal.

Di' pia og mokpolabilabi

⁷ Dangan mitongow ni Isus og gotowanan koyon dion nog migunauna ilan mingkud dia sog ginkudan nog mokotas nog gotow, pimolian

non ilan bianan sog pononggi'an. ⁸ Long non dun, "Bila pinosunan amu nog kaing, saka matong amu na dia sog baloy koyon nog piglokologya'an, na' amu mogunauna mingkud dia sog gingkudan nog mokokotas nog gotow. Po' bila gomonsunoy ongon pa lumual gotow matong nog motas pa daniu, ⁹ og miglokologya'an koyon nog mikposabut sog dua' amu, mangoy ion moktalu' daniu nog, 'Pingkudon ta pole og gotow konia sog pigingkudan mu koyon.' Dadi, kosipogan amu dun bu dia amu pingkudoy sog gingkudan nog sempelsempel nog gingkudan. ¹⁰ Suga'id non, bila posobutan amu nog kaing, dia amu pongingkud sog sempelsempel nog gingkudan bagun amu ongoyon nog miglokologya'an koyon mangka non amu tolu'oy, 'Le, dinian ka ingkud sog gingkudan nog mokokotas nog gotow.' Dadi, kolele kosipogan amu dun, pogodaban amu tanan nog gotowanan dun. ¹¹ Po' ain og mokpotas nog dili glawas non, poboba'on nog Mikpongon. Tibua, ain og gotow nog poboba'on non og bolotabat non, potason ion."

¹² Tubus nitu', tinalu' ni Isus dia sog parasiu koyon nog migonggat dianon nog, "Bila mongonggat a moktasondowan otawaka moglobungan nog ain tibua og pakasibata'anan mu, otawaka og pigilugananan mu, bu og pigoloan mu, otawaka pongdoyahan kitu' nog sumbaloyanan mu, bila ma' nion og ginangon mu, ongaton nilan dosop ika mangoy kuman sog baloy nilan. Bu kosuli'an nilan dosop ika nog miinang mu koyon dianilan. ¹³ Tibua, bila moglokologya'an ka, og posunan mu ain og miskinananan,

bu og dadayanan, bu og pingka'anan, bu og butaanan kitu'. ¹⁴ Bu popiaon ka nog Mikpongon dun. Po' minsan si'oy di' nilan ika kotumbasan, kotumbasan ka da bog matong gondow kitu' nog potubu'on puli' nog Mikpongon og gotowanan kitu' nog midulus."

Og kopogonggat nog Mikpongon ondi' ba'is bolibadan

Matiu 22:1-10

¹⁵ Dangan midongog nog sala kotow gadap nilan koyon kuman, miktalu' ion dia ni Isus nog, "Kuntungan og gotowanan koyon nog mokadap dia sog kologya'an nog Mikpongon ditu' sog pigdotu'an non."

¹⁶ Tinumabal si Isus nog, "Ongon sala kotow og miksimpan nog mosolag nog kologya'an bu modakol og pimosunan non nog gotow.

¹⁷ Dangan minatong na og gondow nog kologya'an non koyon, dinondag non og kisonggulan non nog ongoyon na og gotowanan kitu' nog pimosunan non mangoy moktalu' nog misimpan na og binolokan. Dadi, mipanow og kisonggulan non koyon. ¹⁸ Tibua, dangan pigobitan nog kisonggulan koyon dia sog gotowanan og talu' nog kounutan non koyon, glam nilan, minontong ilan nog da'awa nilan nog ma' long nog sala kotow koyon dun, 'Ongon misaluy u nog glupa' nog sumboy ongoyon ku pa tontongoy. Dadi, talu' mu pa ditu' non nog di' u da mokangoy ditu'.' ¹⁹ Tubus nion, miktalu' sop og sala kotow koyon nog, 'Ongoyon ku pa suloyoy mokpoguyud nog bagya' og sopulu' buk sapi' koyon nog

sinaluy u bogu koni. Dadi, talu' mu pa ditu' non nog di' u da mokangoy ditu'.' ²⁰ Bu ngon dosop og miktalu' nog, 'Ondi' u nododa' mokotua' sog kologya'an koyon po' bogu ami da koingoy nog duoy u.' ²¹ Dadi, og kisonggulan koyon minuli' bu mangka non pogobitoy dia sog kounutan non koyon og glam nog da'awaanan nog gotowanan kitu'.

“Dangan midongog nog gapu' nog baloy koyon og gustalan nog kisonggulan non koyon, miglolingit ion dun. Dadi, dinondag non nosop og kisonggulan non koyon mogdali' mangoy sog dalananan bu sog ain mokolili' kitu' sog koliwagan bonua koyon bu oitoy dini og sosuku motongow non nog miskinan, og daday, og buta, bu og pingka'.

²² “Dangan minatong ion tidu mangoy nog gotowanan kitu', miktalu' ion nog, 'Kounutan, dini na og dinondag nika kitu' nog ongoyon ku. Tibua, modakol pa og sama' gingkudananan nog da' kingkudoy nog gotow.' ”

²³ “Dadi, dinondag non nosop og kisonggulan non koyon nog, 'Panow a pa mokpuli' mangka a angoy ditu' sog dalananan bu kobukidan, mangka mu togol monggat og gotowanan nog molumpak nika bagun omponu' nog gotow og baloy u koni. ²⁴ Po' tolu'on ku daniu nog og gotowanan kitu' nog pisobutan ku mोगuna, da'idun minsan sala kotow si'oy dianilan, og mokinam nog piksimpan ku koni nog ponganon!' ”

Og bianbian nog moksulanggu' dia ni Isus

Matu 10:37-38

²⁵ Tubus nion, dangan mipanow si Isus, landu' kodakol nog gotowanan og migunut dianon. Dadi, sinungu' non ilan mangka ion poktalunog, ²⁶ "Ain og moleg mogunut dianakon, ondi' ion mimung nog sulanggu' u taman da ondi' non potongowon og glolaman non dianakon nog labilabi pa sog glolaman non sog mokogulang non, bu sog duoy non, bu sog gombata' non, bu sog pigilugan non, bu minsan sog dili glawas non. ²⁷ Bu ain ondi' mokpisan nog kudus non bu pogunut dianakon, di' dosop mimung nog sulanggu' u.

²⁸ "Po' sopolati non, ongon daniu og moleg mokpasok nog molawa nog baloy. Mokpikilpikil pa poguna ion mangka non gonta'oy bog andun og golaga' non, bagun non kosunan bog andun og golaga' nog baloy non koyon bila modoksu'. ²⁹ Po' bila posokon non og baloy non koyon saka di' non modoksu', pogundaundan ion nog gotowanan ain og mokotongow nog ganglag non koyon. ³⁰ Kobon nilan muktalu' nog, 'Og gotow koni, guma'usga'us pa mokpasok nog baloy non saka di' non dosop omba'ug.'

³¹ "Otawaka mama' dosop nog datu' nog posungu' ilan mogbunu' nog pakasi datu' non. Og sala kotow datu' koyon sopulu' ngibu da og dakol nog sundalu non. Saka og pakasi datu' non sop koyon dua' pulu' ngibu dakol nog dianon. Mangka si'oy antu mogbunu' og sala kotow datu' koyon, mokpikilpikil pa ion poguna bog mokantu dota' og sundaluanan non koyon nog sopulu'

ngibu da dakol non. ³² Bu bila moganta' non nog ondi' doda' ion mokantu mogbunu', sumboy ongon og dondagon non lumumpak dia sog pakasi datu' non koyon, mangoy mongoni nog kopoglogomigus nog ditu' ilan pa sog molayu'. ³³ Domikian dosop ma' nitu' amu, bila ondi' niu bolongon og glam nog dili dianiu, ondi' amu dosop mimung nog sulanggu' u.

Og masin

Matiu 5:13, Mark 9:50

³⁴ “Og masin, omba'is. Tibua, bila molubas na og nanam non, da'idun nododa' og pondayan dun bagun masin pa mokpuli'. ³⁵ Dadi, da'idun na og potugyuan dun minsan si'oy sog glupa', lual da lobakon na. Dadi, ain togo tolinga, sumboy pokinongogan non og pikталu' u koni!”

15

Og pononggi'an pa'ali sog bilibili nog mibolong

Matiu 18:12-14

¹ Ongon gondow non, sonuk ni Isus mo-mali, modakol og polongabatanan nog buis bu og gotowanan kitu' nog iningolanan nilan nog bolodusaon, miglumpuk ilan monginongog nog gustalan ni Isus. ² Tibua, og parasiuanan bu polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu, mikpokumodumod ilan nog, “Og gotow koni tumolima' ma nog gotow nog bolodusaon bu madap ma kuman dianilan!”

³ Dadi, miktalu' si Isus dianilan binianan sog pononggi'an. ⁴ “Sopolati non, og sala kotow dianiu, ngon og bilibilianan non sogatus kodakol,

saka mibolong og solabuk dun. Olo ma gidoy og ginangon non? Gonatan non nododa' og siam pulu' bu siam bilibilianan non koyon sog pongoksaban nilan mangka non ponontongoy og solabuk bilibili non kitu' asta motongow non. ⁵ Bu bila mitongow non na, loliagon nododa' tokodoy ion dun ⁶ mangka non bolungoy muli'. Bila matong ion sog baloy, polumpukon non og pakasibata'anan non bu sumbaloyanan non mangka ion poktalun' dianilan nog, 'Mok-samasama ita niu mogloliag po' mitongow u na og bilibili u kitu' nog mibolong.'

⁷ "Tolu'on ku dianiu, domikian dosop nog ma' nitu' landu' og da'da'an ditu' sog glangit sabap sog sala kotow og bolodusaon moglila' nog dusa non, gaba' nog siam pulu' bu siam kotow kitu' nog balu' nilan midulus ilan na nog da'idun na balan nilan moglila' nog dusa nilan."

Og pononggi'an pa'ali sog sin nog mibolong

⁸ Tubus nion, miguksug nosop si Isus nog len pononggi'an nog, "Ongon og sala kotow glibun nog togo sin nog sopulu' lad, mibolong og solad sin dun. Olo ma gidoy og ginangon nog glibun koyon? Tumutud ion nog sulu' mangka non siligoy og baloy non koyon bu ponontongoy mahatul og sin non koyon asta motongow non. ⁹ Bu bila mitongow non na, mangka non polumpukoy og pakasibata'anan non bu sumbaloyanan non mangka ion poktalun' dianilan nog, 'Moksamasama ita niu mogloliag po' mitongow u na og sin ku kitu' nog mibolong.'

¹⁰ “Tolu'on ku dianiu nog, domikian dosop nog ma' nitu' ongon da'da'an dia sog sungu'an nog moloikatanan nog Mikpongon nog sala kotow bolodusaon og moglila' nog dusa non.”

Og pononggi'an pa'ali sog glolaman nog gama'

¹¹ Tubus nion, miguksug nosop si Isus nog len pononggi'an nog, “Ongon gotow nog togo bata' dua' kotow nog lunsan laki. ¹² Ongon gondow non, og kongudan koyon, pingambat non bahagi' non dia sog gama' non. Dadi, pigbahagi' nog gama' non koyon dianilan og pogongonon nilan. ¹³ Da' ion kobon, og kongudan koyon piksaluy non og glam nog bahagi' non koyon mangka ion awa'. Minangoy ion ditu' sog molayu' nog bonua mangka non solapoy maktula' og sin non koyon.

¹⁴ “Dangan mitipot non na poktula'oy og glam nog sin non koyon, og bonua koyon nog dino-tongan non, misugat nog minit nog gutom. Dadi, kilogonan ion. ¹⁵ Migbubut ion mogonong dia sog sala kotow sog bonua koyon. Dadi, dinondag ion mangoy ditu' sog kudal nog babuyanan. Bu og ginangon non ditu' og mokpokanpokan nog babuyanan koyon. ¹⁶ Kobal nog kigutoman ion tokodoy, moleg na tanan ion bosia kuman nog kan nog babuyanan koyon asta ombosug. Po' da'idun mogbogoy dianon nog ponganon nog minsan mika'an si'oy.

¹⁷ “Sintak non nion, mipikil non og glopangan non bu kilobotan non nog og glam nog sosoligan nog gama' non mikpoksawadsawad tanan og ponganon nilan. Saka ion agonagon na unusan.

¹⁸ Dadi, long non dun, ‘Golom u na ini uli’

ditu' sog gama' u mangka u poktalu' nog, Ama', mikodusa u tidu dianika bu kosolag non sog Mikpongon. ¹⁹ Dadi, di' u na patut nog ingolanan u pa nog bata' mu. Suga'id non, imung mu na akon mama' nog sosugu'on mu koyon.' ²⁰ Dadi, migbuat ion mangka uli' ditu' sog gama' non.

"Dangan minatong ion sog bonua non, molayu' pa, kinilolaan na ion nog gama' non. Bu sabap sog landu' tokodoy og glolatan non dia sog bata' non koyon, ginobok non kumokop dunut pingolokan non. ²¹ Tibua, miktalu' og bata' non koyon, 'Ama' mikodusa u dianika kosolag non sog Mikpongon. Dadi, ondi' u na patut nog ingolanan u pa nog bata' mu akon.'

²² "Tibua, onda' ion tobaloy nog gama' non. Suga'id non, dinondag non og sosoligananan non mangoy nog molongas nog gimolaan non mangka posolugoy dianon, mangka posolugoy nog pinolok, ilan nog pongyapak. ²³ Tubus nitu', dinondag non ilan mangoy malap nog nati nog sapi' kitu' nog piglombu' nilan mangka nilan sumboli'oy po' moglokologya'an ilan. ²⁴ Po' long nog gama' non koyon, 'Og bata' u koni minatoy na, tibua, mitubu'. Bu miobon na ion ombolong, tibua, numun kitu' mitongow na.' Dadi, miktolipun ilan doda' mokpogloliag.

²⁵ "Solian nilan koyon moglamilami, og bata' non kitu' nog gulangbata' ditu' pa sog binalan. Dangan minuli' ion, pinipini non matong sog baloy nilan koyon, kisobu'an ion nog midongog non og glomian bu og mogigal. ²⁶ Dadi, sinabi non og sala kotow kisonggulan nilan mangka ion ponginongogan bog olo og piginang nilan

koyon dion. ²⁷ Tinumabal og kisonggulan nilan koyon, 'Og kongudan mu kitu' minuli' na dion. Dadi, sabap sog da'da'an nog gama' mu nog minuli' bu omba'is da glawas non, dinondag non ami moksumbali' nog nati nog sapi' kitu' nog pikpolombu' mangka poglokologya'an.'

²⁸ "Dadi, linolingitan tokodoy dun og bata' non koyon nog gulangbata' bu ompok na tanan ion mogdangan sog baloy nilan koyon. Tibua, inangoy ion pogomu'omu'oy nog gama' non nog sumolod na. ²⁹ Sokali' miktalu' og bata' non koyon, 'Tontong mu polo'ma, Ama'. Da' a sunoy bog sanu ton u na mokpulipon dianika. Bu onda' u sibon ponusi sog glam nog glegan mu. Tibua, da' nika tanan akon sibon bogoyoy nog minsan si'oy og nati nog kambing bagun ami mokopoglo-liag nog pakasibata'anan ku. ³⁰ Tibua, og bata' nika koyon nog pigbusa' non og gakod nika dia sog kolibunanan kitu' nog ponungkagon, dangan minuli' ion dini, kododali' mu tanan monumbali' nog nati nog sapi' nog pikpolombu' mu!'

³¹ "Dadi, tinumabal og gama' non koyon, 'Ika, og bata' u, onda' a sibon pokulog dianakon. Bu og glam nog pogongonon ku ika dosop og gapu' non. ³² Sa'an sumboy ita moglokologya'an bu poglololiag po' sabap sog kongudan mu koyon nog minatoy na, tibua, numun kitu' mitubu'. Bu miobon na ion ombolong, tibua, numun koni mitongow na.' "

Og pononggi'an pa'ali sog sosoligan nog bolo-pondayan

¹ Bu miguksug nosop si Isus nog pononggi'an dia sog sulanggu'anan non koyon nog, "Ongon sala kotow og doyahan nog sinumbung dianon og sosoligan non nog pigbusa' non og sin nog kounutan non koyon. ² Dadi, tinugun non ion mangka non sakoy nog, 'Olo og midongog u koni pa'ali dianika? Bila ma' nion, tulun mu dianakon og glam nog dinondag u kitu' mogusiba' dianika. Po' moktidu sog gondow koni, di' u na ika imungon nog sosoligan ku.'

³ "Dadi, migdialominawa og glaki koyon, 'Olo noma gidoy ini og pondayan ku? Piawa' u noma nog kounutan ku. Di' u posop mokogaga moginang nog ombogat. Bu mosipog u dosop monontoli'. ⁴ Tibua, ma' nini og pondayan ku dun po' bagun da minsan da'idun si'oy og ginangon ku, tolima'on u da nog gotowanan dia sog baloy nilan.' ⁵ Dadi, pinugun non og glam nog togo gutang kitu' dia sog kounutan non koyon mangka non sakoy monala kotow dianilan bog andun og gutanganan nilan dia sog kounutan non. Dadi, sinakan non og mikuna koyon bog andun og gutang non, ⁶ 'Akon, mikutang u sogatus bu nom pulu' lata nog glana.' Dadi, long nog glaki koyon, 'Koni og dakol nog gutang mu nog misulat. Ingkud a pa podali' mangka nika sop og dakol non mangka mu boyadoy tibua walu pulu' lata.' ⁷ Tubus nitu', sinakan non nosop sala kotow bog andun og gutang non. Dadi, tinumabal ion nog, 'Sogatus saku og bogas.' Tinumabal sosoligan koyon nog, 'Koni og dakol

nog gutang mu nog misulat. Inkgud a pa podali' mangka nika sop og dakol non bu boyadoy mu tibua walu pulu' saku.' ”

⁸ Dadi, long sop ni Isus dun, “Og sosoligan koyon nog di' kosoligan, pigdongya'an ion nog kounutan non koyon sabap sog kopondayan non. Po' og gotowanan nog kinilawan koni, moto ilan sumu'at nog batuk nilan pikilan, gaba' nog gotowanan dia sog kodolagan. ⁹ Dadi, tolu'on ku daniu, gamit niu og gakod niu dini sog dunya koni tumabang sog pakasiotow niu nog kilogonan bagun da bila motipot na og gakod niu koyon, motolima' amu ditu' sog pogonongan nog da'idun kopus non.

¹⁰ “Simasima og kosoligan sog mika'an, kosoligan dosop sog modakol. Bu simasima og moto monglimbung nog mika'an, moto dosop monglimbung nog modakol. ¹¹ Dadi, bila ondi' amu kosoligan mogusiba' nog gakod dini sog dunya, ondi' amu dosop kosoligan nog Mikpongon mogusiba' nog tantu daya ditu' sog glangit. ¹² Bu bila ondi' amu kosoligan mogusiba' nog balan nog duma niu dini, sima ma mogbogoy daniu nog tantu gakod niu kitu'?

¹³ “Tolu'on ku daniu, ondi' nododa' mogusoy og gulipon nog dua' buk og gapu' non. Po' bila ma' nitu', mimung nog pokongitan non og sala kotow mangka non kololamoy og sala kotow. Otawaka, mokokunut sog sala kotow mangka pongantu sog sala kotow. Di' mogusoy nog tigbungon niu og pikilan niu dia sog Mikpongon bu tigbungoy dosop dia sog pilak.”

*Ondi' nododa' moksop og talu' nog Mikpongon
Matiu 11:12-13, 5:31-32, Mark 10:11-12*

¹⁴ Dangan midongog nog parasiuanan nog ma' nion koyon, pigwanwanan nilan si Isus po' bololaga' tokodoy dianilan og sin. ¹⁵ Dadi, tinolu'an ilan ni Isus nog, “Bila dia amu sog sungu'an nog gotowanan, balu'balu' mokolongas amu. Tibua, og Mikpongon, kosunan non da og dialom pikilan niu. Po' og glam nog bololaga' tokodoy dia sog sanyaotow, molomu' dun og Mikpongon.

¹⁶ “Og Botad kitu' nog binogoy nog Mikpongon dia ni Muses asta sog polomolatasan kitu' nog talu' nog Mikpongon kobon nitu', inustal itu' taman da dia ni Jan nog Polomunyang. Tidu ditu', og Gomba'is nog Guksugan pa'ali sog pigdotu'an nog Mikpongon inustal na bu sala dua' og gotowanan mogagow mampu' dun. ¹⁷ Tibua, og Botad kitu', da' nododa' og piksopan non sotoktang si'oy. Molomu pa ponda'on og glangit bu glupa'an, tibua, og Botad kitu' ondi' nododa' kokulangan mika'an si'oy.

¹⁸ “Po' bigya' pa og botad nog ma' nini, nog simasima og glaki molong nog glibun non mangka pogduoy sog len, mokodusa ion dun po' ma'ana non mimabal ion nog len glibun. Bu og glaki si'oy kitu' nog migduoy dia sog bituanon koyon mokodusa dosop ion dun.”

Og doyahan bu si Lasarus

¹⁹ Miguksug nosop si Isus nog pononggi'an non nog, “Ongon sala kotow doyahan nog minapot nog landu' pokologan nog ponopoton bu molongas tokodoy og kotubu' non. ²⁰ Bu ongon

sala kotow og sontoli' dion, og ngalan non si Lasarus. Milokop og glawas non nog nuka. Bu dia ion pigbotang sog molani nog bongawan nog baloy nog doyahan koyon. ²¹ Miksaba' ion bosia kuman nog momu si'oy nog mokpogdogdag tidu sog glomisahan nog doyahan koyon. Bu pokponila'an tanan nog gayamanan og nuka non koyon. ²² Sintak non, minatoy og miskinan koyon. Dadi, inangoy nog moloikatanan mangka nilan oitoy ditu' sog molani ni Abraham. Da' kobon golot non, minatoy dosop og doyahan koyon mangka lobongoy. ²³ Ditu' ion mikangoy sog kosinsaan nog pogonongan nog mikpomatoy. Dangan tinumingag, mitongow non sog molayu' si Abraham nog dia sog molani non si Lasarus. ²⁴ Dadi, mikilolat ion dia ni Abraham nog, 'Apu' Abraham, kololatoy mu pa su'usa akon. Bu dondag mu pa si Lasarus nog tokmo'on non pa og sung si'oy nog tondu' non dia sog tubig mangka non potolongoy dia sog dila' u bagun u pa kotigdowan dun. Po' di' u na mogaga og gapuy koni nog landu' kinit.'

²⁵ "Tibua, tinabal ion ni Abraham nog, 'Bata' u, pikil nika polo'ma nog kinobon pa nog ditu' a pa sog glupa'an. Glam nog momis molombu' nog kotubu' sog glupa'an miakod mu. Tibua, si Lasarus, miglogaga ion nog glam nog sinsaan kobon non sog glupa'an. Dadi, numun kitu' si Lasarus, omba'is na og kibotangan non dini bu ika nosop og moglogaga nog sinsaan. ²⁶ Bu koda' non, ondi' nododa' mokobian ain og moleg tumolipag posungu' dion otawaka posungu' dini, po' moliwag bu kodalom nog glikpa sog golot ta

koyon.'

²⁷ "Tinumabal og doyahan koyon nog, 'Bog ma' nitu' buan Apu' Abraham, pongonion ku pa su'usa dianika nog dondag mu pa si Lasarus mangoy ditu' nami. ²⁸ Po' ongon pa lima kotow pigilugananan ku ditu'. Bu sumboy kopomolian non pa ilan po' bagun ilan pa su'usa ondi' mokangoy dini sog kibona'an ku koni nog sin-saan.'

²⁹ "Tinumabal si Abraham nog, 'Ditu' na og Botad nog sinulat ni Muses bu og polomolatasanan kitu' nog talu' nog Mikpongon. Dadi, ditu' ilan na ponginongog.'

³⁰ "Tibua, og doyahan koyon tinumabal nog, 'Ondi' ilan nododa' tumud bu mokokunut dun Apu', lual da ngon mogbuat tidu sog patoy mangoy mogustal dianilan mangka ilan pa poglila' nog dusaanan nilan.'

³¹ "Tibua, tinumabal si Abraham nog, 'Bila ondi' ilan mokinongog bu pomilang sog pomali nog sinulat ni Muses bu duma polomolatasanan kitu', ion non da, ondi' ilan dosop tumud nog minsan si'oy ongon mogbuat tidu sog patoy.' "

17

Og kopogolig nog dusa

Matiu 18:6-7,21-22, Mark 9:42

¹ Miktalu' si Isus dia sog sulanggu'anan non koyon nog, "Mologon nog di' pongyuba'an og gotow. Tibua, kondokondok tokodoy og doksu'an sog ain mikongulan kitu' sog duma non nog boya'an mokodusa dun. ² Golom na lentengoy nog gilingan batu og glig non mangka lobu'oy

sog dibaba' dagat, gaba' nog moit non mokodusa og sala kotow gombata'anan koni.* ³ Dadi, pokpotubud amu nog kohinangan niu!

“Bu bila ongon pakasi tanud niu nog mokosala' daniu, pomag niu. Tubus nitu', bila moglila' ion, ompunoy niu. ⁴ Bu bila mikosala' ion daniu pitu kali sondow, tubus nitu' mangoy moglila' dosop kobon non, sumboy ompunan niu dosop.”

Og kopongandol

⁵ Dadi, miktalu' nosop og sosugu'onanan non koyon nog, “Kounutan, popagon mu pa og kopongandol nami.”

⁶ Tinumabal si Isus nog, “Bila ongon kopongandol niu nog minsan si'oy nog mama' nog glongow nog mustasa kobata', kotolu'an niu og kayu koni nog, ‘Kolungad a bu kopasok ditu' sog dagat,’ bu mogbilang da daniu.”

Og polosuku'an nog sosugu'on

⁷ Bu long sop ni Isus dianilan, “Bila ongon sala kotow daniu togo sosugu'on mogbagya' otawaka mogipat nog bilibilianan, bila matong sosugu'on niu koyon tidu sog ginang non, ondi' mu nododa' onggaton ion mangoy kuman. ⁸ Suga'id non, tolu'an mu pa tanan ion nog, ‘Imala a na bu poksimpan ka nog globungan ku mangka mu akon tologadoy, tubus nitu', mangka a pa sukli kuman.’ ⁹ Bu og sosugu'on ondi' do'itan nog posolomatan nog

---

* **17:2** 17:2 Og pigolong koni ni Isus nog gombata'anan, ion non og gotowanan kitu' nog moguya' pa og kopongandol nilan.

miinang non po' koyon nododa' og polosuku'an non dia sog kounutan non. ¹⁰ Domikian dosop daniu nog bila modoksu' niu inangoy og ain dinondag daniu, sumboy tolu'on niu, 'Sagya ami da nog sosugu'on, ininang nami tibua ain og polosuku'an nami.' "

Og sopulu' kotow gipulon nog kiuli'an ni Isus

¹¹ Dangan posungu' si Isus sog Jerusalem, ditu' ion minian sog tigad nog bonua nog Samaria bu Galili. ¹² Pinipini non matong sog gimbolayan koyon, linumpak ion nog sopulu' kotow nog gipulon. Mikpogindog ilan dia sog molayu' ¹³ mangka ilan poktalu' nog mosikad nog, "Kounutan Isus! Kololat a pa su'usa dianami!"

¹⁴ Dangan mitongow ni Isus og gotowanan koyon, tinolu'an non ilan nog, "Angoy niu potongow og glawas niu sog boliananan." Dadi, mipanow ilan. Bu sonuk nilan ompanow, kiuli'an ilan. ¹⁵ Sala kotow dianilan, dangan mibatik non nog kiuli'an gipul non, mikpuli' ion ditu' ni Isus kobon non moksanglit nog mosikad sog Mikpongon. ¹⁶ Bu minomba' ion sog sungu'an ni Isus mangka pokposolamat dianon. Og gotow koyon og gotow Samaria. ¹⁷ Dadi, sinakan ion ni Isus nog, "Kona' ta' nog sopulu' kotow amu og kiuli'an kitu'? Ain noma og siam kotow dun? ¹⁸ Iduma sala mu doma og mikopikil mokpuli' dini mokposolamat dia sog Mikpongon, saka kona' a tanan og Hudyu?" ¹⁹ Tubus nion, tinolu'an ion ni Isus nog, "Pogbuat a le, mangka a uli'. Sa'an kiuli'an ka po' sabap sog kopongandol mu."

*Og kodatong nog kopogdatu' nog Mikpongon
Matiu 24:23-28,37-41*

²⁰ Si Isus sinakan nog parasiuanan koyon dion bog nanu doda' datong og kopogdatu' nog Mikpongon. Dadi, tinumabal si Isus nog, “Bila matong og kopogdatu' nog Mikpongon, di' motongow nog gotow. ²¹ Dadi, da'idun mokopoktalu' nog, 'Dini na', otawaka, 'Kitu' na!' Po' og kopogdatu' nog Mikpongon dion na niu.”

²² Tubus nion, miktalu' nosop si Isus dia sog sulunggu'anan non koyon nog, “Matong da og gondow nog saba' niu dun, motongow niu na bosia og sondow si'oy og Binata' sog Kilawan mogdatu' na. Tibua, ondi' niu pa ion motongow.

²³ Bu ongon moktalu' diani'og, 'Dion na ion!' otawaka, 'Dini na ion!' Tibua, na' amu mogbilang mangoy tumontong dun. ²⁴ Po' bila matong na og gondow nog pogdatong nog Binata' sog Kilawan, ompononggi' sog kilat nog gomonsunoy pa diadia pogbusiat tidu sog silangan mangoy sog sindopan. ²⁵ Tibua, mangka si'oy og ma' nion koyon, mokobian poguna ion posinsaon tokodoy bu pogbongkison ion nog gotowanan numun koni.

²⁶ “Sog kodatong nog Binata' sog Kilawan, og glangkalangka nog gotowanan mama' dosop nog polomotadon nog gotowanan kitu' sog masa ni Nowa kobon nitu'. ²⁷ Po' og poginangon nilan, mikpoglokanlokan, mikpoginimum, bu mimogduoy, asta sog gondow nog sinumolod si Nowa sog gagyung kitu' nog inimung non. Dadi, dangan minatong og glayas, og gotowanan koyon sog glowasan, mitipot ilan pomogla'at. ²⁸ Bu

ma' nitu' dosop og masa ni Lot kobon nitu'. Og poginangon nog gotowanan mikpoglokan-lokan bu mikpoginimum, mikpogdagangdagang, mikpogimula, bu mimogimung ilan nog baloy. ²⁹ Tibua, sog gondow kitu' nog ginumonat si Lot sog bonua koyon nog Sodom, gomonsunoy pa migdupi' na nog gapuy bu asupri boya'an og glam nog gotowanan dion sog bonua koyon mitipot ilan pomatoy. ³⁰ Bu domikian dosop ma' nitu' og gondow nog potongowon na og Binata' sog Kilawan.

³¹ “Bu sog gondow koyon, og gotow, bila kotangan nog dia ion sog glowasan nog baloy non, ondi' na mokotagad sumolod mangoy mongalap nog balan non. Domikian dosop nog ain dia sog binalan non, di' na dosop mokotagad muli' sog baloy non. ³² Poktitukoy niu tibua og kibianbianan nog duoy ni Lot.† ³³ Dadi, simasima og mogapas nog dili kotubu' non, kobolongan ion dun. Tibua, simasima lamig non bolongon og dili kotubu' non, kongonan nog kotubu' nog da' kopus non. ³⁴ Tolu'on ku diani, ongon dua' kotow miguboy sog glonsuan non, og gobi koyon sala kotow oiton bu og sala kotow ombagak. ³⁵ Bu dua' kotow glibun, solian nilan gumiling, og sala kotow oiton bu og sala kotow sop ombagak. [³⁶ Bu ongon dosop dua' kotow glaki, ditu' ilan sog binalan, og sala kotow oiton bu og sala kotow sop ombagak.]”

---

† **17:32** 17:32 Sog kopolaguy nilan tidu sog Sodom, pigondi'an ilan lumingoy nog Mikpongon. Tibua, da' pogbilang og duoy ni Lot nog boya'an miktimaloy ion masin nog tinumogas.

³⁷ Dadi, og sulanggu'anan ni Isus koyon mihsak nog, “Kounutan, ain mobuan ion kinang?”

Dadi, tinabal ilan ni Isus nog, “Ain og kibotangan nog bangkoy, ditu' dosop pogdopu'oy kuman nog guakanan.”

18

Og pononggi'an pa'ali sog balulibun bu og polomasad

¹ Tubus nitu', migustal nosop si Isus sog sulanggu'anan non koyon binaan sog pononggi'an bagun ilan ondi' modali' kotonop mogyakin bu di' ombolong og dodomaan nilan. ² Long non dun, “Sog solabuk bonua ongon og sala kotow polomasad dion nog ondi' mondok sog Mikpongon bu da'idun og ba'asa non sog pakasiotow non. ³ Bu ongon sop og balulibun dion nog kobon non mokpuli'puli' na dia sog polomasad koyon moktalunog, ‘Na' mu akon pogulaban nog botad nog pigdang u koyon dianika.’ ⁴ Og sumbungan nog balulibun koyon miobon na. Tibua, og polomasad koyon ondi' non ponglenglengan masad. Sintak non, og polomasad koyon mikpikilpikil nog minsan na ondi' ion mondok sog Mikpongon otawaka onda'idun og ba'asa non sog pakasiotow non, ⁵ sumboy tobanan non da og balulibun koyon po' gomonsunoy kowa'an ion nog ponutus sabap nog mosasow ion nog kopokpuli'puli' notibua og glibun koyon dianon.”

⁶ Ma' long nog Kounutan dun dia sog sulanggu'anan non koyon, “Tontong niu polo'ma og piginang nog polomasad koyon nog mogbigya'

nog gotow, ⁷ labi pa ditu' og Mikpongon nog sumugut dia sog pigotowan non nog mingo-ningoni dianon gobi gondow. Di' ilan nododa' potiangon, ⁸ suga'id non, tobangan non nododa' ilan mogdayun. Tibua, sog tang nog kopokpuli' nog Binata' sog Kilawan dini sog dunya, ongon dota' gidoy og kodotongan non nog gotowanan nog mingandol dia sog Mikpongon?"

Og pononggi'an pa'ali sog sala kotow parasiu bu og sala kotow polongabat nog buis

⁹ Bu miguksug nosop si Isus nog pononggi'an non dia sog gotowanan kitu' nog balu' nilan dun midulus ilan na bu mokpotaspotas ilan dia sog pakasiotow nilan. ¹⁰ "Ongon dua' kotow og minangoy mogyakin sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon. Og sala kotow koyon og parasiu, bu og sala kotow sop koyon og polongabat nog buis. ¹¹ Og parasiu koyon minindog mangka ion pogyakin nog, 'Mikpongon, mikposolamat u po' di' u mama' nog duma gotow nog mabak, otawaka molimbung, otawaka momabal nog kona' non duoy. Solamat po' di' u dosop mama' nog polongabat nog buis koyon. ¹² Bu dua' kali u tanan pokpuasa sog sala semana. Bu migbogoy u nog kosopulu' bahagi' nog glam nog sukatan ku.'

¹³ "Tibua, og polongabat nog buis koyon, dangan migyakin, ditu' ion minangoy sog goksukok-suk bu di' tanan tumongal sog glangit kobon non moksampak nog gigdob non mangka poktalunog, 'Mikpongon, kololatoy mu pa akon po' akon og gotow nog bolodusaon.' "

¹⁴ Ma' long ni Isus dun dianilan, “Tolu'on ku daniu nog og polongabat koyon nog buis, minuli' ion nog midulus, kona' og parasiu kitu'. Po' ain og mokpotas nog bolotabat non, poboba'on ion. Tibua, ain og mokpobaba' nog bolotabat non, potason ion.”

*Pipia ni Isus og gombata'anan
Matu 19:13-15, Mark 10:13-16*

¹⁵ Tubus nitu', ongon og gotowanan nog mik-pogoit nog gombata'anan nilan dia ni Isus bagun non ilan kodoponan.* Tibua, dangan mitongow nog sulunggu'anan ni Isus og ma' nion koyon, pimag nilan og gotowanan koyon. ¹⁶ Tibua, sinabi ni Isus og gombata'anan koyon mangoy dianon mangka ion poktalul' sog gotowanan koyon nog, “Potiang niu og gombata'anan koyon mokpolani dianakon. Na' niu ilan pogondi'an. Po' ma' nog gombata'anan koyon, og gotowanan nog misakup sog pigdotu'an nog Mikpongon. ¹⁷ Tolu'on ku daniu, nog simasima og di' mama' nog bata' og kotabuk non nog kopogdatu' nog Mikpongon, ondi' nododa' mokampu' sog pigdotu'an non.”

*Og sala kotow doyahan
Matu 19:16-30, Mark 10:17-31*

¹⁸ Tubus nitu', ongon sala kotow glaki og kounutan nog Hudyu minangoy moksak dia ni Isus nog, “Polopanad, omba'is a tokodoy. Olo gidoy sumboy inangon ku bagun ku malap og kotubu' nog da' kopus non?”

---

* **18:15** 18:15 Og ma'ana nog dopon ni Isus koyon, mogunut og popia non dianilan.

19 Tinumabal si Isus nog, “Iduma ingolanan mu ma akon nog omba'is? Saka da'idun og omba'is lual da og Mikpongon? 20 Kosunan mu da og dondagananan nog Mikpongon nog sinulat ni Muses nog, ‘Na' a momabal nog kona' mu duoy, bu na' a momunu', bu na' a monakow, bu na' a tumaksi' nog gloput, bu pogbotadoy mu og gina'ama' mu.’”†

21 Tinumabal og glaki koyon nog, “Glam non koyon pigunut u na tidu pa sog kika'an ku.”

22 Dangan midongog ni Isus og tabal non koyon, tinolu'an non og gotow koyon nog, “Ngon pa solabuk kulang mu nog sumboy inangon mu. Angoy mu poksaluy og glam nog pogongonon mu mangka mu pomogoy og saluy non dia sog miskinananan po' mogdaya a dun ditu' sog glangit. Tubus nitu', pokpuli' a mangka a pogunut dianakon.”

23 Tibua, dangan midongog nog glaki koyon og talu' ni Isus koyon, mipangu' ion dun po' doyahan ion tokodoy. 24 Dadi, pigbontayan ni Isus glaki koyon bu poktalunog, “Mologon doda' tokodoy og gotow nog doyahan nog mokampu' ion dia sog pigdotu'an nog Mikpongon. 25 Molomu pa kobian nog kamel dia sog gluang nog dialum, gaba' nog doyahan, og kampu' non dia sog pigdotu'an nog Mikpongon.”

26 Dadi, og gotowanan nog mikodongog nog talu' ni Isus koyon, miksak ilan dianon nog, “Bila ma' nitu', sima ma buan og motabang?”‡

† **18:20** 18:20 Exodus 20:12-16   ‡ **18:26** 18:26 Balu' nog gotowanan dun, sa'an mogdaya og gotow po' kisu'atan og Mikpongon dianilan.

27 Tinumabal si Isus nog, “Ain og di' minang nog gotow, inangon da nog Mikpongon.”

28 Tubus nion, miksak si Piter dianon nog, “Dadi, ami buan nog lamig nami na tanan binolong og glam nog pogongonon nami bu pogunut dianika.”

29 Tinumabal si Isus nog, “Tolu'on ku dianiu, ain ginonatan non og baloy non, og duoy non, og pigilugan non, og mokogulang non, otawaka minsan gombata'anan non sabap sog kampu' non dia sog pigdotu'an nog Mikpongon, 30 mokotabuk ion nog labi pa tokodoy ditu' og sugda dun dianon minsan si'oy solian non pa dini sog dunya. Bu sog binaya' nog gondow, mokalap ion nog kotubu' nog da' kopus non.”

Pidonsama' nosop ni Isus tumalu' pa'ali sog kopatoy non

Matiu 20:17-19, Mark 10:32-34

31 Tubus nitu', pinitang ni Isus og sopulu' bu dua' sulanggu'anan non koyon sog molayu'layu' mangka non ilan tolu'oy nog, “Posungu' ita lo' ini sog Jerusalem bu glam nog sinulat nog polomolatasanan nog talu' nog Mikpongon kobon nitu' nog pa'ali dia sog Binata' sog Kilawan posungu' na motuman ditu'. 32 Po' uokilon ion dia sog gongkoman nog gotowanan nog kona' bansa Hudyu bu mangka nilan ion pogwanwanoy bu solapsolapoy, bu mangka nilan pogdula'oy. 33 Bu tubus nion, pogdonogon nilan ion mangka nilan bunu'oy. Tibua, sog kotolu ondow non, motubu' da ion mokpuli'.”

³⁴ Tibua, og glam nog piktalu' ni Isus koyon, onda' kosabut nog sulanggu'anan non koyon po' og ma'ana non milingod pa dianilan. Sa'an da onda' nilan kosabut og piktalu' non kitu'.

Kiuli'an ni Isus og buta

Matiu 20:29-34, Mark 10:46-52

³⁵ Dangan dali'dali' ilan na datong sog bonua nog Jeriku, ongon og buta dion pogingkud dia sog goksid nog dalan kobon non monontoli'.

³⁶ Dangan mibatik non nog modakol og mikpomian, miksak ion bog olo nitu'. ³⁷ Dadi, ongon tinumabal nog, "Og minian koyon si Isus, og gotow Nasaret."

³⁸ Dadi, miktalu' og buta koyon nog mosikad nog, "Isus! Pangkat ni Apu' Dabid. Kololatoy mu pa akon!" ³⁹ Dadi, pimag ion nog gotowanan mokuleke', ain sog gunan ni Isus. Tibua, posisaya' non tanan posikadoy og tawag non nog, "Pangkat ni Apu' Dabid! Kololatoy mu pa su'usa akon!"

⁴⁰ Dadi, migindog si Isus mangka non dondagoy mokpitang ditu' non og gotow koyon. Dangan milani tibua dianon, sinakan ion ni Isus nog, ⁴¹ "Olo og kolegan mu nog inangon ku dianika?"

Tinumabal og gotow koyon nog, "Kounutan, moleg u nog mokotongow u mokpuli'."

⁴² Dadi, miktalu' si Isus dianon nog, "Bog ma' nitu' buan, mokotongow a na. Sabap sog kopongandol mu kiuli'an ka na dun." ⁴³ Bu sododu'un og gotow koyon mikotongow. Tubus nion, migunut ion dia ni Isus, kobon non mokposolamat

bu moksanglit sog Mikpongon. Dangan mitongow ion nog kodokolan nog gotowanan koyon dion, miksanglit ilan dosop dia sog Mikpongon.

19

Si Isus bu si Sakius

¹ Dangan minatong na si Isus ilan nog su-langgu'anan non sog koliwagan bonua nog Jeriku, minian ilan tibua dion, ² ongon og gotow dion ngalan non si Sakius, og kounutan nog polongabatanan nog buis bu doyahan ion. ³ Bu moleg ion tumontong dia ni Isus. Tibua, sabap sog kodakol nog gotow, ondi' non motongow si Isus po' ompandak ion. ⁴ Dadi, ginumobok ion sog gunan nog gotowanan koyon mangka pomonek sog ditas nog kayu nog ngalan non Sikamur, bagun non motongow si Isus po' posungu' ion mian dion. ⁵ Dangan mitondong si Isus dianon, tinongalan non si Sakius mangka poktalul' dianon nog, "Sakius, pogdali' a monog dini po' gondow koni, sumboy monguli'an u sog baloy mu." ⁶ Dadi, migdali' lumoklus si Sakius mangka non tolima'oy si Isus ditul' sog baloy non dunut landul' og da'da'an non. ⁷ Dangan mitongow nog gotowanan sog glumibut og ma' nion koyon, mikpokumodumod ilan nog, "Og gotow koni tumibaba' ma monumbaloy sog gotow nog bolodusaon."

⁸ Tibua, si Sakius, minindog ion mangka poktalul' dia sog Kounutan nog, "Kounutan, moktolipun numun kitul', og glam nog pogongonon

ku sopoginonga' dun bogoyon ku dia sog miski-nananan. Bu bila mikolimbung u dia sog gotowanan, uli'on ku dianilan pat kali nog ma' nitu' golaga' non."

⁹ Dadi, miktalu' si Isus dianon nog, "Og gondow koni minatong na og tabang nog Mikpongon dia sog solod nog baloy koni. Po' ma' nini si'oy og gotow koni, og pangkat da ni Apu' Abraham. ¹⁰ Po' sa'an minangoy dini sog dunya og Binata' sog Kilawan po' monontong ion nog ain mibolong kobal nog dusa nilan bagun ilan da mogawon."

*Og pononggi'an pa'ali sog sin nog bulawan
Matiu 25:14-30*

¹¹ Sonuk nog gotowanan mokinongog dia ni Isus, miguksug ion nog pononggi'an po' molani ilan na sog Jerusalem. Bu balu' nog gotowanan koyon dun og kopogdatu' nog Mikpongon dali' na datong. ¹² Dadi, long ni Isus dun, "Ongon og motas nog gotow nog minangoy sog molayu' nog bonua bagun ion motondu' mogdatu' mangka si'oy ion uli'. ¹³ Tibua, mangka si'oy ion gonat, pilimud non poguna og sopulu' kotow nog sosoligananan non mangka non ilan pomogoyoy monolabuk nog sin nog bulawan sog monala kotow dianilan kobon non momilin dianilan nog sin koyon gomiton nilan po' bagun mogbata' solian nog da' pa ion datong. ¹⁴ Tibua, pikongitan ion nog salu bonua non. Dadi, dangan mikolikudlikud tibua ion, ongon pilondug nilan nog gotowanan nog miktalu' ditu' nog ompok ilan nog ion og mogdatu' dianilan. ¹⁵ Tibua, miimung

da ion nog datu' mangka ion uli'. Dangan minatong ion dia sog bonua non koyon, tinugun non og pimogayan non kitu' nog sin nog bulawan po' bagun non kosunan bog andun og guntung nog monala kotow dianilan.

¹⁶ “Og tigana' matong nog sosoligan non mik-talu' nog, 'Kounutan, og solabuk sin nog bulawan nog binogoy mu kitu' dianakon, mikuntung u dun laga' sopulu' sin nog bulawan.’

¹⁷ “Dadi, tinumabal og kounutan non koyon nog, 'Kisu'atan u tokodoy nog ginang mu koyon. Omba'is a doda' nog sosugu'on. Dadi, kosoligan ka ma sog bata'bata' balan, uokilon ku dianika og mogokbit dia sog sopulu' koliwagan bonua.’

¹⁸ “Tubus nion, minatong dosop og kodua' sosoligan non mangka poktalun' nog, 'Kounutan, og solabuk sin nog bulawan nog binogoy mu kitu' dianakon, mikuntung u dun laga' lima sin nog bulawan.’

¹⁹ “Tinumabal sop og kounutan non koyon nog, 'Dadi, uokilon ku dianika og mogokbit dia sog lima buk koliwag bonua.’

²⁰ “Tubus nion, minatong dosop og sala kotow sosoligan non mangka poktalun' nog, 'Kounutan, koni og sin kitu' nog tinulun mu dianakon. Pinutus u ini mahatul nog munsala mangka u bunioy ²¹ sabap sog gondok u dianika. Po' kosunan ku nog ika lenlen a nog gotow. Mongalap a minsan kona' nika dili gapu' non. Bu gumani a nog kona' nika og mimula dun.’

²² “Tinumabal og kounutan non koyon nog, 'Ika, molaton ka nog sosugu'on! Og talu' mu koyon muli' dianika. Long mu pa dun nog

akon lenlen u nog gotow nog mongalap u nog kona' u gapu' non bu gumani u nog kona' u og mimula dun. ²³ Iduma da' nika mobuan togu'oy sog bangku og sin koyon bagun mogbata' mangka u si'oy olapoy dianika bila matong u na?' ²⁴ Mangka og kounutan non koyon poktalul dianilan nog pogindog dion nog, 'Alap niu og sin koyon dianon mangka niu bogoyoy dia sog sosoligan kitu' nog mikuntung nog sopulu' sin og bulawan.'

²⁵ "Tibua, tinumabal og gotowanan koyon, 'Kounutan, iduma ma' nion ma nog saka, ongon na tanan sopulu' sin bulawan non?'

²⁶ "Dadi, tinumabal og kounutan nilan koyon nog, 'Tolu'on ku dianiu, ain ongon dianon, dungagan pa dianon. Tibua, ain da'idun dianon, minsan og dakoldakol non na owa'on pa dianon.

²⁷ Bu kitu' si'oy og minanta dianakon nog ompok kitu' pogdotu'an dianakon, oit niu dini mangka niu bunu' dini sog sungu'an ku.' "

Og ba'asa dia ni Isus kosolod non ditu' sog Jerusalem

Matu 21:1-11, Mark 11:1-11, Jan 12:12-19

²⁸ Dangan midoksu' ni Isus suksugoy og pononggi'an non koyon, miguna ion ompanow posungu' ditu' sog Jerusalem sog gunan nog glumpuk nog gotowanan koyon. ²⁹ Dangan dali' na ion sog Betpage nog molani sog bonua nog Betani, dia sog pun bilid nog bulud nog Olibu, dinondag non moguna ditu' og dua' kotow sulunggu'anan non koyon. Bu miktalu' ion nog,

³⁰ "Angoy amu sog gimbolayan koyon. Bu bila

matong amu dion, mokotongow amu nog nati nog asnu* inikotan nog onda' pa sibon sokoyoy. Ubad niu bu oit niu dini. ³¹ Bu bila ongon og moksak daniu bog iduma ubadon niu ma og nati koyon, tabal niu nog ongon og kobalan nog Kounutan dun."

³² Dadi, mipanow og dua' kotow koyon bu mitongow nilan doda' og glam nog pikталu' ni Isus kitu' dianilan. ³³ Dadi, inubad nilan og gikot nog nati koyon. Solian nilan mubad dun, miktalu' og gapu' non nog, "Olo og balan niu mubad nog nati nami koyon?"

³⁴ Tinumabal ilan nog, "Ngon og kobalan nog Kounutan dun."

³⁵ Dadi, inoit nilan og nati koyon ditu' ni Isus, mangka nilan onigoy nog glogdoy nilan og tolinting non mangka nilan posokoyoy si Isus dion. ³⁶ Dangan pipanow na ni Isus og nati koyon, og gotowanan koyon dion, pingdondam nilan og sulagbon nilan dia sog dalan koyon nog bianan ni Isus. ³⁷ Dangan dali'dali' na datong si Isus sog koliwagan bonua nog Jerusalem dia sog diksunan sog bulud nog Olibu, landu' kodakol og sulunggu'anan non, og glam nilan mikpoksanglit ilan nog mosikad sog Mikpongon dunut da'da'an nilan sabap sog glam nog kosobu'sobu' nog piginang ni Isus nog mitongow nilan. ³⁸ Long nilan dun, "Pipia og datu' nog minangoy na dini bianan sog ngalan nog Mikpongon! Ongon gomigus sog glangit bu kotas nog gadab dia sog Mikpongon!" ³⁹ Bu ongon og parasiuanan dion

---

* **19:30** 19:30 Og asnu koni mama' nog bayu'bayu' nog kuda'.

sog glumpuk koyon. Mikталu' ilan dia ni Isus nog, "Polopanad, pomag mu pa mokuleke' og pigotowan mu koyon!"

⁴⁰ Tibua, tinabal ilan ni Isus nog, "Tolu'on ku daniu, bila ondi' ilan mokuleke', og batuanan og sumukli mogekес."

Piksogowan ni Isus og gotowanan sog Jerusalem

⁴¹ Pinipini nilan matong sog Jerusalem, dangan mitongow ni Isus og koliwagan bonua koyon, miksogow ion, ⁴² kobon non mokталu' nog, "Omba'is bosia somo' misabut niu gondow koni bog olo bianan dun bagun matong og kotikna' sog bonua niu koni. Tibua, numun kitu' milingod na dia sog mata niu. ⁴³ Po' matong gondow nog gubaton amu nog banta niu, poglibutan nilan amu mahatul sog bonua niu koni bagun da'idun mokopolaguy daniu ⁴⁴ mangka nilan amu pongulo'atoy bata' mogulang daniu. Bu asta og baloyanan sog bonua niu koni, tipoton monggoba' nog bantaanan niu. Sa'an ma' nion og kobianbianan niu kobal nog da' niu kilolaoy og kodatong nog Mikpongon daniu."

Si Isus minangoy sog Baloy nog Poktomuyan-dia sog Mikpongon

Matiu 21:12-17, Mark 11:15-19, Jan 2:13-22

⁴⁵ Dangan minatong si Isus sog Jerusalem, sinumolod ion sog glomalomaan nog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon mangka non pomugowoy og gotowanan koyon nog mikpogdagangdagang dion ⁴⁶ kobon non mokталu' dian- ilan nog, "Sinulat dia sog Kitab og talu' nog

Mikpongon, nog og baloy non, og baloy nog pogyokinan.† Tibua, inimung niu nog glihanan nog polonakowanan.”

⁴⁷ Gondow gondow og poginangon ni Isus momali dion sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon. Bu og mokokotas nog boliananan, bu og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu, bu og kobogolalan dion sog bonua koyon, piksipian nilan bosia munu' si Isus. ⁴⁸ Tibua, da'idun og bianan nilan dun po' glam nog gotowanan koyon dion minginongog mahatul dia sog gustalan non.

20

*Sinak nilan og piktiduan nog baya' ni Isus
Matiu 21:23-27, Mark 11:27-33*

¹ Ongon gondow non, si Isus mikpanad dia sog gotowanan sog Baloy nog Poktomuyan koyon dia sog Mikpongon bu migustal pa'ali sog Gomba'is nog Guksugan. Solian non mokpanad, og mokokotas nog boliananan, bu og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu, asta og kobogolalan dion, minangoy ilan dion ni Isus ² mangka ilan poksak nog, “Olo og baya' mu moginang nog ma' nion koyon? Bu sima migbogoy nog baya' koyon dianika?”

³ Tinabal non ilan nog, “Sakan ku dosop amu. Talu' niu dianakon ⁴ sima og migbogoy nog baya' dia ni Jan nog Polomunyang nog momunyang nog gotowanan? Og Mikpongon ta' otawaka og gotow?”

---

† **19:46** 19:46 Isaya 56:7

⁵ Dadi, miksinaksakoy ilan, nog ilan bu ilan bog olo og tabal nilan sog sak ni Isus koyon. Ma' long nilan dun, “Bila ini tolu'on ta nog dia tidu sog Mikpongon og baya' ni Jan, tobalon non ita nog iduma buan onda' ita ma tud dianon? ⁶ Tibua, bila sop tolu'on ta nog tidu dia sog gotow og baya' non koyon, gomonsunoy og gotowanan koni dini mokpogbuat ilan mangka nilan ita botuoy. Po' og tud nilan si Jan, ion og polomolatas nog talu' nog Mikpongon.” ⁷ Dadi, tinumabal ilan nog ondi' nilan kosunan bog ain miktidu og baya' non koyon.

⁸ Dadi, miktalu' sop si Isus nog, “Bila ma' nitu', ondi' u sop posunon daniu bog sima og migbogoy dianakon nog baya' nog mokopoginang u nog ma' nini koni.”

Og pononggi'an pa'ali sog gotowanannog minaksa nog glupa'

Matiu 21:33-46, Mark 12:1-12

⁹ Tubus nion, miguksug nosop si Isus nog len pononggi'an sog gotowanan koyon dion. Ma' long non dun, “Ongon og gotow nog togo lupa' nog pimulanan non nog bolagon nog ngalan non og paras. Tubus nitu', piaksa non sog gotowanan, mangka ion panow sog len bonua. ¹⁰ Dangan minatong na og tang nog pongupu'on na og bunga nog pomulan non koyon, dinondag non sala kotow sosoligan non mangoy mongabat nog bahagi' non ditu' sog gotowanan kitu' nog minaksa nog pomulan non koyon. Tibua, dangan ion minatong ditu', pigdanog nog gotowanan koyon mangka nilan dondagoy muli' nog da'idun

tanan og mipitang non. ¹¹ Tubus nitu', dinondag non nosop og len sosoligan non mangoy mongabat. Tibua, pigdanog nilan dosop ion bu solapsolapoy mangka nilan dondagoy muli' nog da'idun mipitang non. ¹² Dadi, dinondag non nosop og kotolu mangoy mongabat. Tibua, ma' nitu' dosop og piginang nilan dianon mangka nilan ion bugowoy.

¹³ “Dadi, miktalu' og gapu' nog glupa' koyon nog, ‘Olo gidoy og pondayan ku? Ma' nini og pondayan ku! Popongoyon ku og bata' u ditu' nog kololaman ku po' tingala pogodaban nilan pa ion.’

¹⁴ “Tibua, dangan mitongow nilan og bata' non koyon, mikpoksitalu' ilan nog, ‘Koyon na, og bata' nog gapu' nog glupa' koni. Bunu'on ta ion bagun da ita na og mokakod nog glupa' non koni.’ ¹⁵ Dadi, pigloguyud nilan ditu' sog molayu' mangka nilan bunu'oy.”

Dadi, ma' long ni Isus dun, “Olo gidoy og gondunon nog gapu' nog glupa' koyon dianilan? ¹⁶ Ongoyon non pomunu'oy og minaksa koyon mangka non bogoyoy og glupa' non koyon dia sog len gotowanan.”

Og gotowanan koyon nog minginongog dia ni Isus, dangan midongog nilan og talu' non koyon, mikponabal ilan nog, “Polosili le og ma' nion koyon!”

¹⁷ Dadi, pigbontayan ilan ni Isus mangka non ilan sakoy nog, “Dadi, bila ma' nitu' buan, olo ma gidoy og poksabut niu sog sinulat kitu' dia sog Kitab nog, ‘Og batu kitu' nog mosolag nog pigbongkis nog polongimung nog baloy, miimung

tanan nog bololaga' nog polongkapan sog glam non.*¹⁸ Simasima og ombuksak sog batu koyon molupot nododa' og glawas non. Bu ain sop og kolobu'an nog batu koyon, ompusat og glawas non dun.”

*Og sak pa'ali sog kopogbayad nog buis
Matiu 22:15-22, Mark 12:13-17*

¹⁹ Dangan ion ma' nion, og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu bu og mokokotas nog boliananan koyon, moleg ilan bosia mukpa' dia ni Isus nog sododu'un po' misabut nilan nog ilan pigdolilan ni Isus koyon. Tibua, ondi' nilan dosop minang po' mondok ilan sog kodokolan nog gotowanan koyon dion. ²⁰ Dadi, piktima'anan nilan si Isus bu tinumindan ilan nog gotow nog balu'balu' muktantu ilan, po' og pondayan nilan bagun nilan mosa'ut si Isus bianan sog talu' non mangka nilan ion uokiloy dia sog baya' nog gubernador. ²¹ Dadi, miksak og gotowanan koyon dia ni Isus nog, “Polopanad, kosunan nami nog og piktalu' mu koyon bu og pokponadon mu koyon dianami modulus. Bu kisunan nami dosop nog ondi' a mogbigya' nog gotow. Bu og pikpanad mu dumalan dia sog polomotadon nog glegan nog Mikpongon. ²² Dadi buan, mogbayad ita ta' nog buis dia ni Sisar otawaka ondi'?”

²³ Tibua, kisunan ni Isus bog olo og punan nilan koyon moksak. Dadi, tinabal non ilan nog, ²⁴ “Potongowoy niu dow akon nog sin. Sima og

---

* **20:17** 20:17 Salmu 118:22

glodawan nog tinagu' dia sog sin koyon? Bu sima og ngalan nog sinulat koyon dion?"

²⁵ Long nilan dun, "Si Sisar ma."

Miktalu' si Isus nog, "Dadi, bogoy niu dia ni Sisar ain dianon. Bu bogoy niu dosop dia sog Mikpongon ain dianon."

²⁶ Dadi, og gotowanan koyon, ondi' nilan kopogolapsobapan si Isus dia sog kodokolan nog gotowanan bianan sog talu' non. Bu sabap sog kisobu'an ilan dun, da' ilan pokopogonekonek nog tabal ni Isus koyon.

Og sak pa'ali sog kopokpotubu' nog gotowanan tidu matoy

Matiu 22:23-33, Mark 12:18-27

²⁷ Ongon sadusiuanan dion minangoy moksak ditu' ni Isus. Og gotowanan koyon ondi' ilan tumud nog ongon motubu' tidu matoy. Dadi, miksak ilan dia ni Isus nog, ²⁸ "Polopanad, ma' long nog sinulat kitu' ni Muses dianita nog bila sala kopogduayan nog matoy og glaki non nog saka da'idun og bata' nilan, sumboy og balulibun koyon pogduoyon nog pimikitan non bagun da bila mogbata' ilan, mimung da ma' nog bata' nilan nog glaki non kitu' tigana'. ²⁹ Ati, ongon pitu kotow mogilug nog lunsan laki. Og gulangbata' koyon dianilan migduoy nog saka minatoy nog da' ilan pa pogbata'. ³⁰ Tubus nitu', pigduoy nosop nog dumapit sog gulangbata' ³¹ og balulibun koyon saka minatoy nosop nog da' ilan pa pogbata'. Tubus nitu', pigduoy nosop ion nog kotolu. Asta mipogduoy non og pitu kotow pomogilug koyon nog mikpomatoy ilan

saka da' ilan pogbata'. ³² Da' ion kobon, og balulibun koyon minatoy dosop. ³³ Dadi, bila matong gondow nog potubu'on og gotowanan tidu matoy, sima ma og glaki nog glibun koyon saka og pitu kotow koyon mikobian mogduoy dianon?"

³⁴ Tinumabal si Isus nog, "Og gotowanan numun koni dini sog dunya glibun laki mokpogduoy. ³⁵ Tibua, sog binaya' nog gondow, ain og patut potubu'on nog Mikpongon tidu matoy, ondi' ilan na mokpogduoy ³⁶ po' mama' ilan na nog moloikatanan nog Mikpongon po' ondi' ilan na matoy. Bu sabap nog pitubu' ilan na nog Mikpongon tidu matoy, miimung ilan na nog gombata'anan nog Mikpongon. ³⁷ Po' minsan si Muses mokotaksi' nog ngon og motubu' tidu matoy. Po' kobon nitu', sinulat non og talu' nog Mikpongon nog midongog non dia sog polompung nog mitongow non mikpogliga'. Iningolanan ni Muses og Pogbaya' nog ion og poktomuyon kitu' ni Abraham, ni Isak, bu ni Jakub.

³⁸ "Og ma'ana nog tinalu' non kitu', og Mikpongon, kona' ion og poktomuyon nog ain minatoy, suga'id non, ain og totubu'. Po' ain og gotow nog dia non, og glam nilan totubu'."

³⁹ Dadi, og duma polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu mikpoktalu' nog, "Polopanad, misugat tokodoy og tabal nika koyon!" ⁴⁰ Bu da'idun na ginumilu' moksak mokpuli' dianon.

*Og sak pa'ali sog Kristu
Matiu 22:41-46, Mark 12:35-37*

⁴¹ Tubus nion, miksak si Isus dia sog polopanadanan koyon nog botad nog bansa Hudyu nog, “Olo gidoy og poktolu'on koyon nog og Kristu nog ion og pangkat ni Dabid? ⁴² Saka dia sog bobatan nog sinulat ni Dabid ma' nini og tinalu' dun, ‘Og Pogbaya' miktalu' dia sog Kounutan ku, ingkud a sog dapit glintu u ⁴³ asta imungon ku og bantaanan mu nog gindogan nog botis mu.’†

⁴⁴ Dadi, bila si Dabid, iningolanan non ma og Kristu nog Kounutan non, olo ma og kipongkatoy ni Dabid dianon?”

Og gustalan pa'ali sog polopanadanan nog botadnog bansa Hudyu

Matiu 23:1-36, Mark 12:38-40

⁴⁵ Sonuk nog glam nog gotowanan moki-nongog dia ni Isus, miktalu' ion dia sog su-langgu'anan non nog, ⁴⁶ “Pokpotubud amu dia sog polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu po' loliagon ilan monapot nog ponopoton nog molambak bila mokpanowpanow ilan po' moleg ilan pogodaban bu golunon nog gotowanan bila dia ilan sog kosompagan. Bu bila dia ilan sog baloy nog poglumpukan nog bansa Hudyu, kolegan nilan dia ilan pingkudoy sog gingkudan nog mokokotas nog gotow. Bu ma' nitu' dosop bila dia ilan sog kologya'an. ⁴⁷ Bu ginang nilan moglimbung dia sog balulibunanan bagun nilan malap og gakodanan nilan. Tubus nitu', bila mogyakin ilan, popoyaton nilan tokodoy po' balu'balu' molongas ilan da nog gotow. Tibua,

---

† **20:43** 20:43 Salmu 110:1

sog gunan nog gondow, ombogat tokodoy og polihala' nog Mikpongon dia sog gotowanan koyon nog ma' nion.”

21

Og bogoy nog balulibun sog Mikpongon

Mark 12:41-44

¹ Dangan tinumingag si Isus, mitongow non og doyahananan solian nilan mokponulod nog bogoy nilan dia sog poktogu'an nog bogoy sog Mikpongon nog dia sog Baloy nog Poktomuyon koyon. ² Bu mitongow non dosop og balulibun nog miskinan tinumulod nog bogoy non dia sog Mikpongon golaga' nog dua' lad sin. ³ Dadi, miktalu' si Isus nog, “Tolu'on ku daniu, og binogoy nog balulibun koyon labi pa dia sog bogoy nog duma gotowanan koyon dion. ⁴ Po' og doyahananan koyon, sa'an mikobogoy ilan po' ngon dianilan. Tibua, og balulibun koyon, tinipot non mogbogoy og glam nog sukatan non.”

Og gindanan nog gimpusan nog gondow

Matiu 24:1-14, Mark 13:1-13

⁵ Ongon dumaanan ni Isus dion nog pigdolit nilan og Baloy koyon nog Poktomuyan nog landu' na kolongas og bantuk non po' pimotangan nog batu koyon nog mokpogdilapdilap bu pingdo'itdo'itan nog pimogoy nog gotowanan dia sog Mikpongon. ⁶ Dadi, miktalu' si Isus nog, “Og glam nog mitongow niu koyon, ngon gondow non, minsan solabuk si'oy og polongkapan non koyon nog batu, da'idun nododa' mosama' dun

dia sog kibotangan koyon po' glam non koyon motipot pomoktugban.”

⁷ Dadi, miksak og gotowanan koyon dia ni Isus nog, “Polopanad, nanu gidoy ion kotuman? Bu olo og gindanan dun nog posungu' na motuman og pigolong mu koyon?”

⁸ Tinumabal si Isus nog, “Pokpotubud amu bagun amu di' kolimbungan. Po' modakol og matong nog gomiton nilan og ngalan ku. Tolu'on nilan nog ilan dow og Kristu. Bu moktalu' ilan dosop nog minatong na og tang nog dali' na bungkas. Tibua, na' amu tokodoy mogunut dun.

⁹ Bu bila ongon og modongog niu nog mogbunu' bu og sasow, na' amu kondokan dun po' og glam non koyon sumboy nododa' mian pa poguna. Tibua, kona' pa ion og doksu'an.”

¹⁰ Bu long pa ni Isus dun, “Og binonsaan mokpogbunu' ilan bu ilan. Bu og pigdotu'an mantu dosop sog len pigdotu'an. ¹¹ Bu ongon dosop mian nog mosikad nog glinug, bu og gunus, bu og mosakit sog ainain nog bonua. Bu modakol og kosobu'sobu' bu kondokondok nog gindanan nog motongow tidu sog glangit.

¹² “Tibua, mangka si'oy datong og glam nog pogolongon ku koni, pongukpa'an amu mangka solapsolapoy. Tubus nitu', mangka nilan amu pitangoy sog baloyanan nog poglumpukan nog bansa Hudyu po' ukumon nilan amu bu kolobusuoy. Pitangon nilan dosop amu dia sog kodotu'ananan bu gubernadoranan sabap sog kopokokunut niu dianakon. ¹³ Bu koyon og bianan niu mokopoguksug nog Gomba'is nog Guksugan dianilan. ¹⁴ Tibua, sog da' pa datong

og tang koyon, popagon niu og pomikilan niu. Bu na' amu mosusa bog olo og tabal niu dianilan. ¹⁵ Po' bogayan ku da amu nog kotoan bagun amu moto tumabal dianilan, bagun da og minanta kitu' daniu, di' nilan amu kontuan. ¹⁶ Bu sog tang koyon, minsan og mokogulang niu, bu og putupusodanan niu, bu og pigoloanan niu, bu og pakasibata'anan niu, ilan tanan og mogdang daniu dia sog gukum. Bu og duma daniu pomunu'on nilan tanan. ¹⁷ Bu pokongitan amu nog glam nog gotowanan sabap sog kopokokunut niu dianakon. ¹⁸ Tibua, onda'idun da minsan sobalu si'oy og buk niu og mogla'at.* ¹⁹ Sa'an popagon niu og kopongandol niu po' bila mokogaga amu, malap niu og kotubu' nog da' kopus non."

Pidonsama' ni Isus tumalu' og kopogla'atnog koliwagan bonua nog Jerusalem

Matiu 24:15-21, Mark 13:14-19

²⁰ Bu ma' long sop ni Isus dun, "Bila motongow niu na nog og Jerusalem poglibutan na nog sundaluanan nog banta nilan, dion kosunan niu na nog og bonua koyon dali' na lo'atoy. ²¹ Bu sog tang koyon, ain og mikpogonong kitu' sog bonua nog Judia, sumboy mokpolaguy ilan na sog kobukidan. Bu ain og mikpogonong sog koliwagan bonua nog Jerusalem, sumboy lumuas ilan na. Bu ain sop dia sog glowasan, sumboy di' ilan na sumolod puli'. ²² Po' ion non ion og pigolong kitu' nog posinsa og kotumanan nog sinulat kitu' dia sog Kitab. ²³ Sog tang koyon,

---

* **21:18** 21:18 Og ma'ana non, matoy ilan si'oy, og glimukud nilan motabang da.

kololatlolat ain bodosanan bu ain og tigubata' po' ngon og kolumbektan nilan. Po' landu' og sinsaan dia sog bonua koni sabap sog polihala' nog Mikpongon dia sog gotowanan koyon. ²⁴ Bu og duma dianilan pomunu'on bianan sog kalis. Bu og duma pomihagon mangka pitangoy sog glam nog bonuaanan sog gliwag nog dunya. Bu og Jerusalem poglogekon na nog gotowanan nog kona' Hudyu, asta motoktub na og kopogbaya' nilan sog bonua koyon.”

*Og kopokpuli' nog Binata' sog Kilawan
Matiu 24:29-35, Mark 13:24-31*

²⁵ Ma' long sop ni Isus, “Bu ongon og gindananan nog kosobu'sobu' dia sog gondow, dia sog bulan, bu dia sog bitunanan. Bu ain dia sog glupa'an, ngon og binonsaan nog mosusa bu kondokan sabap sog doguk nog nabok sog dagat nog landu' na koluksang. ²⁶ Bu og gotowanan sog tang koyon, kowa'an ilan nog tulik sabap sog gondok nilan po' mosusa ilan bog olo gidoy og kodoksu'an nog mokpogdatong koni sog dunya. Po' minsan og gondow bu og bulan bu og bitunanan, moksop na og botang nilan. ²⁷ Sog tang koyon, motongow nilan og Binata' sog Kilawan posungu' matong mogunut dia sog ginampol, bu dunut landu' silow og kotas nog baya' non. ²⁸ Dadi, bila maktolipun na motuman og glam nog piktalu' u koni daniu, simpan niu og pomikilan niu bu pogloliag amu po' dali' amu na gowonoy nog Mikpongon.”

²⁹ Tubus nitu', miguksug nosop si Isus nog pononggi'an dianilan, “Pikil niu polo'ma og kayu

koyon nog ngalan non og igera, bu asta glam nog kayuanan. ³⁰ Bila motongow niu nog migbogudawon na, kosunan niu na nog dali' na og timpu podos. ³¹ Domikian dosop nog bila motongow niu na og glam nog piktalu' u koni mituman na, kosunan niu nog dali' na datong og kopogdatu' nog Mikpongon.

³² “Po' tolu'on ku dianiu, mangka si'oy kotipot pomatoy og gotowanan numun koni, motuman na og glam nog piktalu' u koni dianiu. ³³ Og glangit bu glupa'an solianlian da, tibua, og talu' u moksampoyumul nododa'.”

Sumboy mongmohilat

³⁴ Bu miktalu' sop si Isus nog, “Pokpotubud amu tokodoy bagun og pikilan niu di' moit sog gloliag nog dinunya, mama' nog moglangulangu, otawaka kosusa nog kotubu' niu. Po' bila matong og gondow nog matong u, gomonsunoy kotokowan amu dun, mama' nog mitaban amu nog giman. ³⁵ Po' og gondow koyon matong nododa' sog glam nog gotowanan sog gliwag nog dunya koni. ³⁶ Sa'an sumboy kobon non pongmohilat amu mangka amu pogyakin bagun amu bogayan nog Mikpongon nog pagas moglogaga nog glam nog posungu' koyon matong, bu bagun amu dosop mokopongadap dia sog Binata' sog Kilawan.”

³⁷ Dadi, gondow gondow si Isus mokpanad dia sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon. Bu bila gobi, ditu' ion pogonong sog bulud nog Olibu. ³⁸ Bu og gotowanan sop, mosolom

ilan ditu' sog Baloy nog Poktomuyan mangoy monginongog nog gustalan ni Isus.

22

Migupakat ilan pa'ali sog kobunu' nilan dia ni Isus

Matiu 26:1-5, Mark 14:1-2, Jan 11:45-53

¹ Sog tang koyon, dali' na datong og kologya'an nog bansa Hudyu nog ngalan non Pan Nog Da' Potulinoy bu og kodua' ngalan non og Liniusan. ² Og mokokotas nog boliananan bu og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu, kobon non monontong ilan nog pondayan nilan bagun nilan ombunu' si Isus po' mondok ilan mokpogulek og gotowanan.

Minangoy si Judas mogupakat ditu' sog mokokotasnog boliananan

Matiu 26:14-16, Mark 14:10-11

³ Tubus nitu', og sala kotow sog sopulu' bu dua' sulanggu'anan ni Isus koyon nog si Judas Iskar-iot, sinongonan ni Kindagow. ⁴ Dadi, minangoy si Judas sog mokokotas nog boliananan bu dia sog kounutananan nog polongipat nog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon. Inangoy non ilan upokatoy bog olo og bianan non muakil dia ni Isus dianilan. ⁵ Dadi, dangan midongog nog gotowanan koyon og talu' ni Judas, mikpogda'da' ilan, bu piksolobukan nilan nog tindanan nilan ion. ⁶ Bu dangan sinumangu' na si Judas dun, pingontongan non nog pondayan bagun non muakil si Isus dianilan nog mondom di' kosunan nog gotowanan.

*Og gimpusan ni Isus bu og sulanggu'anan
nonmogadap moglobungan*

Matiu 26:17-25, Mark 14:12-21, Jan 13:21-30

⁷ Dadi, minatong og gondow nog kologya'an nilan koyon nog Pan Nog Da' Potulinoy. Bu og gondow koyon, momalas ilan dosop nog nati nog bilibili nog sinimpan dia sog ginang nilan koyon nog ngalan non Liniusian. ⁸ Dadi, sinugu' ni Isus og dua' kotow sulanggu' non nog si Piter bu si Jan, nog mangoy ilan moksimpan nog globungan nilan nog iningolanan nilan Liniusian.

⁹ Dadi, miksak ilan nog, “Ain nika ma ami dondagoy moksimpan nog globungan koyon?”

¹⁰ Tinumabal si Isus nog, “Bila matong amu sog koliwagan bonua koyon, ongon lumumpak dianiug nog glaki pokpisan nog ba'ing. Bu pogunut amu sog baloy nog ain solodan non.

¹¹ Bu mangka niu talu' sog gapu' nog baloy koyon nog, ‘Og Polopanad miksak bog ain dow og dugu kitu' nog poglobunganan nilan nog sulanggu'anan non sog gondow nog Liniusian?’

¹² Bu potongowon non da dianiug og mosolag nog dugu dia sog ditas nog baloy koyon sog kodua' lengkat non. Sagad na og glam non ditu' og botangan niu nog globungan. Ditu' niu pogasip og glam non.”

¹³ Dadi, mipanow og sulanggu'anan koyon bu mitongow nilan doda' og glam nog piktalug ni Isus kitu' dianilan. Dadi, pigasip nilan og globungan koyon nog iningolanan nog Liniusian.

Miglobungan na si Isus ilan nog sulanggu'anan non

Matiu 26:26-30, Mark 14:22-26, 1 Korintu 11:23-25

¹⁴ Dangan miglobungan ilan na, si Isus ilan nog sosugu'onanan non, mikpongadap ilan na dia sog dulang koyon. ¹⁵ Mikталu' si Isus dianilan nog, “Ma' nini lo' og glegan ku tokodoy nog mangka u si'oy kosinsa, mogadap ita pa poguna kuman nog dulang koni nog Linius. ¹⁶ Tolu'on ku daniu, nog ondi' u na kuman dun mokpuli' tontal da nog di' motuman og tantu ma'ana nini ditu' sog pigdotu'an nog Mikpongon.”

¹⁷ Inimud ni Isus og saguk koyon dion bu posolomatoy sog Mikpongon mangka ion pokталu' dianilan nog, “Tabuk niu ini mangka niu pogbobahagi'. ¹⁸ Po' tolu'on ku daniu, nog ondi' u na minum nini mokpuli' tontal da di' matong og pigdotu'an nog Mikpongon.”

¹⁹ Mangka non nosop imudoy og pan koyon bu posolomatoy sog Mikpongon mangka non pomitakoy bu pomogoyoy dianilan kobon non mokталu' nog, “Koni og glawas u nog bogoyon ku nog poglokat daniu. Inang niu ini nog pomondoman niu dianakon.”

²⁰ Bu ma' nitu' dosop, dangan mitubus ilan moglobungan, inimud non nosop og saguk kitu' mangka pokталu' nog, “Og saguk koni og tanda' nog bogu pasad nog Mikpongon daniu bu og dugu' u nog ombuyus miimung og pagon non dia sog kobo'isan niu. ²¹ Tibua, og gotow kitu' nog posungu' muakil dianakon sog gla'at, migadap ami kuman numun kitu'! ²² Po' og Binata' sog

Kilawan matoy nododa' po' ma' nitu' og baya' nog Mikpongon. Tibua, kondokondok tokodoy og doksuan' nog gotow koyon nog mongula'at dianon."

²³ Dadi, mikpoksinsakoy ilan bu ilan bog sima gidoy ion og pogolongon non koyon.

Migagow ilan bog sima motas dianilan

²⁴ Tubus nitu', mikpoksusi og sulunggu'anan non koyon bog sima dianilan mimung og motas. ²⁵ Dadi, miktalu' si Isus dianilan nog, "Og kodotu'an nog kona' Hudyu, pogboya'an nilan og pigotowan nilan. Bu ain og mikpogbaya' kitu', ginolal nilan og dili glawas nilan nog Musiba' nog Pakasi non. ²⁶ Tibua amu, na' amu moglogiling dianilan. Suga'id non, ain og motas dianiu, sumboy ion ma' nog kongudan sog glam non. Bu ain og moglokounutan, sumboy ion ma' nog sosugu'on. ²⁷ Po' sima buan og motas, og kinuman otawaka og migdulang koyon dianon? Motas nododa' ain og kinuman. Tibua akon, dini u nog mikologad u dianiu. ²⁸ Po' amu og minunung dianakon sog glam nog glogon nog kibianbianan ku. ²⁹ Dadi, bogayan ku amu nog baya' moglokounutan mama' dosop nog binogoy nog Gama' u dianakon nog baya' moglokounutan ³⁰ bagun amu da mokadap dianakon kuman bu minum dia sog pigdotu'an ku. Bu mingkud amu dosop sog gingkudan datu' mongukum dia sog sopulu' bu dua' pangkat ni Apu' Israel."

Pidonsama' ni Isus tumalu' nog sonsingan ion ni Piter

Matiu 26:31-35, Mark 14:27-31, Jan 13:36-38

³¹ Tubus nion, miktalu' si Isus dia ni Piter nog, “Simun, pokinongog a. Si Kindagow tinugdak nog Mikpongon sumisig daniu po' bagun kosunan bog sima og mosiboy. ³² Tibua, pigyokinan ku ika Simun, dia sog Mikpongon nog ondi' ombolong og tud mu. Tibua, gumuya' si'oy og kopongandol mu, sog tang nog mokpuli' a dianakon, pongimogonoy mu og kopongandol nog pigilugananan mu koni.”

³³ Tinumabal si Piter nog, “Kounutan ku, unungan ku nododa' ika minsan si'oy sog kolobusuan asta sog kopotayan.”

³⁴ Tinabal ion ni Isus nog, “Tolu'on ku dianika Piter, mangka si'oy poktukala' og manuk bombus, tolu kali mu na akon sonsingoy nog di' mu akon kilolaan.”

³⁵ Tubus nion, sinakan ni Isus og sulanggu'anan non koyon nog, “Sog dinondag u kitu' amu ompanow nog pigondi'an ku amu mokpitang nog sin, bu og togu'an nog balan, bu og pongyapak, kionda'an amu ta' nog minsan olo?”

Sokali' ilan tinumabal, “Onda' ma!”

³⁶ Dadi, miktalu' si Isus, “Motud ion. Tibua, numun koni miksop na. Dadi, ain daniu nog togo sin otawaka togo togu'an nog balan, sumboy pitangon non bila ompanow. Bu ain daniu nog da'idun og kalis non, sumboy poksaluy non og glogdoy non bagun pa mokosaluy nog kalis. ³⁷ Po' tolu'on ku daniu nog sumboy motuman dianakon og sinulat kitu' sog Kitab nog, ‘Sinunu'

ion dia sog mokolaton nog gotow.* Po' og sinulat kitu' pa'ali dianakon, posungu' na motuman.”

³⁸ Tubus nitu', miktalu' og sulanggu'anan koyon nog, “Kounutan, ongon og dua' buk kalis nami dini.”

Dadi, tinumabal si Isus, “Pada na!”

Minangoy mogyakin si Isus sog bulud nog Olibu

Matiu 26:36-46, Mark 14:32-42

³⁹ Tubus nitu', linumuas si Isus mangka angoy sog bulud nog Olibu po' ma' nitu' og kiloyaman non. Bu og sulanggu'anan non migunut dianon. ⁴⁰ Dangan minatong ilan sog bulud koyon, miktalu' si Isus dianilan nog, “Pogyakin amu bagun amu ondi' koyuba'an.” ⁴¹ Mangka ion angoy sog molayu'layu' lomon lomon mosampot lobakoy nog batu mangka inglu'ud mogyakin nog, ⁴² “Ama', somo' mosu'at da dianika, na' mu na akon pobianon sog sinsaan ku koni posungu'. Tibua, sumboy kona' og glegan ku og motuman, suga'id non, og glegan mu.” ⁴³ Bu og moloikat tidu sog Mikpongon tinumua' dion mongimagon dianon. ⁴⁴ Sabap sog kobogat nog susaan non koyon, posisaya' ion ponamal mogyakin boya'an mikpoktolong tanan og gulas non mama' nog dugu'. ⁴⁵ Dangan migbuat ion tidu mogyakin, mikpuli' ion ditu' sog sulanggu'anan non bu mitongow non ilan nog mikponulug sabap sog glupugan nilan momikil nog susaan nilan koyon. ⁴⁶ Dadi, miktalu' si Isus nog, “Iduma ion mokponulug amu ma? Pogbuat

---

* **22:37** 22:37 Isaya 53:12

amu na mangka amu pogyakin bagun amu ondi' koyuba'an."

Og kukpa' dia ni Isus

Matiu 26:47-56, Mark 14:43-52, Jan 18:3-12

⁴⁷ Sonuk pa ni Isus moktalu', mikponua' na og modakol nog gotowanan. Bu og sala kotow sog sopulu' bu dua' sulanggu'anan ni Isus nog ngalan non si Judas, og minulu' dia sog gotowanan koyon. Bu miglandan ion mokpolani dia ni Isus mangka non olokoy. ⁴⁸ Tibua, sinakan ion ni Isus nog, "Judas, bianan ta' sog galok mu koyon og kopongula'at mu dia sog Binata' sog Kilawan?"

⁴⁹ Dangan mitongow nog dumaanan ni Isus og posungu' koyon inangon dianon, miksitalu' ilan nog, "Kounutan, olo ma' nini, ponigbason nami na ilan nog kalis nami koni?" ⁵⁰ Bu og sala kotow dianilan tinigbas non og sosoligan koyon nog kounutan nog boliananan dion boya'an misikpoy tanan og tolinga non dapit sog glintu.

⁵¹ Dadi, miktalu' si Isus nog, "Pada na!" Bu kobon ni Isus mikap nog tolinga nog glaki koyon, bu kiuli'an doma.

⁵² Tubus nion, tinolu'an ni Isus og mokokotas nog boliananan, bu og kounutananan nog polongipat nog Baloy nog Poktomuyan, bu og kobogolalan koyon dion nog minangoy mukpa' dianon nog, "Og polongla'ug u ta' nog mangoy amu dini nakon nog mokpogoit amu poma nog kalisanan bu og bobombalanan?" ⁵³ Gondow gondow mokunul ita dia sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon, saka da' niu poma akon

ukpa'oy ditu'? Tibua, koni minatong na doda' og tang po' mogbaya' pa og baya' nog kodoloman."

Sinonsingan ni Piter si Isus

Matiu 26:57-58,69-75, Mark 14:53-54,66-72, Jan 18:12-18,25-27

⁵⁴ Tubus nion, inukpa'an nilan na si Isus mangka nilan pitangoy ditu' sog baloy nog kounutan nog boliananan. Bu miguyukuyuk si Piter dia sog binaya' non. ⁵⁵ Dangan minatong ilan sog glomalomaan nog baloy koyon, miktagun og gotowanan sog titonga' mangka ilan pongingkud dion po' minalang ilan. Si Piter sop koni mikpolani dion mangka ampu' mingkud monalang dianilan. ⁵⁶ Ongon og sala kotow glibun og sosoligan dion. Dangan mitongow non si Piter nog minampu' dion, pigimotimot non ion mangka poktalun' nog, "Og gotow koni, og duma dosop nog inukpa'an koyon."

⁵⁷ Tibua, si Piter minonsing nog, "Kona' bole! Di' u tanan ion kilolaan."

⁵⁸ Da' kobon, mitongow nosop ion nog len gotow bu tinolu'an dosop ion nog, "Ika si'oy, og duma a modosop nilan!"

Tibua, tinumabal si Piter nog, "Kona' u bole!"

⁵⁹ Da' nosop ion kobon, ongon nosop gotow nog dinoksol non tumalu' dia ni Piter nog, "Ain sog motud, og gotow koni, og duma non nododa' po' salu bonua ilan nog gotow Galili!"

⁶⁰ Tibua, tinumabal nosop si Piter nog, "Tolu'on ku dianika, da'idun tokodoy og sinisabut u nog poktolu'on mu koyon!" Sintak non, sonuk pa ni Piter moktalun', gomonsunoy

miktukala' og manuk. ⁶¹ Dadi, tinontong mogdayun ni Isus si Piter bu migbangmata ilan. Bu kilobotan mogdayun ni Piter og glam nog tinalu' ni Isus kitu' dianon nog, "Mangka si'oy poktukala' og manuk bombus, tolu kali mu na akon sonsingoy nog di' mu akon kilolaan."
⁶² Dadi, linumiu si Piter mangka poglulad.

Sinolapsolap nilan si Isus

Matiu 26:67-68, Mark 14:65

⁶³ Og gotowanan koyon nog migipat dia ni Isus, sinolapsolap nilan ion mangka nilan pokposokitoy. ⁶⁴ Bu binunti nilan ion mangka nilan sakoy, "Atuk mu dow buan bog sima og sinumuntuk koyon dianika!" ⁶⁵ Bu miglologinis pa nog tompola' og gininang nilan dia ni Isus.

Si Isus piadap dia sog polongukumanan

Matiu 26:59-66, Mark 14:55-64, Jan 18:19-24

⁶⁶ Dangan migboloma' ion, og kobogolalan nog bansa Hudyu, bu og mokokotas nog boliananan, bu og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu, miglumpuk ilan. Bu si Isus pinitang sog sungu'an nilan, mangka nilan ion poksumodiaoy nog, ⁶⁷ "Talu' mu bog motud ta' doda' nog ika og Kristu!"

Tinumabal si Isus nog, "Bila tolu'on ku dianiu, ondi' amu da tumud dun. ⁶⁸ Bu bila sakan ku amu, ondi' niu dosop akon tobalon. ⁶⁹ Tibua, maktolipun numun kitu', og Binata' sog Kilawan pingkudon na ion dia dapit sog glintu nog Pogbaya' nog ion di' kobotukan."

⁷⁰ Dadi, og gotowanan koyon mikpoglongag ilan moksak nog, “Bila ma' nitu' buan, og Bata' a buan nog Mikpongon?”

Tinumabal si Isus nog, “Ma' nog tinalu' niu koyon.”

⁷¹ Dadi, mikpoktalu' og gotowanan koyon nog, “Onda'idun na kobalan ta nog duma pa taksi' po' midongog ta na og dili talu' non!”

23

Si Isus piadap dia ni Pilatu

Matiu 27:1-2,11-14, Mark 15:1-5, Jan 18:28-37

¹ Tubus nitu', og glam nog mikpoglumpuk koyon dion mikpogbuat ilan mangka nilan pitan-goy si Isus ditu' ni Pilatu. ² Dangan minatong ilan ditu', sinumbung nilan ion. Ma' long nilan dun, “Inukpa'an nami og gotow koni po' pinulu'an non og gotowanan sumimoy dia sog botad nami bu pigondi'an non ilan mogbayad nog buis dia ni Datu' Sisar. Bu long non dun, ion dow og Kristu nog Tinondu' nog Mikpongon Mogdatu'.”

³ Dadi, sinakan ni Pilatu si Isus nog, “Motud ta' nog ika og datu' nog bansa Hudyu?”

Tinumabal si Isus nog, “Mama' nog tinalu' mu koyon.”

⁴ Dadi, si Pilatu miktalu' dia sog mokokotas nog boliananan koyon bu dia sog kodokolan nog gotow nog, “Da'idun mitongow u nog motud og sumbungan niu koyon dianon.”

⁵ Tibua, tinogol nilan da itu' dianon nog, “Og gotowanan sog gliwag nog Judia misasow sabap

sog pikpanad non. Miktolipun ion ditu' sog Galili asta midopot dini sog Jerusalem koni.”

Si Isus piadap dia ni Datu' Herod

⁶ Dangan midongog ni Pilatu og ma' nion koyon, sinak non dianilan nog si Isus og gotow Galili ta'. ⁷ Dadi, dangan kisunan non nog si Isus dia misakup sog pigdotu'an ni Herod, dinondag non mogoit si Isus ditu' ni Herod. Po' kitangan nog ditu' dosop ion sog Jerusalem.

⁸ Dangan mitongow ni Herod si Isus, kisu'atan tokodoy ion dun po' miobon na nog pongosamon non ion nog moktongow ilan ni Isus. Po' sabap sog midongog non pa'ali dia ni Isus, dodomaan non nog motongow non ion moginang nog ginang nog kosobu'sobu'. ⁹ Dadi, modakol og sak ni Herod dia ni Isus. Tibua, da' ion tabal. ¹⁰ Bu dion dosop og mokokotas nog boliananan, bu og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu, bu minamal ilan moksumbung pa'ali dia ni Isus. ¹¹ Dadi, si Herod bu og sundaluanan non, pigwanwan nilan si Isus bu pogundaundaoy mangka nilan posolugoy nog ponopoton nog datu' mangka non dondagoy nog pitangon nilan mokpuli' si Isus ditu' ni Pilatu. ¹² Bu miktolipun sog gondow koyon, si Herod ilan ni Pilatu nog migbanta bosia, miglokopia na.

Si Isus piadap nosop dia ni Pilatu

Matiu 27:15-26, Mark 15:6-15, Jan 18:38-19:16

¹³ Dangan minatong ilan ditu' ni Pilatu, pilumpuk non og mokokotas nog boliananan, bu og kobogolalan nog bansa Hudyu, bu og gotowanan, ¹⁴ mangka ion poktalun dianilan

nog, “Koni, inoit niu dini nakon og gotow koni mangka amu poktalu' nog ion dow og piksobapan nog sa'an misasow og gotowanan dun. Dadi, sinakan ku ion kopia sog sungu'an niu. Tibua, onda'idun motongow u sog sumbungan niu dianon nog komotudan ion dun. ¹⁵ Bu minsan si Herod ma' nitu' dosop. Sa'an pipuli' non dini nami og gotow koni. Dadi, og gotow koni, da'idun miinang non nog patut ion bunu'on. ¹⁶ Suga'id non, tugdakon ku ion nog pogdonogon ion tibua mangka u ion na poluasoy.”

[¹⁷ Giap matong og kologya'an koyon nog iningolanan nog Linius, ongon sala kotow og kinolobusu nog poluason.] ¹⁸ Tibua, og gotowanan koyon mikpoglongag ilan moglogapis nog, “Bunu' mu ion! Poluas mu si Barabas dianami!” ¹⁹ (Si Barabas, sa'an ion mikolobusu po' ion og miglokounutan moksasow sog koliwagan bonua koyon bu mikobunu'.)

²⁰ Tibua, si Pilatu, og kolegan non bosia nog poluason si Isus. Dadi, pinuli'an non mogbubut dianilan. ²¹ Tibua, posisaya' nilan tanan posikadoy og kopoglogapis nilan nog, “Kudus mu ion! Kudus mu ion!”

²² Tubus nion, sog kotolu kali non, miktalu' nosop si Pilatu nog, “Iduma? Olo buan og sala' nog miinang nog gotow koni? Akon, ondi' u ion tokodoy kotongowan nog sala' nog boya'an patut ion bunu'on dun. Dadi, tugdakon ku nog pogdonogon ion mangka ion poluasoy.”

²³ Tibua, og gotowanan koyon posisaya' nilan tanan posikadoy og gapis nilan nog sumboy ion kuduson. Dadi, sabap sog da' ilan na lota'

moglogapis²⁴ mipikil ni Pilatu nog tugdakon non na dianilan og glegan nilan koyon.²⁵ Dadi, piluas non dianilan og gotow kitu' nog kounutan moksasow sog bonua koyon bu mikobunu' po' ma' nitu' og pigbubut nilan, mangka non uokiloy si Isus dia sog ain glegan nilan kitu' dianon.

Si Isus linansang sog kudus

Matiu 27:32-44, Mark 15:21-32, Jan 19:17-27

²⁶ Dadi, pinitang nilan lumiu si Isus posungu' sog glowasan nog koliwagan bonua koyon. Sintak nilan ompanow, mitongow nilan si Simun nog gotow Sirini tidu sog bukid posungu' sog Jerusalem. Ginanggut nilan mangka nilan popisanoy nog kudus bu podunutoy dia sog binaya' ni Isus.²⁷ Bu modakol og gotowanan mikpogunut dianon, bu asta og kolibunanan nog mikponglangos dianon.²⁸ Bu liningoy ni Isus og kolibunanan koyon mangka non ilan tolu'oy nog, "Amu, kolibunanan dini sog Jerusalem, na' niu akon longosan. Suga'id non, kosusa amu nog glawas niu bu gombata'anan niu.²⁹ Po' ongon gondow non, mokpoktalu' amu nog mogda'da' og kolibunanan kitu' nog da' sibon pogbata' bu da' sibon pogdudu'oy.³⁰ Sog gondow koyon, mokpoktalu' og gotowanan dia sog kodungusan nog, 'kodigbun amu dianami!'"³¹ Bila ininang ma nog gotowanan og ma' nini koni sog sonuk nog kayu milow pa, olo gidoy og mogandun dun sog gunanunan koyon bila migangu na."

³² Ngon dosop dua' kotow og mokolaton og kohinangan non nog sunu'on nilan munu' dia ni

---

* **23:30** 23:30 Hosea 10:8

Isus. ³³ Dangan minatong ilan sog bonua koyon nog iningolanan og Bakuk nog Gulu, dion nilan kinudus si Isus, bu asta og dua' kotow kitu' nog mokolaton og kohinangan nilan. Og sala kotow dia dapit sog glintu, sala kotow sop dia dapit sog bibang.

³⁴ Tubus nion, miktalu' si Isus nog ma' nini, "Ama', ompunoy mu ilan po' onda' nilan kosunoy og gininang nilan koni."

Tubus nion, pigbobahagi' nilan og ponopoton non koyon bianan sog moglogindanan.

³⁵ Bu og kodokolan nog gotowanan koyon dion, mikpogindog ilan mogbantoy bu og kobogolalan koyon pigwanwan nilan ion. Ma' long nilan dun, "Mitabang non og duma gotow. Dadi, bila motud nog ion doda' og pinili' kitu' nog Mikpongon nog Kristu, tontongon ta bog kotobangan non ta' doda' og dili glawas non!"

³⁶ Bu mikpolani dianon og sundaluanan koyon mangka nilan ion pogwanwanoy bu tinulunan nilan ion nog glanggow ³⁷ kobon nilan moktalu' nog, "Bila motud nog ika doda' og datu' nog bansa Hudyu, tobangoy mu dow buan og glawas mu!"

³⁸ Bu ongon sinulat nog pitapok sog kudus dia sog ditas nog gulu non nog ma' nini, "Koni og Datu' nog Bansa Hudyu."

³⁹ Tubus nion, og sala kotow kitu' molaton og kohinangan non nog pidopa sog kudus, pigwanwan non si Isus. Long non dun, "Kona' ta' nog ika dow og Kristu? Bila motud, tobangoy mu dow buan og dili glawas mu asta ami."

⁴⁰ Tibua, og sala kotow koyon, pimag non og duma non koyon nog, “Iduma moktalun a ma nog ma' nion? Di' a ta' mondok dia sog Mikpongon nog ita migbatuk og koukuman dianita? ⁴¹ Saka ion, da'idun tokodoy og miinang non nog molaton. Tibua ita, og gininang koni dianita og tumbas ini nog kohinangan ta.”

⁴² Tubus nion, miktalu' og gotow koyon dia ni Isus nog, “Isus, pikil nika da akon su'usa bila matong a na ditu' sog pigdotu'an mu.”

⁴³ Dadi, tinabal ion ni Isus, “Tolu'on ku dianika, gondow koni mokunul ita ditu' sog pogonongan kitu' nog landu' kolongas.”

Og kopatoy ni Isus

Matiu 27:45-56, Mark 15:33-41, Jan 19:28-30

⁴⁴ Midopot tasondow, migdolom og tibuk nog bonua asta ginonga' monog gondow. ⁴⁵ Po' og gondow onda' silow. Bu og ponopoton kitu' nog modikpol nog bolot sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon, mibogyang poginonga'. ⁴⁶ Bu si Isus miktalu' nog mosikad nog, “Ama', uokilon ku na dianika og glimukud u!” Miluksad tibua og talu' non koyon, mitoktus ion.

⁴⁷ Og kounutan sop nog sundaluanan koyon, dangan mitongow non og bianbian nog kopatoy ni Isus koyon, mikopoksanglit ion dia sog Mikpongon, mangka ion poktalun nog, “Motud doda' midulus og gotow koni!” ⁴⁸ Dangan mitongow nog glam nog gotowanan koyon nog miglumpuk mogbantoy dion og bianbian koyon, mikponguli' ilan kobon nilan moksampak nog gigdob nilan kobal nog susaan nilan. ⁴⁹ Tibua,

og glam nog gotowanan nog mikosun dia ni Isus asta og kolibunanan kitu' nog mikpogunutunut dianon tidu pa sog Galili, mikpogindog ilan sog molayu'layu' mogbantoy nog glam nog bianbian koyon.

Og kolobong dia ni Isus

Matiu 27:57-61, Mark 15:42-47, Jan 19:38-42

⁵⁰ Bu ongon sala kotow dion og ngalan non si Jusep. Ion si'oy og polongukum dosop og sakup nog gukum nog bansa Hudyu. Omba'is ion nog gotow bu midulus. ⁵¹ Da' ion solabuk nog gupakat nilan koyon bu kohinangan nilan koyon. Bu migdodama ion nog pigdotu'an nog Mikpongon. Ditu' ion miktidu sog Arimatea nog sakup nog bonua nog Judia. ⁵² Inangoy non pogbubutoy ditu' ni Pilatu og bangkoy ni Isus. ⁵³ Dadi, inangoy non polusoy og bangkoy ni Isus koyon dia sog kudus bu putusoy nog bulus, mangka non botangoy og bangkoy koyon sog globong kitu' nog donsama' na linuangan nilan dia sog pampang nog da'idun pa linobong dun. ⁵⁴ Og gondow koyon gondow Dyoma'at. Mogboloma' ion og Gondow nog Pogulali.

⁵⁵ Bu og kolibunanan koyon nog mikpogunut dia ni Isus tidu sog Galili, mikpogunut ilan dosop dia ni Jusep mangoy lumobong dia ni Isus. Dadi, mitongow nilan ain ion tinagu' bu og bayu'bayu' nog kolobong dianon. ⁵⁶ Tubus nitu', minuli' ilan mangka ilan poksimpan nog pogomut bu og glana momut. Tibua, dangan minatong og Gondow nog Pogulali, minulali ilan po' inunut nilan og botad.

24

Mitubu' si Isus tidu matoy

Matiu 28:1-8, Mark 16:1-8, Jan 20:1-10

¹ Dangan migdali'ondow nog moglogondow Duminggu, og kolibunanan koyon, minangoy ilan ditu' sog binotangan nog bangkoy ni Isus. Bu pintang nilan og piksimpan nilan kitu' nog pogomut. ² Dangan minatong ilan dion, mitongow nilan og batu kitu' nog piktimping nog globong ni Isus, nog linilid na. ³ Bu dangan sinumolod ilan, mitongow nilan nog da' na dia og bangkoy ni Isus kitu'. ⁴ Dadi, sonuk nilan koyon mogindog nog kisobu'an ilan, gomonsunoy pa ongon dua' kotow kolokian nog mikpoglamag og ponopoton nilan nog minindog sog molani nilan. ⁵ Dadi, sabap sog gondok nilan koyon dun, mikpongomba' ilan sog glupa'. Tibua, og kolokian koyon miktalu' nog, "Iduma ponontongon niu ma og gotow nog totubu' sog globong?" ⁶ Onda' ion dini po' mitubu' ion puli'. Poktitukoy niu og talu' non kitu' daniu kobon nog ditu' pa ion niu sog Galili nog, ⁷ og Binata' sog Kilawan, sumboy uokilon dia sog gongkoman nog gotowanan nog bolodusaon bu kususoy asta matoy. Tibua, sog kotolu ondown non motubu' da ion mokpuli'."

⁸ Dadi, ugat nilan pa kolobotoy og tinalu' non kitu'. ⁹ Bu dangan minuli' ilan tidu sog globong ni Isus, inuksugan nilan og glam nog kibianbianan nilan koyon dia sog sopulu' bu sala bu sog duma sulanggu'anan non. ¹⁰ Og miguksug koni dun dia sog sosugu'onanan non si Maria Magdalena, si Jana, bu si Maria nog gina' ni

Jems, bu asta og duma nilan pa nog kolibunanan. ¹¹ Tibua, og gotowanan koyon, onda' ilan tud dun po' og guksugan nilan koyon, balu' nog gotowanan koyon dun, sagya da pigimungimung. ¹² Tibua, si Piter, dangan midongog non og guksugan koyon, migdayun ion mogbuat mangka gobok posungu' sog linobongan kitu' dia ni Isus. Bu dangan minatong ion ditu', sinolip non mogdayun. Tibua, da'idun og mitongow non, lual da og saput kitu' nog putus nog glawas ni Isus. Dadi, minuli' ion nog kisobu'an bog olo og bianbian koyon.

Dia sog dalan posungu' sog Emaus

Mark 16:12-13

¹³ Og gondow koyon, ngon og dua' kotow dianilan mipanow posungu' sog bonua nog Emaus. Og bonua koni moglamlam sopulu' bu sala kilumitru og glayu' non tidu sog Jerusalem. ¹⁴ Solian nilan koyon ompanow, og pigobitobitan nilan pa'ali sog glam nog bianbian ni Isus. ¹⁵ Sintak nilan koyon mogabitabit, sina'ut ilan ni Isus mangka dolagan dianilan. ¹⁶ Tibua, onda' ion pokpokilala dianilan.

¹⁷ Minginongogan ion dianilan nog, “Olo lo' ma og bitan niu koyon nog solian niu ompanow?”

Dadi, migindog ilan nog bayu'bayu'anan nilan misusa. ¹⁸ Og sala kotow koyon nog og ngalan non si Kleopas miktalu' dianon nog, “Sala mu da bayu' og doksa' sog Jerusalem nog onda' pokosun pa'ali sog bianbian kitu' sog timpu koni.”

¹⁹ Long sop ni Isus dun, “Iduma? Olo buan og pogolongon niu koyon?”

Dadi, tinumabal ilan nog, “Og pa'ali dia ni Isus nog ion og gotow Nasaret. Ion og polomolatas nog talu' nog Mikpongon nog og talu' non bu ginang non bolokatan dia sog motaan nog Mikpongon bu sog glam nog gotowanan. ²⁰ Tibua, og mokokotas nog boliananan bu og bogolalanan nami, pigdang nilan ion dia sog gukum nog bagun og koukuman dianon bunu'on. Bu kinudus nilan ion asta matoy. ²¹ Tibua, migdodama ami bosia dianon nog ion og tumabang dia sog bansa Israel. Bu doma, og gondow koni kotolu ondow non na tidu minang og glam non koyon. ²² Bu ngon pa doma og kisobu'an ami dun pa'ali sog guksugan nog dumaanan nami nog kolibunanan. Po' dangan minangoy ilan ditu' sog linobongan dia ni Isus komun dali'ondow, ²³ da' nilan na kotongow og bangkoy non. Minangoy ilan moguksug dianami nog, ongon dua' buk moloikat nog Mikpongon nog mikpotongow dianilan bu miktalu' nog si Isus mitubu' na puli'. ²⁴ Dadi, ongon dumaanan nami nog minangoy sog globong kitu' bu mitongow nilan nog mama' doda' nog guksugan nog kolibunanan kitu'. Tibua, da' nilan ion kotongow ditu'.”

²⁵ Miktalu' si Isus nog, “Astaga! Landu' amu doda' kologon posobutan bu di' amu mosompun tud nog piktalu' nog glam nog polomolatasanan nog talu' nog Mikpongon kobon nitu'. ²⁶ Po' og Kristu koni, sumboy nododa' ion mosinsa poguna mangka non si'oy kotabuk og kotas nog baya' mogdatu' sog glam nog gotow.” ²⁷ Tubus nion, inustal ni Isus dianilan og glam nog sinulat

sog Kitab pa'ali dianon nog tinolipunan dia sog sinulat ni Muses bu sog glam nog polomolatasanan nog talu' nog Mikpongon.

²⁸ Bu dangan dali' ilan na datong dia sog gongayan nilan koyon, si Isus migbalu'balu' nog moglandan pa sog gunan. ²⁹ Tibua, tinogol nilan ion monggat. Long nilan dun, "Dini a na nami po' gobi na." Dadi, migunut ion dianilan.

³⁰ Dangan migadap ilan na kuman, inimud ni Isus og pan mangka non posolomatoy sog Mikpongon, mangka non pomotioy bu bogoyoy dianilan. ³¹ Dadi, mibuka' og tinontongan nilan bu ugat nilan pa ion kilolaoy. Tubus nitu', mibolong na ion dia sog tinontongan nilan. ³² Bu migabitabit ilan nog, "Sa'an poma landu' og da'da'an ta kobon non kitu' mogabitabit dianita sog dalan bu mogustal nog talu' nog Mikpongon dia sog Kitab."

³³ Dadi, migbuat ilan mangka ilan pokpuli' mogdayun sog Jerusalem. Bu kidotongan nilan ditu' og sopulu' bu sala bu duma gotowanan nog mikpoglumpuk dion. ³⁴ Bu og gotowanan koyon, mikpoktalu' ilan sog dua' kotow koni nog, "Motud doda' nog mitubu' puli' og Kounutan ta kitu' po' mikpotongow tanan ion dia ni Simun."

³⁵ Dadi, og dua' kotow koni piguksugan nilan dosop sog glam nilan koyon dion og kibianbianan nilan sog dalan bog olo migandun kokilala nilan dia ni Isus. Po' kinilala nilan ion bianan sog kopomoti non nog pan.

Mikpotongow si Isus dia sog sulanggu'anan non

Matiu 28:16-20, Mark 16:14-18, Jan 20:19-23,

Piginang 1:6-8

³⁶ Sonuk nilan koyon moguksug pa'ali sog bianbian nilan kitu', gomonsunoy pa, dion na ion pogindog sog titonga' nilan bu miktalu' ion nog, "Kotikna' mongon dianiu."

³⁷ Tibua, kiondokan ilan tokodoy po' balu' nilan dun og mitongow nilan koni og molimatoy non. ³⁸ Dadi, miktalu' ion dianilan nog, "Iduma kondokan amu ma bu mogdua'dua' ma og pikil-an niu? ³⁹ Tontong niu polo'ma og komotanan ku bu og botisanan ku. Ion non ini, akon! Tuyok niu polo'ma bagun niu kosunan nog akon, kona' u doda' og molimatoy. Po' og molimatoy, da'idun og gungod non bu og tulan non. Di' ma' nog mitongow niu koni dianakon."

⁴⁰ Solian non koyon moktalu' dun, pitongow non og komotanan non bu og botisanan non.

⁴¹ Tibua, da' ilan pa tud dun po' sabap sog mik-sagot og pikilan nilan nog gloliag bu kisobu'an ilan. Dadi, miksak si Isus dianilan nog, "Ongon ta' misimpan niu dini nog ponganon?" ⁴² Bu binogayan nilan doma ion nog soda' nog milutu'.

⁴³ Dadi, tinabuk ni Isus mangka non kanoy dia sog sungu'an nilan koyon.

⁴⁴ Tubus nion, miktalu' si Isus dianilan nog, "Og kibianbianan ku koni, ion non og tinalu' u kitu' dianiu kobon nog kopokunul ta pa, nog sumboy motuman og glam nog sinulat kitu' pa'ali dianakon nog sinulat ni Muses kitu', bu og sinulat nog polomolatasanan nog talu' nog Mikpongon, bu asta og sinulat ni Dabid dia sog Salmu pa'ali dianakon."

⁴⁵ Mangka ni Isus buka'oy og pomikilan nilan bagun nilan mosabut og ma'ana nog glam nog tinalu' nog Mikpongon kitu' nog sinulat dia sog Kitab. ⁴⁶ Ma' long non dun dianilan, "Sinulat dia sog Kitab nog og Kristu, sumboy nododa' mosinsa. Tibua, sog kotolu ondow non, motubu' ion mokpuli' tidu matoy. ⁴⁷ Bu sumboy ustalon bianan sog ngalan non dia sog glam nog binonsaan maktolipun dini sog Jerusalem, og kopoglila' bu og kopongampun nog dusaanan. ⁴⁸ Amu og monaksi' nog glam nini. ⁴⁹ Bu popongoyon ku daniu og pinasad nog Gama' u nog bogoyon non daniu. Dadi, pogbagad amu dini sog koliwagan bonua nog Jerusalem koni asta tumona' daniu og Bolakat nog Mikpongon."

*Miktolabang si Isus sog glangit
Mark 16:19-20, Piginang 1:9-11*

⁵⁰ Tubus nitu', inoit ni Isus og sulanggu'anan non koyon ditu' sog molani nog Betani mangka non ogotoy og komot non dianilan po' popiaon non ilan. ⁵¹ Sonuk non koyon mokpopia dianilan, ginonatan non ilan po' piiknat na ion sog glangit. ⁵² Tubus nion, tinamuy nilan ion mangka ilan uli' sog Jerusalem nog landu' og da'da'an nilan. ⁵³ Bu kobon non mangoy ilan dia sog Baloy nog Poktomuyan po' moksanglit ilan dia sog Mikpongon.

**Kitab Bogu Pasad talu' nog Mikpongon
Subanon, Western: Kitab Bogu Pasad talu' nog
Mikpongon New Testament**

copyright © 1996 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Subanon, Western

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

04701be4-22cc-51ef-baf5-706018256e87